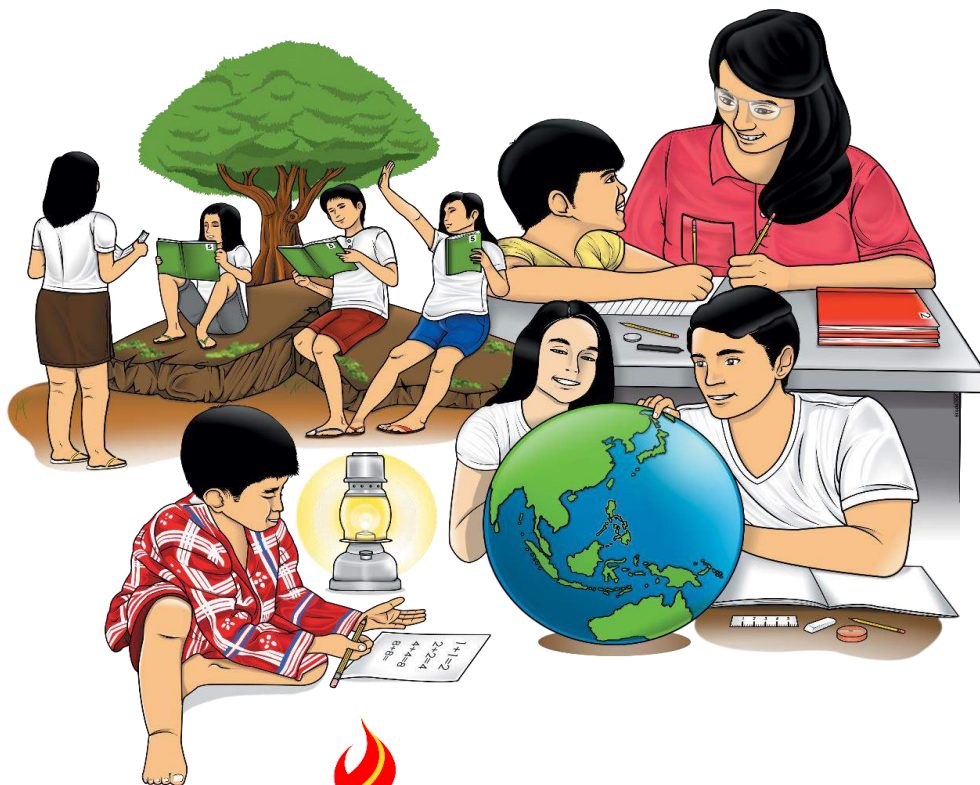

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 1: Paggamit ng Pang-Abay sa Paglalarawan ng Kilos at Pang-Uri sa Paglalarawan ng Katangian ng Pangngalan

Filipino – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikatlong Markahan – Modyul 1: Nagagamit ang Pang-abay sa Paglalarawan ng
Kilos at Pang-uri sa Paglalarawan ng Katangian ng Pangngalan
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa aklat na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa aklat na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Maria May C. Froilan	
Editor:	Julito E. Lagrimas, Cristina M. Giray	
Tagasuri:	Ronaldo Verano	
Tagaguhit:	Argie Ty	
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Ma. Dianne Joy R. dela Fuente	
Tagapamahala:		
	Ma. Gemma M. Ledesma	Arnulfo M. Balane
	Rose Marie M. Guino	Joy B. Bihag
	Ryan R. Tiu	Gorgonio G. Diaz Jr.
	Crista Joy A. Torbila	Alex B. Rejuso
	Isagani E. Licas	Lucila R. Balondo
	Elvira R. Ribo	Julito E. Lagrimas
	Beatrice A. Olmedo	Teodorico C. Peliño Jr.

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional Office VIII

Office Address: Government Center, Candahug, Palo, Leyte

Telefax: (053) 832-2997

E-mail Address: region8@depd.gov.ph

Filipino

**Ikatlong Markahan – Modyul 1:
Paggamit ng Pang-Abay sa
Paglalarawan ng Kilos at Pang-Uri
sa Paglalarawan ng
Katangian ng Pangngalan**

Paunang Salita

Ang *Self-Learning Module* o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta ka na kaibigan? Naaalala mo pa ba ako? Ako ang iyong kaibigang si Kokoy na makakasama mo sa iyong paglalakbay. Binabati kita dahil natapos mo ang Ikalawang kuwarter ng modyul. Ipagpatuloy natin ang ating paglalakbay sa ikatlong kuwarter ng iyong modyul. Nakahanda ka na ba sa panibagong paglalakbay? Sigurado ako na mas magiging masaya ka dahil mag-uusap tayo tungkol sa mga usapin sa ating lipunan.

Hindi ka rin mahihirapan sa pag-aaral mo dahil ang modyul na ito ay isinulat batay sa iyong kakayahan. Tiyak na ang mga pag-aaralan mo ay iyong kapapanabikan lalo na't ito ay mga babasahing pupukaw ng iyong kaisipan at interes.

Pagkatapos nang ating paglalakbay, ikaw ay inaasahang:

- a. Nakagagamit ng pang-abay sa paglalarawan ng kilos; at
(F5WG-IIIa-c-6)
- b. Nakagagamit ng pang-uri sa paglalarawan ng katangian ng pangngalan
(F5WG-III d-e-9)

Subukin

Gawain 1: Panuto: Basahin ang sumusunod na parirala. Pagkatapos, piliin ang pang-abay o pang-uri na ginamit sa bawat bilang, at isulat mo ang mga ito sa iyong sagutang papel.

Huwag kang matakot sa pagsasanay na ito. Layon lamang nitong masukat ang dati mo nang kaalaman tungkol sa paksa.

Handa ka na ba?

Magsimula ka na.

1. Matagumpay na nakapasa sa pagsusulit si Ana.
2. Patiwarik na nahulog ang mangga at santol na nasa mesa.
3. Napakaganda ng boses ng batang umawit sa Tawag ng Tanghalan.
4. Pagalit na kinausap ni Nanay Eday si bunso dahil sa pasong nabasag.
5. Mabilis na tumakas ang batang kumuha ng malalaking mangga sa puno.

Mahusay kaibigan!

Nagawa mong sagutan ang paunang pagtataya upang malaman ang iyong kaalaman hinggil sa ating mga paksang tatalakayin. Huwag kang mag-alala kung mababa man ang iskor na iyong nakuha dahil nakatitiyak ako na pagkatapos ng araling ito ay mapa-uunlad mo pa ang iyong kaalaman. Dagdagan mo lang ang iyong pagsisikap habang tayo'y naglalakbay.

Aralin

1

Paggamit ng Pang-abay sa Paglalarawan ng Kilos at Pang-Uri sa Paglalarawan ng Katangian ng Pangngalan

Magandang buhay! Isang panibagong paglalakbay ito ng iyong pag-aaral. Magiging bahagi rito ang paggamit ng pang-abay sa paglalarawan ng kilos ng pandiwa, at pang-uri sa paglalarawan ng katangian ng pangngalan at panghalip. At alam mo ba kung ano ang pagkakaiba ng dalawang ito? Malalaman mo ang sagot sa nasabing tanong sa susunod na aralin. Siguradong hindi ka maliligaw sa ating paglalakbay.

Pero kaibigan, bago ka tuluyang maglayag sa araling nabanggit, balikan mo muna ang katuturan ng dalawang bahagi ng pananalitang ating pag-aaralan, ang **Pang-abay** at **Pang-uri**. Siguro naaalala mo pa ang mga ito, ano? Magaling! Halina't pag-aralan mo ang kasunod na mga kaisipan.

Ang **Pang-abay** ay bahagi ng pananalita na nagbibigay turing sa pandiwa, pang-uri, at kapwa pang-abay. Samantala, ang **Pang-uri** naman ay nagbibigay turing sa pangngalan at panghalip. Inilalarawan nito ang katangian ng tao, bagay, hayop, pook, o pangyayari.

Subukan mong suriin nang mabuti ang mga nakahilig na mga salita sa sumusunod na halimbawa sa ibaba. At maghanda rin para sa susunod na mga gawain.

Halimbawa ng Pang-abay: -Niyakap ko siya *nang mahigpit*
-Pupunta ako *bukas sa palengke*

Halimbawa ng Pang-uri: -*Mapait* ang naging karanasan ng buong mundo sa sakit na *Corona Virus*.
-*Napakalungkot* ang naging karanasan ni Angelo *nang* siya ay ma-quarantine ng 14 na araw.

Balikan

Gawain: Panuto: Gamitin nang tama sa isang pangungusap ang sumusunod na pang-abay at pang-uri sa bawat bilang. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. padabog

2. malawak

3. maliksi

4. taos-puso

5. sa susunod na taon

Magaling! Upang lalo mo pang mapagyaman ang iyong kaalaman kaugnay sa paksang higit na tatalakayin, maghanda at tuklasin mo ang tungkol sa paggamit ng pang-abay sa paglalarawan ng kilos at pang-uri sa paglalarawan ng katangian ng pangngalan at panghalip. Sige, simulan mo na!

Tuklasin

Gawain: Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang kuwento. Pagkatapos, subuking sagutin nang tama ang kasunod na mga tanong sa ibaba. Isulat ang iyong mga sagot sa sagutang papel.

Pangarap Pasyalan Ni Andrea

Akda ni Maria May C. Froilan

Noong bata pa lamang si Andrea, lagi na siyang namamasyal sa palibot ng kanilang tumana. Pangarap niyang malibot ang mga sikat na pasyalan sa buong Pilipinas. Mahirap lamang sila kaya naman siya ay nagsunog ng kilay sa pag-aaral upang makamit ang kaniyang pangarap na maging isang *flight stewardess* nang sa gayon ay malibot niya ang mga gusto niyang makita at mapasyalang lugar. Sa kaniyang pagsusumikap siya'y nagtapos ng pag-aaral at agad na nakahanap ng trabaho pero hindi ang pagiging *flight stewardess*. Sa buwanang sahod niya ay nagtatabi o nag-iipon siya ng kaunting halaga para sa pinapangarap na papasyalang lugar.

Isa sa mga nasa *bucket list* niya na puntahan ay ang Palawan. Matatagpuan dito ang *Underground River* na nasa Puerto Princesa. Ayon sa kaniyang nabasa, kasama ito sa *7 Wonders of the World* dahil sa nakahuhumaling na kagandahan ng kuweba nito. Sabik na sabik niyang puntahan ang mga nasabing lugar lalo na ang makasakay sa naglalakihan at makukulay na bangka papunta sa mga lugar na iyon.

Buwan ng Mayo, *summer time* ika nga, nag-file ng *leave of absence* si Andrea sa pinagtatrabahuhang kumpanya. Kasama ang pinsang si Jade ay pumunta sila sa Puerto Princesa, Palawan. “Wow! Sadyang ang gaganda at ang lalaki ng mga bangka rito!”, bulalas na sambit ni Andrea habang sakay sila patungong *Underground River*. Hindi niya alintana ang hampas ng alon habang binabaybay ang napakalawak at matingkad na kulay asul na karagatan, Aliw na aliw si Andrea at Jade na panay ang pagkuha ng litrato sa dinaraanang naglalakihang bato.

Pagdaong na pagdaong ng bangka ay agad na tumalon si Andrea at sabik na yumakap sa karatula na may nakasulat na *Welcome to Underground River* at kumuha ng litrato. Halos nanlaki ang singkit niyang mga mata sa pananabik na makita ang loob ng kuweba. Sumakay sila sa pansampuang bangka na may taga sagwan, *tourist guide* at isang taga hawak ng ilaw na tanglaw sa loob ng kuweba. Manghang-mangha at sabik na sabik na nakikinig si Andrea sa bawat sinasabi ng *tourist guide* habang nililibot ang kabuuang lawak ng kuweba.

Naglalakihang *stalactites* at *stalagmites* ang kaniyang nakita at siya'y aliw na aliw at buong paghangang kinukuhanan ng litrato ang bawat makita. “Hoy! Andrea!” sigaw ni Jade sa nakatulalang si Andrea habang walang kurap na tinititigan ang unti-unti nilang paglayo sa kuweba pabalik sa kabayanan ng Palawan kung saan

sila naka *check-in* sa isang *hotel*. OMG! “Sa wakas, narating din kita Palawan. Akala ko sa panaginip lang kita mararating.” ang sambit ni Andrea na punumpuno ng kagalakan.

Mga tanong:

1. Saan malimit namamasyal si Andrea noong bata pa siya?
2. Ano ang ginawa ni Andrea para makamit ang kaniyang mga pangarap?
3. Paano natupad ni Andrea ang kaniyang kasabikan na makapasyal sa isa sa *bucket list* niyang lugar?
4. Ano-anong mga pang-abay ang ginamit sa kuwento? Sumipi nang ilan.
5. Ano-anong mga pang-uri ang ginamit sa kuwento? Sumipi ng ilang binanggit na halimbawa mula sa kuwento.

Suriin

Ang **Pang-abay** – ay bahagi ng pananalita na tumuturing sa pandiwa, pang-uri at kapwa pang-abay.

Narito ang ilang halimbawa ng Pang-abay:

- Sabik na yumakap si Andrea sa nakapaskil na karatula pagdating sa kuweba.
- Buwan-buwan na nagtatabi ng kaunting halaga si Andrea ng kaniyang sahod.
- Talagang kitang-kita ang pagsusumikap ni Andrea na makapagtapos ng pag-aaral
- Masigasig na tinupad ni Andrea at Jade na mapuntahan ang *Underground River*.

May iba’t ibang uri ang Pang-abay, ngunit tandaan, ang tuon ng ating pag-aaral ngayon ay ang Pang-abay na Pamaraan o Pang-abay na naglalarawan ng kilos ng Pandiwa.

Uri ng Pang-abay

1. **Pang-abay na Pamanahon**- nagsasaad ng panahon ng pagganap ng kilos ng pandiwa at kalimitang sumasagot sa tanong na kailan.

Halimbawa: Umpisa bukas ay gigising na ako *nang* maaga.
Pumupunta kami sa Maynila taon-taon.

2. **Pang-abay na Panlunan**- nagsasaad ng pook o lugar na pinangyarihan ng kilos na isinasaad ng isang pandiwa. Ito ay sumasagot sa tanong na saan.

Halimbawa: Maraming masarap na pagkaing itinitinda sa kantina.
Namasyal kami kahapon sa parke ng aking pamilya.

3. **Pang-abay na Pamaraan**- nagsasaad o naglalarawan kung paano nangyari ang kilos ng pandiwa. Kalimitang sumasagot sa tanong na paano.

Halimbawa: Mahigpit niyang niyakap si ama.
Umiiyak nang palihim ang ama.
Patagilid kung matulog si Kuya.

Ang **ng** ay ginagamit bilang pang-ukol (*preposition*) na pananda ng tagaganap ng pandiwa (*doer of the action verb*).

Halimbawa: Nagbasa ng makapal na modyul si Kia.

Ang **nang** ay ginagamit bilang pananda na sinusundan ng pang-abay (*adverb*).

Halimbawa: Nagsayaw nang nagsayaw

Ang **na** ay ginagamit bilang pang-angkop na inilalagay sa pagitan ng salitang naglalarawan at inilalarawan na ang nauuna'y nagtatapos sa katinig maliban sa n.

Halimbawa: Malinis na bahay, masarap na pagkain

Narito ang ilang pang halimbawa ng Pang- abay na Pamaraan:

dahan-dahan	pabigla	pangiti	
pabulong	sadya	pahalik	agad

Ang **Pang-uri** – ay bahagi ng panalitang tumuturing sa pangngalan at panghalip na panao. Salitang naglalarawan ng uri o katangian ng tao, bagay, hayop, pook, o pangyayari.

Mga halimbawa ng mga salitang Pang-uri:
masipag, maganda, maamo, malayo, magaspang, masaya

May tatlong kaantasan ng pang-uri:

1. **Lantay**- ito ang pinakasimpleng paraan ng paglalarawan sa katangian.

Mga **Halimbawa**: mainit, maaraw, makulay

Maaari ring gamitin ang mga pang-uring nasa payak na anyo (e.g., payat, banal atbp.)

2. **Pahambing**-pinaghahambing ang katangian ng dalawang pangalan o panghalip.

- a. Kapag magkapareho ang katangiang pinaghahambing, ito'y kinakabitan ng mga unlaping *magkasing-*, *sing-* o *kasing-*

Mga Halimbawa: kasing-init magkasintamis kasinlalim

- b. Kapag hindi magkapareho ang katangiang pinaghahambing, ginagamitan naman ito ng mga kataga o salitang tulad ng *mas*, *higit na*, *o di-gaano*, *at kaysa sa* o *kay*

Mga halimbawa:

Mas matangkad si Maria May *kay* June Reynald.

Higit na matangkad si Jan Francel *kaysa kay* Kia Mae.

3. **Pasukdol**- ang katangian ng Pangngalan o Panghalip kung ito ay namumukod o katangi-tangi sa lahat. Ginagamitan ito ng mga unlaping *pinaka-*, *napaka-*, o *kay-*.

Mga Halimbawa:

pinakamainit napakainit pinakamaganda napakaganda

Maaari ding idagdag ang mga salitang *ubod ng* o *walang kasing-*

Halimbawa:

Ubod ng bigat ang Dugong.

Walang kasing lalim ang Karagatang Pasipiko.

Napakaganda ng nanalong *Miss Universe 2019*.

Maaari ring ulitin ang pang-uri upang ipahayag ang kaantasang pasukdol.

Halimbawa:

Kilalang-kilala ang *Tarsier* sa Bohol.

Kamangha-mangha ang mga agila sa Davao.

Nakakabighani ang kagandahan ng dagat sa Coron Palawan.

Panghalip- ay bahagi ng pananalita na ginagamit na panghalili o pamalit sa ngalan ng tao, bagay, pook, o pangyayari. Ang panghalip ay may limang uri:

1. *Panghalip na panao*-ginagamit panghalili sa ngalan ng tao.

Hal: ako, siya, tayo, sila

2. *Panghalip na pamatlig*-ay ginagamit panturo sa isang bagay.

Hal. ito, iyan, iyon, doon

3. *Panghalip na pananong*-ginagamit sa pagtatanong tungkol sa tao, pook, bagay at pangyayari

Hal. Sino, saan, alin, kanino, anu-ano, sinu-sino

4. *Panghalip na panaklaw*-nagsasaad ng dami o bilang ng tao o bagay.

Hal. lahat, alinman, madla

5. *Panghalip na pamanggit*- ginagamit bilang tagapag-ugnay ng dalawang pananalita.

Hal.: na, ng

Magaling kang bata! Naging malinaw
ba sa iyo ang aralin?

Pagyamanin

Gawain 1: Panuto: Mula sa pagpipiliang mga sagot sa loob ng kahon, punan ang patlang na nakalaan sa bawat pangungusap sa ibaba ng angkop na pang-abay na pamaraan. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

palukso

napakabilis

tahimik

maingat

padausdos

1. _____ na magsalita ng aming panauhin.
2. Tinawid ni Ericson nang _____ ang kanal.
3. _____ na naglakad palayo ang pulubi.
4. Si Noli ay _____ na bumaba mula sa itaas ng niyog.
5. Ang bundok ay _____ niyang inakyat.

Gawain 2: Panuto: Suriing mabuti ang sumusunod na pangungusap sa ibaba. Pagkatapos, tukuyin ang pang-abay na pamaraan at pandiwang tinuturingan sa bawat pahayag. Gawing gabay ang halimbawa sa ibaba sa pagsagot sa gawaing ito. Isulat ang inyong sagot sa sagutang papel.

Halimbawa: Padabog na kinuha ni Riza ang balde na puno ng tubig.

Padabog - kinuha
Pang-abay Pandiwa

1. Malumanay na sinagot ni Rizal ang kanyang Ina.
2. Ang trumpo ay paikot na pinaglaruan ng mga bata.
3. Ang biko ay malinamnam na kinain ng mga dumalo sa kasiyahan.
4. Ang van ay pagiwang-giwang na nahulog sa bangin.
5. Pakusot na nilabhan ni Nanay ang aking mga medyas.

Gawain 3: Panuto: Salungihatan ang pang-uring ginamit sa sa bawat pangungusap. Kopyahin ang mga pangungusap sa sagutang papel.

1. Matingkad na kulay asul na tubig ang makikita sa karagatan ng Palawan.
2. Dahil sa *COVID-19*, lumubo ang bilang ng mga nawalan ng trabaho.
3. Matumal ang negosyo nang ipatupad ang *GCQ* sa *Metro Manila*.
4. Ang lahat ng mga pasyalan sa buong Pilipinas ay matamlay dahil sa pandemya.
5. Malungkot ang taong nagpositibo sa Covid-19.

Gawain 4: Panuto: Unawaing mabuti ang sumusunod na pangungusap. Pagkatapos, tukuyin ang pang-uri at ang tinuturingan nitong pangngalan o panghalip sa bawat pahayag. Gawing gabay ang halimbawa sa ibaba sa pagsagot sa gawaing ito. Isulat ang inyong sagot sa sagutang papel.

Halimbawa: Ang pamilya ni Kiko ay masayang nagpiknik.

masaya	-	pamilya ni Kiko
Pang-uri		Pangngalan

1. Malakas ang agos ng tubig sa pampang.
2. Malutong pa ang pakwan na pinitas ni Johnny.
3. Kahel ang kulay ng damit ni Lola.
4. Siya ay may porselanang kutis.
5. Ang bulaklak sa parang ay mahalimuyak.

Isaisip

Tandaan!

Ang **Pang-abay** ay bahagi ng panalita na tumuturing sa pandiwa, pang-uri at kapwa pang-abay.

Ang **Pang-abay na Pamaraan** ay uri ng pang-abay na naglalarawan ng kilos ng pandiwa. Kalimitang ito ay sumasagot sa tanong na paano.

Ang **Pang-uri** ay bahagi ng panalita na tumuturing sa pangngalan at panghalip. Inilalarawan nito ang katangian ng tao, bagay, pook, o mga pangyayari.

Isagawa

Gawain: Panuto: Bumuo ng isang pangungusap na ginamitan ng angkop na pang-abay o pang-uri ayon sa hinihingi ng sitwasyon. Gawin ito sa iyong kuwaderno. Gawing gabay sa pagsagot ang halimbawa sa ibaba.

Halimbawa: mga gawain sa bahay

Maingat na niluluto ni Nanay ang ulam.

1. karanasan sa covid-19 pandemya

2. ginagawa sa loob ng paaralan

3. nakikita sa loob ng *mall*

4. dinaanan ng bagyo

5. Pasko sa Pilipinas

Tayahin

Gawain 1: Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang maikling kuwento. Pagkatapos, piliin ang mga pang-abay na pamaraan at mga pang-uri na ginamit sa kuwento. Isulat ang iyong mga sagot sa sagutang papel.

Si Bebeth ay nakatira sa isang maliit na kubo sa isang nayon. Araw-araw ay ginagawa niya ang mga gawaing bahay nang masinop. Tahimik niyang nilalabhan ang mga damit, maayos na niluluto ang mga pagkain, at mabilis niyang nililinis ang kanilang bahay. Kaya palagi siyang pinupuri sa kanilang lugar dahil sa kaniyang kasipagan. Libangan na niya ang maglaro sa mayabong na puno. Tuwing hapon, kasama niya ang kaniyang masipag na nanay na pumupunta sa kapilya at taimtim na nagdarasal para maligtas sa sakit na Covid-19. Lumalakad nang paluhod si Bebeth tuwing sila'y nagdarasal sa kapilya. Masayang-masaya siya tuwing papauwi na sila ng kaniyang nanay galing sa kapilya.

Gawain 2: Panuto: Tukuyin kung anong uri ng pang-abay ang nasalungguhitan sa bawat pangungusap. Ito ba'y pamaraan, pamanahon o panlunan? Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

1. Maingat na inakyat ni Jushua ang puno ng abokado.
2. Si Alden ay kanina pa naghihintay kay Maine.
3. Mahinahong nag-uusap sina Pang at Abay sa may daan.
4. Sa kalsada naglaro ang mga bata kaya sila pinagalitan ng kanilang mga nanay.
5. Maingay na pumasok sina Nora at Sharon sa kanilang silid-aralan.

Karagdagang Gawain

Gawain: Panuto: Gamit ang mga pang-abay na pamaraan at mga pang-uri, sumulat ng isang maikling sanaysay tungkol sa mga suliraning pangkapaligiran na kasalukuyan ninyong nararanasan, at kung paano ito malulunasan. Gawin mo ito sa iyong sagutang papel.

Napakahusay mo kaibigan!

Natapos at napagtagumpayan mo ang araling ito. Sana'y naikintal sa iyong isipan ang lahat ng mga napag-aralan natin tungkol sa paglalarawan gamit ang mga pang-abay at pang-uri. Sa wakas, tapos na tayo sa araling ito. Ngunit, muling ihanda ang iyong sarili sa susunod na bagong aralin, ang

Modyul 2: Pagsunod-sunod ng mga pangyayari sa tekstong napakinggan at pagsasalaysay sa napakinggang teksto.

Susi sa Pagwawasto

Subukin Gawain 1 1. matagumpay 2. patiwarik 3. napakaganda 4. pagalit 5. mabilis malalaki	Tuklasin 1. sa tumana 2. Nagsunog ng kilay sa pag-aaral 3. nag-ipon ng sahod buwan buwan 4. sa tumana, sabik na yumakap, 5. nahumaling sa kagandahan, napakalawak, matingkad, lumuwa ang mata, naglalakihang bato
Balikan Gawain 1 (Tanggapin ang iba-ibang pangungusap na isusulat ng mga bata). Pero puwede ganito ang mga sagot; 1. Padabog na kinuha ng bata ang kanyang bag. 2. Ang kanilang palayan ay nasa malawak na lupa. 3. Ang bata ay maliksing tumatalon. 4. Taus-pusong pinasasalamatan ng punog-guro ang kanyang mga guro. 5. Ang kanilang pagtatapos sa pag-aaral ay sa susunod na taon.	Tuklasin Gawain 1 1. Malimit mamasyal sa tumana si Andrea. 2. Si Andrea ay nagsunog ng kilay o nag-aral nang mabuti para makamit ang pangarap. 3. Nag-ipon si Andrea ng kanyang sahod para may magastos siya pagpasyal sa mga lugar na kanyang pinapangarap na marating. 4. Ang mga pang-abay na ginamit sa kuwento ay: nagsunog ng kilay, sabik na sabik, sa palibot, manghang-mangha, unti-unti sa mga Pang-uri na ginamit sa kuwento ay: kaunti, makukulay, matingkad
Pagymanin Gawain 1 1. napakabilis 2. palukso 3. marahan 4. padausdos 5. mainat	Pagymanin Gawain 2 1. malumanay – sinagot 2. paikot - pinaglaruan 3. malinamnam- kinain 4. pigiwang-giwang- nahulog 5. pakusot- nilabhan

Karagdagang Gawain

Tanggapin ang mga naisulat ng mga bata na may konsiderasyon sa wastong gamit ng Pang-abay at Pang-uri

Tayahin**Gawain 1**

1. pamaraan
2. pamamahon
3. pamaraan
4. panlunan
5. pamaraan

Gawain 2

1. pamaraan
2. pamamahon
3. pamaraan
4. panlunan
5. pamaraan

Pagyaanin
Gawain 4

1. malakas-agos ng tubig
2. malutong – pakwan
3. kahel – kulay ng damit
4. may porselanang – kutis
5. mahalimuyak - bulaklak

Pagyaanin
Gawain 3

1. Matinagkad ang kulay asul na tubig ang makikita sa karagatan ng Palawan.
2. Dahil sa COVID-19, lumuho ang bilang nang mga nawalan ng trabaho.
3. Matumal ang negosyo nang ipatupad ang GCQ sa Metro Manila.
4. Ang lahat ng mga pasyalan sa Maynila ay matamlay dahil sa pandemya.
5. Malungkot ang taong nagpositibo sa covid-19.

Isagawa

(Maaring magkakaiiba ang sagot ng mga mag-aaral. Ang isaalang-alang sa pagwawasto ay ang kaangkupan sa paggamit ng Pang-abay o Pang-uri sa ipinahahayag na kaisipan.

Gawain

1. (Maaring magkakaiiba ang sagot ng mga mag-aaral. Ang isaalang-alang sa pagwawasto ay ang kaangkupan sa paggamit ng Pang-abay o Pang-uri sa ipinahahayag na kaisipan.
2. Mga magulang na kumukuha at naghahatid ng mga modules. (maaring tanggapin ang pagkakaiiba-iba ng mga sagot kung kaangkupan sa paggamit ng pang—abay o pang-uri.
3. Magagarang kasuutan ang mamamalas mo sa loob ng SM Mall.
4. Pahandusay na nangabuwal ang mga puno ng niyog dahil sa bagyo.
5. Ang Pasko sa Pilipinas ay masagana.

Sanggunian

Julian, Aileen Baisa 2018. Pinagymang Pluma 5, Wika at Pagbasa para sa Elementarya, Quezon City: PhoenixPublishing House, Inc.

Agarrado, Francia, Guerrero III, and Gojo Cruz.2016. Alab Filipino 5 Batayang Aklat, pahina 109-110, Vibal Group.

.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan –Modyul 2: Nakapagsasalaysay nang Napakinggang Teksto at Kronolohikal na Napagsusunod-sunod ang mga Pangyayari

Filipino – Ikalimang Baitang**Alternative Delivery Mode****Ikatlong Markahan – Modyul 2: Nakapagsasalaysay nang Napakinggang Teksto at Kronolohikal na Napagsusunod-sunod ang mga Pangyayari**
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Rosalinda A. Cabacang	
Editor:	Julito E. Lagrimas, Myra L. Bato	
Tagasuri:	Julito E. Lagrimas, Cora G. Catapan	
Tagaguhit:	John Christopher O. Go	
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Argie L. Ty, Ma. Dianne Joy R. De la Fuente	
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma Rose Marie M. Guino , Ryan R. Tiu Crista Joy A. Torbila Isagani E. Licas Elvira R. Ribo Beatrice A. Olmedo	Arnulfo M. Balane Joy B. Bihag Gorgonio G. Diaz Jr. Alex B. Rejuso Lucila R. Balondo Julito E. Lagrimas

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: 053 – 832-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

**Ikatlong Markahan –Modyul 2:
Nakapagsasalaysay nang
Napakinggang Teksto at
Kronolohikal na
Napagsusunod-sunod ang mga
Pangyayari**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

1

Nakapagsasalaysay nang Napakinggang Kuwento at Kronolohikal na Napagsunod-sunod ang mga Pangyayari

Sa ating pag-aaral sa modyul na ito, tiyak kong masisiyahan ka dahil lalo mong mauunawaan kung paano makatutulong ang kronolohikal na pagsunod-sunod ng mga pangyayari sa pag-unawa sa anumang babasahin o napakinggang kwento. Makatutulong din ito para madali mo nang maisasalaysay muli ang teksto.

Sa pamamagitan ng araling ito ay higit pang tatalas ang iyong kaisipan at pag-unawa sa pagbasa at pakikinig.

Alamin

Magandang araw sa iyo aking kaibigan. Panibagong araw, panibagong karunungan na naman ang ating matutuklasan

Ako nga pala si Kokoy, ang muli mong makakasama sa pagtalakay at pag-aaral ng modyul na ito.

Ngayong araw ay aalamin natin kung papaano natin mapagsusunod-sunod ang mga pangyayaring nabanggit sa teksto sa kronolohikal na paraan. Sisikapin din natin na muli mong maisalaysay ang napakinggang teksto ayon sa tama at maayos na pagkakasunod-sunod.

Pagkatapos ng ating pag-aaral, ikaw ay inaasahang:

Nakapagsusunod-sunod ng mga pangyayaring napakinggan sa teksto (kronolohikal na pagsunod-sunod) (F5PS-III-f-6.6)

* naisasalaysay muli ang napakinggang teksto nang ayon sa kronolohikal na pagsunod-sunod ng mga pangyayari. (F5PN-III-b-8.4)

Nananabik ka na bang matuto at makapulot ng panibagong kaalaman?
Maging ako ay nananabik na ring samahan ka sa pag-aaral na ito. Halina at subukin natin ang iyong kakayahan!

Subukin

Basahin nang may pag-unawa ang kuwento. Pagkatapos, ayusin ang mga pangungusap sa ibaba ayon sa pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari sa nabasang kuwento. Ilagay sa bilang isa (1), ang pangungusap na dapat mauna hanggang sa huling pangungusap na dapat ay nasa bilang lima (5). Isulat sa sagutang papel ang iyong mga sagot.

Pista ng Bulaklak

Tuwing Pebrero, ipinagdiriwang ang pista ng mga bulaklak sa Lungsod ng Baguio. Kilala rin ito sa tawag na Pista ng *Panagbenga*. Ang Panagbenga ay salitang galing sa Cordillera na ang kahulugan ay panahon ng pamumukadkad ng mga bulaklak. Binibigyang halaga sa pistang ito ang magagandang bulaklak kung saan kilala ang lungsod dito.

Nagsimula ang pagdiriwang ng *Panagbenga* noong 1995. Isinagawa ang pistang ito para muling maibangon ang Lungsod Baguio mula sa sinapit nito dulot nang malagim na lindol noong 1990.

Maraming gawain ang makikita sa pagdiriwang ng *Panagbenga*. Ang pinakasikat at inaabangang gawain tuwing pista ng bulaklak ay ang parada. Kasama sa paradang ito ang sayawan sa kalsada at pagtugtog ng mga banda. Pinakabida sa paradang ito ang mga higanteng karosa na puno ng mga magaganda at mababangong bulaklak. Sa paggawa ng karosang ito, ipinapakita ng mga Pilipino ang kanilang pagiging malikhain at pagiging matulungin. Ipinaparada ang mga ito sa malalaking kalsada ng lungsod. Maraming mga taong galing pa sa iba't ibang bahagi ng Pilipinas ang dumadayo sa Baguio upang mapanood ito.

-Hango sa Phil. IRI Manual 2018, DepED, pahina 104

- _____ Kasama sa paradang ito ay sayawan sa kalsada at pagtugtog ng mga banda.
- _____ Ipinagdiriwang ang pista ng mga bulaklak sa Lungsod Baguio.
- _____ Binigyang halaga sa pistang ito ang naggagandahang bulaklak.
- _____ Ipinapakita ng mga Pilipino ang kanilang pagiging malikhain at pagiging matulungin.
- _____ Maiangat muli ang Lungsod ng Baguio mula sa malagim na lindol.

Kumusta, nasagutan mo ba lahat? Anoman ang iyong makuhang marka ay ayos lang, ang mahalaga ay sinubukan mo at hindi ka sumuko. Tara na! Ipagpatuloy natin ang pag-aaral.

Balikan

Batay sa iyong mga nabasa at natutuhan, alamin ang tamang paraan nang paghuhugas ng kamay. Isulat sa iyong kuwaderno ang tamang pagkakasunod-sunod ng mga ito.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Madali mo bang napagsunod-sunod ang mga hakbang sa paghuhugas ng mga kamay? Ano ang dapat tandaan upang mas madaling mapagsunod-sunod ang mga ito?

Sa tingin ko'y handa ka na sa iba pang gawain. Ano pang hinihintay mo? Simulan na natin!

Tuklasin

Ang kasunod na gawain, ay magbibigay sa iyo ng pananaw sa kung gaano kahalaga ang pagdiriwang ng Pasko at paano nito pinagbubuklod ang pamilya.

Makinig nang mabuti sa maikling kuwento na babasahin ng iyong magulang o nakatatandang kapatid.

Ang Kapaskuhan sa Aming Barangay

Ang Pasko sa aming barangay ang isa sa pinakahihintay ng lahat. Makikita mo sa bawat mamamayan ang galak at pananabik sa nasabing pagdiriwang. Ilang araw pa bago ang Pasko ay abala na ang Barangay Palanit sa pagsalubong sa Pasko. Halos lahat ng mga tao ay tulong -tulong na sa pagsasabit ng mga parol sa mga poste.

Bawat tahanan ay may kanya-kanyang pailaw at may *Christmas Tree* na nakahandang pailawan sa pagsapit ng Pasko. Pagsapit ng alas dose ng gabi ng araw ng Pasko, na itinuturing pagsalubong sa pagkabuhay ng Panginoon, ang bawat pamilya ay nagsasalo-salo ng kanilang *Noche Buena*. Nagaganap din dito ang pagpapalitan ng regalo na siyang simbolo ng kanilang pagmamahalan sa isa't isa.

Pagsapit nang umaga ng Kapaskuhan, ika-25 ng Disyembre ay maraming bata ang nakabihis na at handa nang pumunta sa kanilang mga ninong at ninang upang tanggapin ang kanilang mga aginaldo, na maaring pera o kaya ay bagay. Sa simpleng pagdiriwang na ito, naipadadama ng bawat kasapi ng pamilya ang kanilang pagmamahal at pagbibigay sa bawat isa na siyang nagsisilbing diwa ng Kapaskuhan.

-Rosalinda A. Cabacang, Guro sa Filipino 5 & 6
Palanit ES San Isidro II

Gawain 1:

Panuto: Balikan ang napakinggang kuwento. Pagsunod-sunurin ang mga pangyayari binanggit dito sa pamamagitan ng pagsulat sa patlang ng bilang 1 hanggang 5 ayon sa kronolohikal na pagkakasunod-sunod ng pangyayari. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

- _____ Sa ganitong selebrasyon ay mas naipapadama ang pagmamahalan ng bawat isa.
- _____ May mga pagkaing nakahanda sa hapagkainan upang may mapagsaluhan sa *Noche Buena*.
- _____ Bawat tahanan ay may kaniya-kaniyang pailaw at palamuti ng nakasabit
- _____ At pagsapit ng ika-25 ng Disyembre ay mas lalo pang naging maingay dahil sa mga batang handa ng tumanggap ng aginaldo
- _____ Maaga pa lamang ay abala na ang Barangay Palanit para sa selebrasyon ng Pasko.

Gawain 2:

Panuto: Sagutin ang sumusunod na mga tanong. Isulat sa kuwaderno ang iyong mga sagot.

1. Ano ang pinapaksa ng kuwento/ teksto?
2. Bakit pinakahihintay na araw ng Barangay Palanit ang Pasko?
3. Batay sa iyong karanasan, ganito rin ba ang paghahanda ng inyong barangay sa araw Kapaskuhan?
4. Kung ikaw ay isa sa mga nakatira sa Barangay Palanit, anong paghahanda na iyong gagawin para sa Pasko?
5. Ibahagi mo rito ang pagkakasunod-sunod ng mga hakbang sa gagawin mong plano sa pagdiriwang ng Pasko sa inyong barangay.

Suriin

Sa iyong napakinggang kuwento, napansin mo ba kung paano ang pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari? Hindi ba madali lamang? Kaya, ako'y nakasisiguro na kaya mo nang muling isalaysay ang mga pangyayari sa kronolohikal na pagkakasunod-sunod.

Bilang karagdagang kaalaman, basahin mo pa ang ilang mga paliwanag tungkol sa ating paksa.

Ang paraan ng pagsunod-sunod ng mga pangyayaring nabasa o napakinggan ay tinatawag na **kronolohikal na pagsunod-sunod** kung saan ginagamit ito upang mas madaling mailahad nang maayos ang mga hakbang at mga pangyayaring nais ipabatid ng isang manunulat. Mahalaga na nauunawaan ang binasa o napakinggang teksto para napagsusunod-sunod ito nang tama. Madalas ginagamit ang bilang sa kronolohikal na pagsusunod-sunod ng mga pangyayari. Ang paraang kronolohikal na pagsunod-sunod ay isang mainam na paraan upang mailahad ang kaisipan o pangyayari na makatutulong sa pag-unawa at pagpapalinaw ng ideya, ang hulwarang ito ay nagpapakita ng serye ng mga pangyayari na maaaring humantong sa konklusyong pagkasunod-sunod ng pangyayari.

Gawain 1:

Basahin at unawain ang kuwentong kasunod. Pagkatapos, kopyahin ang mga pangungusap na nasa ibaba sa inyong kuwaderno. Sa pagkopya, pagsunod-sunurin ang mga ito batay sa pagkakasalaysay nito kuwento. Gamitin ang titik **A** hanggang **E** upag maipakita ang pagkakasunod-sunod ng mga ito.

Ang Puerto Princesa Underground River

Ang *Puerto Princesa Subterranean River National Park* (PPSRNP) ay makikita sa Palawan. Ito ay matatagpuan sa hilagang kanlurang bahagi ng Puerto Princesa.

Ipinapakita sa tanyag na pook na ito ang mga higitang *limestone* na nasa kuwebang pinalolooban ng ilog. Iba't ibang kamangha-manghang hugis ang nabuo mula sa *limestone* sa loob ng kuweba. Ang ilog ay tinatayang 8.2 kilometro ang haba at ito ay tumutuloy sa dagat. Ang kagandahan nito ang dahilan kung bakit nakilala ang *Puerto Princesa Underground River* bilang isa sa Pitong *New Wonders of Nature*.

Makikita sa paligid ng ilog ang kabundukan at kagubatan. Ang makapal na kagubatan ang nagsisilbing tahanan ng ilang hayop na pambihira at *endangered*. Sa baybayin naman nito makikita ang halamang bakawan at mga *coral reefs*.

Mula nang maitalaga ang *Puerto Princesa Underground River* bilang isa sa Pitong *New Wonders of Nature*, dumami na ang mga taong gustong makita ito, maging Pilipino man o dayuhan.

Maliban sa pagsakay sa bangka upang makita ang *limestone* sa loob ng kuweba, marami pang maaring gawin dito na ikasasaya ng mga turista. Kinagigiliwan ng mga bisita rito ang *jungle trekking*, *wildlife watching*, *mangrove forest tour* at paglangoy sa tabing dagat na puti ang buhangin.

-Hango sa Phil. IRI Manual 2018, DepEd, pahina 107

- _____ Isa ito sa kinagigiliwang puntahan ng mga turista maging Pilipino man o dayuhan.
- _____ Ang Puerto Princesa ay makikita sa Palawan.
- _____ May iba't ibang hayop ang naninirahan dito.
- _____ Mayroon itong mga *limestone* na nagtataglay ng kamangha-manghang hugis.
- _____ Kinilala ito bilang isa sa Pitong *Wonders of Nature* dahil sa taglay na kagandahan.

Gawain 2:

Makinig at unawain ang kuwentong babasahin ng iyong magulang o kapatid.

Ang Kasaysayan ng Tacloban

Ang Tacloban ay kabisera ng Lalawigan ng Leyte. Ang Leyte ay matatagpuan sa Rehiyon 8 ng Pilipinas na bahagi ng Silangang Visayas.

Ang Tacloban ay unang nakilala bilang kankabatok, na ang ibig sabihin ay “pag-aari ng mga *kabatok*”. *Kabatok* ang tawag sa mga unang naninirahan dito. Mayaman sa yamang tubig ang lugar na ito. May ginagamit silang isang uri ng *basket* na panghuli ng mga isda at alimango. Ang tawag nila dito ay *Taklub*. Kapag may mga darayo sa lugar, ang sinasabi nila ay pupunta sila sa *Tarakluban*. Pagtagal ay tinawag din itong Tacloban.

Ang Tacloban ay nakilala dahil sa ginampanang papel nito sa Ikalawang Digmaang Pandaigdig. Dito naganap ang tanyag na pagbabalik ni General McArthur. Naganap ito sa baybaying *White Beach* ng Tacloban. Dito rin nagtayo ng base-militar ang puwersa ng mga Amerikano at ang bayang ito ang unang napalaya mula sa puwersa ng mga hapon. Naging pansamantala itong kapital ng Pilipinas habang ang Maynila ay nasa kapangyarihan pa ng mga Hapon.

Sa siyudad na ito nanggaling ang dating Unang Ginang ng Pilipinas na si Imelda Romualdez Marcos. Ang Pamilya Romualdez ay isa sa mga kilalang pamilyang politiko ng lugar. Ang paliparan ng Tacloban ay ipinangalan sa pamilyang Romualdez.

Kakaunti lang ang nakaka-alam kung kailan naging munisipalidad ang Tacloban dahil ang mga dokumentong nakapagpapatunay rito ay sinira ng bagyo. Pero marami ang naniniwala na ang Tacloban ay opisyal na naiproklamang munisipalidad noong 1770.

Level: Grade 7

Bilang ng mga salita: 237

Reference: <http://www.tourisminthephilippines.com/city/Tacloban/tacloban-city-history-fil.php>;

Tanong:

Paano muling isasalaysay ang kasaysayan ng Tacloban City upang higit at madali itong maunawaan ng mga makikinig? Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Pagyamanin

Panuto: Babasahin ng iyong magulang ang kuwento at making nang mabuti upang masagutan ang mga tanong sa ibaba.

Pistang Bayan

Ang pagdiriwang ng pista bayan ay labis na nagugustuhan ng mga Pilipino. Bago pa dumating ang kapistahan ay abala na ang mga tao sa paglilinis ng kani-kanilang mga tahanan, naglalagay ng mga palamuti sa mga lansangan at naghahanda ng mga pagkain.

Sa madaling-araw ng pista maririnig ang ingay ng mga baboy, kambing, itik, manok, bibe, baka, at iba pang hayop na kinakatay.

Sa araw ng kapistahan, makikita ang matatanda at mga bata na masayang nagsisimba, nanonood ng parada at sumasakay sa iba't ibang uri ng sasakyang pampasaya.

Masaya rin silang pumupunta sa bahay ng mga kamag-anak at kaibigan upang mamista.

Sa gabi, sumasama sila sa prusisyon at nanonood ng mga palabas.

Pagkatapos ng pista, masaya silang naglilinis ng tahanan, nagliligpit ng mga pinagkainan at nagkukuwenta ng pinagkagastusan, subali't makikita mo naman sa kanilang mga mukha ang labis na kaligayahan.

-Rosalinda A. Cabacang, Guro sa Filipino 5 & 6
Palanit ES San Isidro II

Gawain 1:

Panuto: Piliin ang titik ng tamang sagot. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

1. Sa araw ng pista, aling ang dapat gawin?
 - a. sumasama sa prusisyon
 - b. naglilinis ng tahanan
 - c. masayang nagsisimba
 - d. manood ng palabas

2. Batay sa kuwento, alin sa mga pangyayari ang dapat ay huling bahagi?
 - a. naglilinis ng tahanan
 - b. nagkukuwentuhan ng pinagkagastusan
 - c. masayang nagsisimba
 - d. nagkakatay ng baboy
3. Bago dumating ang kapistahan, ano ang karaniwang unang ginagawa ng mga tao?
 - a. naglalagay ng dekorasyon
 - b. naglilinis ng tahanan
 - c. naghahanda ng pagkain
 - d. nagsisimba
4. Pagsapit ng gabi ng kapistahan, ano ang ginagawa ng mga tao?
 - a. sumasama sa prusisyon at nanonood ng mga palabas
 - b. nanunuod ng parada
 - c. sumasakay sa iba't ibang uri ng sasakyang pampasaya
 - d. masayang nagsisimba
5. Sa araw ng kapistahan, ano ang karaniwang makikita.
 - a. mga bata at matatanda na nagsisimba
 - b. nagliligpit ng pinagkainan
 - c. nagkukwentuhan ng pinagka gastusan
 - d. nanunuod ng palabas

Gawain 2:

Panuto:

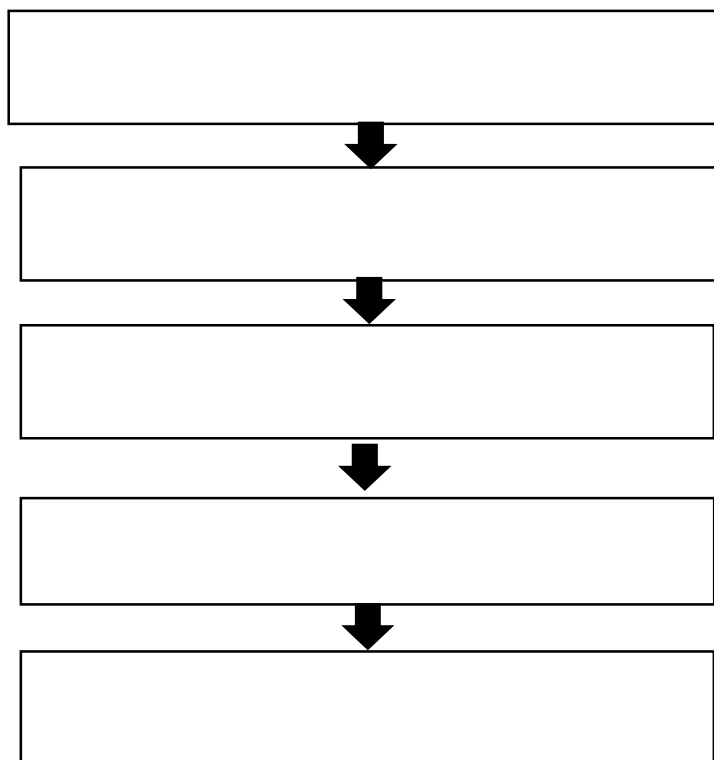
Ayusin ang sumusunod na pangyayari ayon sa pagkakasunod-sunod nito sa kuwento. Lagyan ito ng bilang isa (1) para sa una, dalawa (2) sa kasunod at hanggang 6 para sa pinakahuling pangyayari. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

- *_____sumasama sa prusisyon
- *_____naglilinis ng tahanan
- *_____masayang nagsisimba
- *_____naglalagay ng dekorasyon
- *_____nagkukuwenta ng pinagkagastusan
- *_____nagpapatay ng hayop

Gawain 3:

Balikan ang kuwentong “Pistang Bayan” at isalaysay muli ang mga pangyayari ayon sa pagkakalahad nito sa kuwento. Gamitin ang *graphic organizer* na nasa ibaba upang maisalaysay ito muli.

“Pistang Bayan”

Isaisip

Ang kronolohikal na paglalahad ng mga pangyayari sa isang babasahin ay mahalaga dahil ito ay nakapagpapadali sa pag-unawa sa binabasa. Madali mong naiintindihan ang iyong binabasa kung sunod-sunod ang pagkakalahad ng mahahalagang pangyayari. Tumatatak sa isipan ng mga mambabasa ang mga pangyayari sa isang babasahin kung maayos at sunod-sunod ang pagkakalahad nito.

Tanong:

- 1 Bakit mahalaga na sunod-sunod o kronolohikal ang pagkakalahad ng mga pangyayari sa isang akda lalo na ang kuwento?
- 2 Sumulat ng isang sanaysay na nagtataglay ng mga hakbangin.

Halimbawa: Ang tamang hakbang sa paghuhugas ng pinggan.

Naunawaan mo ba ang kahalagahan ng paggamit ng kronolohikal na pagsunod-sunod lalo na sa pagsasalaysay ng teksto? Madali lang, 'di ba? Halika na at isagawa ang susunod na gawain.

Isagawa

Makinig at unawaing mabuti ang tekstong babasahin ng iyong kapatid. Sagutin mo ang mga gawain na nasa ibaba. Isulat ang iyong mga sagot sa iyong sagutang papel.

Ako si Maria, sampung (10) taong gulang at ulilang lubos. Ipinanganak na mahirap lamang subalit sa kabila ng kahirapan ay pinalaki ako ng aking mga magulang na responsable at may takot sa Diyos. Sa murang edad ay natuto na ako ng mga gawaing bahay at maghanap buhay para may makain sa araw-araw. Paggising sa umaga ay agad akong nagdarasal at nililigpit ko ang aking hinigaan.

Matapos kong magligpit ay nagluluto na ako ng aking almusal pati na rin ng baon ko sa pangangalakal. Bago ako umalis ng bahay ay kumakain muna ako saka dumeretso sa lugar kung saan maraming basura, na ang puwede kong pagkakitaan. Subalit ngayong araw ay kaunti lamang ang aking nakalakal kaya nagpasya akong umuwi na lamang at bumalik kinabukasan.

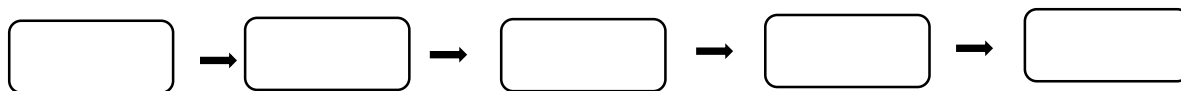
Gawain 1:

Pagsunod-sunurin ang mga pangungusap na nasa ibaba ayon sa pagkasunod-sunod ng mga pangyayari sa napakinggang teksto. Lagyan ito ng bilang 1 para sa pangungusap na dapat una, hanggang sa 5 para sa huling pangungusap.

- _____ Nagluto na ako ng aking almusal pati na rin baon.
- _____ Umuwi na lamang at bumalik kinabukasan.
- _____ Paggising sa umaga ay agad akong nagdarasal
- _____ Kumain muna ako bago umalis ng bahay.
- _____ Natuto na ako ng gawaing bahay at maghanapbuhay.

Gawain 2:

Isalaysay muli ang nabasang teksto sa paraang naunawaan mo. Gamitin ang *Graphic Organizer* na nasa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Nasagutan mo ba lahat ng Gawain? Subukin pa natin ang iyong kakayahan upang mas lalo mo pang maunawaan.

Tayahin

Makinig ng balita tungkol sa kung paano tinutugunan ng ating pamahalaan ang pandemyang *COVID-19*. Talasan ang pandinig at ituon ang atensiyon sa nagsasalita. Kung maaari ay sikaping maibalangkas o maibuod ito. Isalaysay itong muli sa paraang kronolohikal na pagkakasunod-sunod. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Madali mo bang natukoy ang iba't ibang paraan o hakbang ng pagtugon ng pamahalaan ukol sa pandemyang *COVID-19*? Mabuti! Ito ay patunay na may sapat ka nang kaalaman upang masagutan ang karagdagang gawain.

Karagdagang Gawain

Sa tulong ng iyong magulang o kamag-anak, magtanong ka kung paano magluto tulad ng pagprito ng isda at iba pa. Gumamit ng bilang para sa unang hakbang hanggang sa huling hakbang sa pagluluto nito.

Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Susi sa Pagwawasto

Subukin 1. 4 2. 1 3. 2 4. 5 5. 3 Balikan: 1. Ibat ibang sagot Tuklasin: Gawain 1: 1. 5 2. 3 3. 2 4. 4 5. 1 Gawain 2 Ibat ibang sagot Surin: Gawain 1: 1. E 2. A 3. C 4. B 5. D	Gawain 2: Ibat ibang sagot Pagymananin: Gawain 1 1. B 2. B 3. B 4. B 5. A Gawain 2: (5, 1, 4, 2, 6, 3) Gawain 3: Ibat ibang sagot Isagawa: 1. 3 2. 5 3. 2 4. 4 5. 1 Gawain 2: Ibat ibang sagot Tayahin: Ibat ibang sagot Karagdagang Gawain: Ibat ibang sagot

Ang pagtataya ng pagwawasto para sa gawain ng napapalob sa modyul na ito ay naayon sa rubrik na nasa ibaba RUBRIK SA PAGSULAT NG TALATANG NAGSASALAYSAY MULLI					
NILALAMAN • pagsunod sa uri at anyong hinihingi • lawak at lalim ng pagtalakay • Nabibigyang halaga ang paksa					
BALARILA • wastong gamit ng wika/salita • baybay, bantas, estruktura ng mga pangungusap					
ORGANISASYON • lohikal na pagkakaayos/daloy ng mga idea • pagkakaugnay ng mga idea					
5	4	3	2	1	

5-Kumpleto at komprehensibo ang pagkakausunod-sunod ng sulat/hakbang
4-kumpleto ang nilalaman ng mga hakbang
3-May ilang kakulangan sa impormasyon ng talata/sulat.
2-May ideya sa pagsulat ng mga hakbang ngunit hindi gaanong nauunawaan at maykulang sa mga salitang ginamit
1 - Hindi maayos ang pagkakausunod-sunod ng ideyang nais ipabatid at walang panimula

Sanggunian

Patricia Jo C. Agarrado, et.al. (2016) *Alab Filipino, Batayang Aklat, Ikalimang Baitang*. Quezon City: Vibal Group, Inc. pp.55

<http://www.tourisminthephilippines.com/city/Tacloban/tacloban-city-history-fil.php>; http://leytetravel.com/tacloban_city.html

The Philippine Informal Reading Inventory Manual, DepEd, First Edition 2018

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 3:

Pagbuo ng mga Tanong Matapos

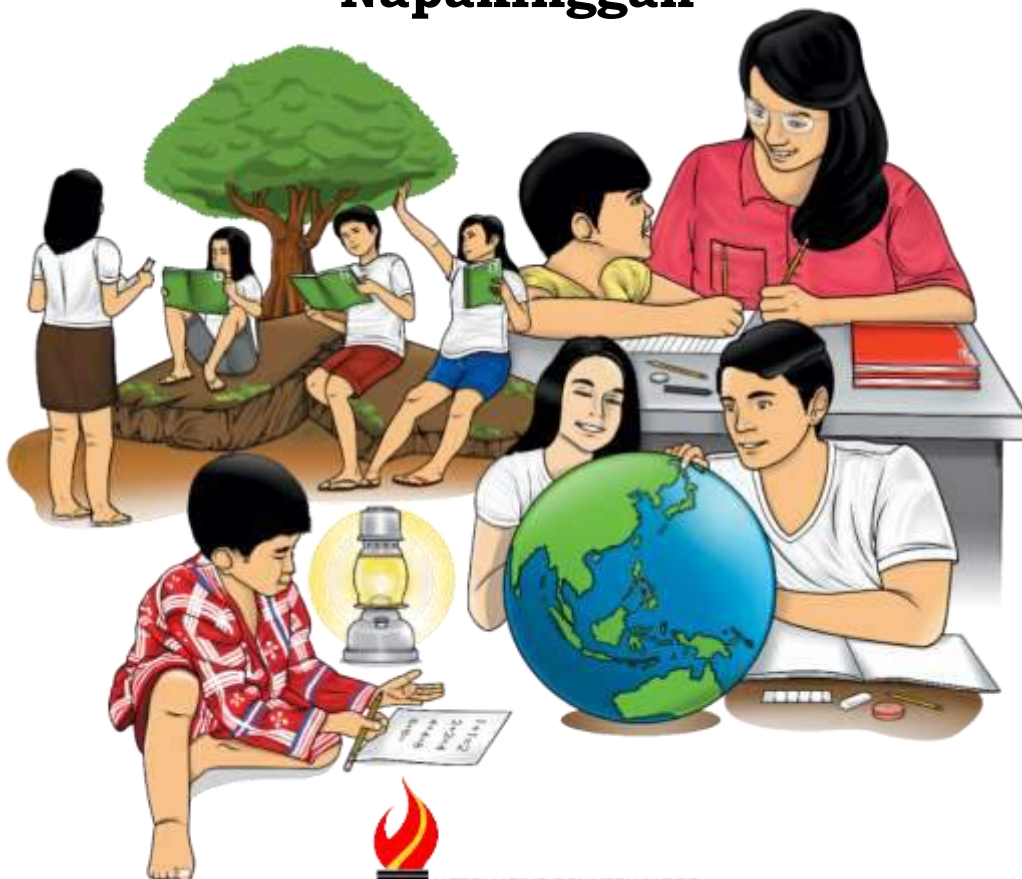
Mapakinggan ang Isang Salaysay

Pagbibigay ng Mga Salitang

Magkasalungat/Magkasingkahulugan

Angkop na Pamagat sa Tekstong

Napakinggan

Filipino – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikatlong Markahan – Modyul 3: Pagbuo ng mga Tanong Matapos Mapakinggan ang Isang Salaysay, Pagbibigay ng mga Salitang Magkasalungat/Magkasingkahulugan, Angkop na Pamagat sa Tekstong Napakinggan
Unang Edisyon, 2020

Ayon sa isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ng Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-arang iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang bahagi ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran ng Edukasyon.

Inilathala ng Kagawaran ng
Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Jesusan G. Tulipas	
Editor:	Julito E. Lagrimas, Cristina M. Giray, Esther O. De la Cruz	
Tagasuri:	Ronaldo N. Verano, Vicky Rance-Catubig	
Tagaguhit:		
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Argie L. Ty, Jerome S. Jabel	
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma	
	Arnulfo M. Balane	Rose Marie Guino
	Joy Bihag	Ryan Tiu
	Gorgonio G. Diaz Jr.	Crista Joy A. Torbila
	Alex B. Rejuso	Isagani E. Licas
	Lucila R. Balondo	Elvira R. Ribo
	Julito E. Lagrimas	Beatrice A. Olmedo

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: 053 – 832-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 3:

Pagbuo ng mga Tanong Matapos

Mapakinggan ang Isang Salaysay

Pagbibigay ng Mga Salitang

Magkasalungat/Magkasingkahulugan

Angkop na Pamagat sa Tekstong

Napakinggan

Paunang Salita

Ang *Self-Learning Module* o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

1

- **Nakabubuo ng mga tanong matapos mapakinggan ang isang salaysay.**
- **Nakapagbibigay ng mga salitang magkakasalungat at magkakasingkahulugan.**
- **Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa tekstong napakinggan**

Likas sa ating mga Pilipino ang pagiging palatanong. Ang anumang napakinggan o nabasa na hindi masyadong maliwanag ay ating itinatanong sa mga higit na may alam. At doon sa ating mga pagtatanong minsan nakagagamit tayo ng mga salitang magkakasalungat at magkakasingkahulugan. Minsan din sa ating mga pagtatanong, hindi angkop na pamagat o kaisipan ang naibibigay sa atin bilang kasagutan. Kaya patuloy tayong nagtatanong para mahanap ang tamang kasagutan. Di ba magaling tayo ryan, kaibigan?

Alamin

Kumusta ka na kaibigan? Nandito na naman ang iyong kaibigang si Kokoy para samahan ka sa iyong panibagong paglalakbay.

Alam kong lalo kang gaganahan sa pagsasakatuparan at pagsagot sa mga kasunod na mga gawain dito dahil sasamahan kita hanggang sa matapos mo ang modyul na ito.

Pagkatapos nang ating paglalakbay at pag-aaral, ika'y inaasahang:

- * Nakabubuo ng mga tanong matapos mapakinggan ang isang salaysay. (F5PS-IIIb-e-3.1)
- * Nakapagbibigay ng mga salitang magkasalungat at magkasing kahulugan. (F5PT-IIIc-h-10)
- * Nakapagbibigay ng angkop na pamagat sa tekstong napakinggan. (F5PN-II-j-17)

Subukin

Sandali kaibigan, bago tayo magpatuloy sa ating paglalakbay gusto kong malaman muna ang iyong kakayahan sa kasanayang ating pag-aaralan.

Gawain A. Panuto: Basahin at unawain mo ang kasunod na kuwento. Pagkatapos, mula rito bumuo ka ng mga tanong. Mga tanong na Ano, Sino, Kailan, Bakit, at Paano.

Pistang Bayan

Ang pagdiriwang ng pistang bayan ay labis na nagugustuhan ng mga Pilipino. Bago pa dumating ang kapistahan ay abala na ang mga tao sa paglilinis ng kani-kanilang tahanan, naglalagay ng dekorasyon sa mga lansangan, at naghahanda ng mga pagkain.

Sa madaling-araw naririnig ang ingay ng baboy, kambing, itik, manok, bibe, baka, at iba pang hayop na pinapatay.

Sa araw ng kapistahan, makikita ang mga matatanda at bata na masayang nanonood ng parada at sumasakay sa iba't ibang uri ng sasakyang umiikot. Masaya rin silang lumilibot sa bahay ng mga kamag-anak at kaibigan upang pagsaluhan ang inihandang pagkain.

Sa gabi, sumasama sila sa prusisyon at panonood ng palabas. Pagkatapos ng pista, masaya silang naglilinis ng tahanan, nagliligpit ng pinagkainan, at nagkukkuwento ng pinagkagastusan subali't makikita mo sa kanilang mga mukha ang labis na kaligahayan.

-Hango sa DepEd Regional Test Item Bank Filipino 5

Balikan

Narito ang isang talaarawang sinulat ni Edrian sa panahon matapos ang pananalasa ng bagyong Glenda.

Magpatuloy tayo sa ating paglalakbay kaibigan. Tara na! Simulan na natin! Basahin mo ang talaarawan ni Edrian para malaman mo ang nilalaman nito. Sigurado akong naalala mo pa ito dahil tungkol ito sa nakaraan mong leksyon.

Halika ka na! Kayang-kaya natin ito.

Talaarawan ni Edrian

Ika-14 hulyo, 2014, alas-2 ng hapon, Sabado

Maagang nagising ang aking mga magulang para mamili ng mga ihahanda nilang pagkain para sa kaarawan ng bunso kong kapatid na babae bukas. Nalungkot ako nang pagbukas ko ng telebisyon ay nalaman ko na ang Laoang ang posibleng tatamaan ng paparating na bagyong Glenda. Taimtim akong nagdasal na sana lumihis o humina ang bagyo.

Ika-15 Hulyo 2014, alas-10 ng umaga, Linggo

Kaarawan ni Edril, ang bunso kong kapatid. Maaga silang nagsimba ni nanay para magpasalamat sa Panginoong Diyos.

Tanghali ng manalasa ang bagyong Glenda sa aming bayan. Nalungkot ako dahil hindi natuloy ang selebrasyon para sa ika-7 taong kaarawan ng aking kapatid na babae.

Ika-16 Hulyo 2014, alas-6 ng umaga, Lunes

Nakita ko ang malaking pinsala ng bagyong Glenda sa aming lugar. Taimtim akong nagdasal na sana makayanan naming lahat ang pagsubok na ito lalong lalo na doon sa mga nawalan ng tirahan at pangkabuhayan.

Tumulong ako sa paglilinis sa aming barangay.

Ika-17 Hulyo 2014, alas-7 ng gabi, Martes

Napag desisyunan ng mga magulang ko na ibenta ang baboy na gagamitin sana na panhanda sa kaarawan ng aming bunso. Ipinambili ng mga gamit para mapaayos ang bubong ng bahay ng lolo at lola ko na nasira ng bagyo. Laking pasasalamat ng mga ito sa aking mga magulang ng makita nila na maipapaayos na ang bubong ng kanilang bahay. Paglilinis naman ng bahay ang ambag ko sa aking mga magulang.

-Jesusan G. Tulipas, P.M. Geta MCES Laoang II District

Gawain A. Panuto: Basahin ang mga pangungusap sa ibaba, at sikaping buoin ang daloy ng mga pangyayari. Pagsunod-sunurin ang mga ito batay sa talaarawang binasa. Isulat sa iyong kuwaderno ang letrang A para sa pangyayaring dapat mauna, B, C, D, ng mga kasunod na pangyayari at E para sa huling pangyayari.

- _____ 1. Napagdisiyunang ibenta ang baboy na gagamitin sana panghanda sa kaarawan ng bunsong kapatid ni Edrian.
- _____ 2. Kaarawan ni Edril.
- _____ 3. Nakita ni Edrian ang malaking pinsalang dulot ng bagyong Glenda sa kanilang lugar.
- _____ 4. Napanood ni Edrian sa telebisyon ang balita tungkol sa paparating na bagyo.
- _____ 5. Masaya ang lolo at lola ni Edrian nang malamang may pampaayos na sa kanilang bubong.

Alam mo ba na maaari kang makabuo ng mga tanong mula sa binasa mong talaarawan, o kaya sa anumang kuwento o pahayag na iyong narinig o nabasa? Mula sa binasa mong talarawan, maaari mong itanong kung sino ang sumulat nito? Kailan nangyari ang kalamidad? At marami pang ibang mga tanong na ang kasagutan ay magmumula sa binasa o sa napakinggan. Dagdag pa rito, ang mga babasahing ikaw ang sumulat ay puwede mong baguhin o lagyan ng ibang pamagat, lalo't hindi ka kontento sa nauna mong pamagat.

Gayundin, higit pang lalawak ang iyong pag-unawa sa anumang binasa o napakinggan kung malawak ang iyong talasalitaan. Kung marami kang alam na mga salitang magkakasingkahulugan at magkakasalungat, at siguro, pati na ang mga salitang hindi pamilyar sa iyo ay dapat marami kang alam na kahulugan.

Tuklasin

Sabi ko na magaling ka kaibigan! Ngayon, susubukin ko naman ang iyong kakayahan sa pamamagitan ng pagsagot sa tatlong pagsubok na nasa ibaba. Basahin mo nang mabuti at sundin ang pinapagawa ayon sa panuto.

Gawain A. Panuto: Basahin at unawain ang kasunod na mga talata. Pagkatapos, sagutin ang mga tanong na kasunod. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Kadalasan, napapansin natin na sa ating pakikinig o sa pagbabasa ay nakabubuo tayo ng mga katanungang mula rito. Dapat nating tandaan na isa sa mga dahilan kung bakit tayo'y nagtatanong ay upang maliwanagan tayo sa mga bagay na sa atin ay hindi malinaw. Nagtatanong din tayo para masagot ang ilang mga pangyayari o mga impormasyon na hindi pa natin naiintindihan.

Napapansin din natin na minsan may mga salitang magkakasingkahulugan at magkakasalungat na ginagamit sa mga babasahin. At nangyayari ang ganito para lalo pa tayong magkaroon ng interes sa pagbabasa at upang mapalawak pa lalo ang ating talasalitaan.

May mga pagkakataon pang nasasabi mo sa iyong sarili na sana ganito ang pamagat ng tekstong ito at hindi ganyan. Ramdam mo sa sarili na mas angkop ang naiisip mong pamagat kaysa sa pamagat nang binasa mo.

1. Ano ang nabubuo sa ating isipan kung hindi maliwanag na naiintindihan natin ang ating mga naririnig at nababasa?
2. Bakit kailangang gumamit ng mga magkakasingkahulugan at magkakasalungat na mga salita sa pagsulat ng mga babasahin?

Gawain B. Panuto: Ipabasa mo nang malakas sa sinumang kasamahan mo sa inyong tahanan na marunong bumasa ang kasunod na sanaysay. Pakinggan at intindihin mo ito nang mabuti. Pagkatapos, sagutin mo ang mga tanong sa ibaba. Isulat sa kuwaderno ang iyong sagot.

Si Pedro

Si Pedro ay pitong taong gulang. Siya ay punong-puno ng pangarap, ngunit sila ay mahirap lamang. Ang kanyang ina ay mananahi at ang kanyang ama ay may kapansanan. May mga pagkakataon na hindi siya pumapasok sa paaralan. Iniisip na lamang niya kung paano makatatapos ng pag-aaral.

Naisip ni Pedro na pumunta sa ibang bayan para maghanap ng trabaho. At doon ay nakahanap naman siya sa palengke. Araw-araw siyang gumigising nang maaga. Bago pa mag-alas siyete ng umaga ay nakahanda na siyang pumasok sa paaralan. Sa uwian naman ay balik trabaho siya. Sa kanyang pag-uwi galing trabaho, palagi siyang may dalang ulam at gamot para sa kanyang ama. Nakatapos nang pag-aaral si Pedro, at siya ay kasalukuyang *manager* ng isang malaking kumpanya. Naging inspirasyon si Pedro sa mga kabataan ngayon.

-Hango sa Reginal Test Item Bank Filipino 5

1. Tungkol saan ang binasa mong kuwento?
2. Kung ikaw ang magbibigay ng pamagat, anong pamagat ang akma sa iyong binasang kuwento?
3. Naibigan mo ba ang iyong binasa? Bakit?
4. Paano mo bubuoin ang iyong tanong kung ang gusto mong tukuyin ay ang katangian ng tauhan sa kuwento?
5. Paano mo bubuoin ang iyong tanong kung ang gusto mong tukuyin ay ang mga tauhan sa kuwento?

Alam mo ba na nakapagdaragdag sa ating kaalaman ang pagkilala o pag-alam sa kahulugan ng mga bagong salita? Ito ay maaari nating malaman sa pamamagitan ng pagkilala sa mga salitang magkasingkahulugan at magkasalungat. Magkatulad ang kahulugan ng mga salitang **magkasingkahulugan**, at magkaiba o kabaligtaran naman ang kahulugan nang **magkasalungat** na mga salita.

Gawain C. Panuto: Narito ang ilang mga salitang hango sa nabasa mong sanaysay na Si Pedro. Bigyan mo ang mga ito ng kasalungat o kasingkahulugan na mga salita. Gawin ito sa iyong sagutang kuwaderno.

Kasingkahulugan	Kasalungat
punong-puno	
	balik-trabaho
Umaga	
	pangarap
mahirap	

Huwag kalilimutan na mahalagang alam natin ang tamang pamagat ng anumang tekstong ating binabasa. Kailangan natin ito para madali natin malaman o mahanap ang paksang diwa o paksang pangungusap ng basahin, na siya namang magbibigay sa atin nang higit na pang-unawa sa ating binabasa.

Gawain D. Panuto: Sagutin ang kasunod na tanong. Isulat sa sagutang papel ang sagot.

Kung ikaw ang tatanungin, sang-ayon ka ba sa naging pamagat ng sanaysay na iyong binasa? Bakit? At kung hindi ka sang-ayon, ano ang dapat pamagat ng sanaysay?

Suriin

Ang saya, 'di ba?

Tayo na! Basahin na ang impormasyon sa ibaba na makatutulong sa'yo para lubos mong maunawaan ang leksiyong ito at para maging madali lang para sa iyo na sagutin ang mga pagsubok na nakasulat dito.

Huwag mong kalilimutang unawain ito.

Ang tao ay nagtatanong dahil sa mayroon siyang nais malaman. Mayroon sa kanya na hindi maliwanag. Kailangan niya nang malinaw na sagot. Kaya, kailangan niyang magtanong. At sa pagbuo ng mga tanong dapat ito ay maliwanag, at nauunawaan ng kausap. Tandaan na ang pangungusap na patanong, ay palaging nagtatapos sa tandang pananong (?).

Ginagamitan ito ng mga salitang pananong tulad ng sumusunod;

- a. **Ano-** ang tanong kung ang nais malaman ay bagay, pangyayari, katangian o pagpapahalaga.
- b. **Sino-** ang tanong kung ang nais tukuyin ay tao o tauhan.
- c. **Saan-** ang tanong kung ang gustong tukuyin ay lugar.
- d. **Kailan-** ang tanong kung ang nais tukuyin ay oras o panahon.
- e. **Alin-** ang tanong kung pumipili sa pagitan ng dalawang tao, hayop, lugar o pangyayari.
- f. **Ilan-** ang tanong kung ang itinatanong ay dami o bilang.
- g. **Bakit-** ang tanong kung kailangan nang paliwanag na sagot.
- h. **Paano-** ang tanong kung tinatanong ay paraan o pagkaganap ng kilos.

Nangyayari ang pagtatanong upang mabigyan ng pagkakataon ang bawat isa na mag-isip tungkol sa mga bagay na pinag-uusapan. Pinupukaw nito ang kamalayan ng bawat tao sa mga nangyayari sa kanyang kapaligiran. Napag-uugnay rin sa pagtatanong ang mga napag-aralan at karanasan ng tao.

Gawain A. Panuto: Ipabasa nang malakas sa iyong tagapag-alaga ang talata at pagkatapos ay bumuo ng mga tanong gamit ang mga salitang pananong na Saan, Kailan, Ano, Alin, at Sino. Gawin ito sa sagutang kuwaderno.

Ang mga mag-aaral ay sama-sama sa kantina tuwing *recess*. Kantina ito ng paaralan. Ayon sa kanila, may mahal at mura na mga paninda rito. Masarap ang mga pagkain at malinamnam. Malinis ang mesa. Pero minsan marumi ang basahan. Maingay ang ilang mga bata ‘pag *recess* pero, mas marami ang tahimik. Nagkakatuwaan sila tuwina. Masaya sila.

-Hango sa Regional test Item Bank Filipino 5

Ang tanong sa unang bilang ay binuo ko na, gawin mo na lamang ang mula sa ikalawa hanggang lima.

1. **Saan** nagpupunta ang mga mag-aaral tuwing *recess*?
2. **Kailan** _____
3. **Ano** _____
4. **Alin** _____
5. **Sino-sino** _____

Ang pag-alam sa kasingkahulugan at kasalungat na mga salita ay isang paraan upang mapalawak ang iyong taglay na talasalitaan. Ito ay isang daan para maging mahusay sa pakikipagtalastasan ang isang batang tulad mo.

Pag-aralan ang kasunod na mga halimbawa

Magkasingkahulugan		Magkasalungat	
a. inanyayahan	- kinumbida	a. matamis	- maasim
b. agwat	- layo	b. mataas	- mababa
c. alay	- handog	c. maganda	- pangit

Gawain B. Panuto: Balikan ang talatang basahin sa itaas, ang **Gawain A**, at mula rito, piliin ang mga salitang magkasingkahulugan at magkasalungat. Gawin ito nang pahanay sa iyong kuwaderno:

Magkasingkahulugan	Magkasalungat
-	-
-	-
-	-

Ang pagbabasa ay higit na nagiging masaya kung ito ay ganap na nauunawaan. Samantalang ang angkop na pamagat nito ay isang susi para higit na maintindihan ang binabasa. Kailangan din na ang pang-ulo at pantulong na mga pangungusap ay magkakaugnay ang kaisipan. Umaayon ang mga ito sa nais ipahiwatig ng pamagat.

Sa pagbibigay ng pamagat ng talata/teksto, ay alamin muna ang paksang diwa o paksang pangungusap, sapagkat ang mga ito ang siyang magbibigay sa mag-aaral ng ideya kung ano ang angkop na pamagat.

Gawain C. Panuto: Basahin ang teksto sa ibaba at bumuo ng angkop na pamagat para rito. Isulat sa kuwaderno ang iyong sagot.

Tuwing hapon, ito ang oras na pinakahihintay nina Romel at Recel, dahil tapos na nilang sagutin ang mga gawain sa kanilang modyul. Ito ang oras kung saan pinapayagan na silang maglaro ng kanilang mga magulang,

Magkapitbahay at magkaibigan sina Romel at Recel. Silang dalawa ay parehong nasa ikalimang baitang. Paborito nilang laruin ang habulan. Tuwang-tuwa sa kanila ang kanilang mga magulang lalo't kung sila'y naghahabulan na hindi maabot-abutan ni Recel si Romel. Mabilis itong tumakbo kaysa kay Recel. Minsan, sinasadya na lamang ni Romel na maabutan siya ni Recel para magtagal pa ang kanilang paglalaro. Umaayaw kasi si Recel kung palagi siyang taya.

Sa sobrang paglalaro nina Romel at Recel, minsan naliligo na sila sa sarili nilang mga pawis. Basang-basa na ang kanilang mga damit, ngunit hindi pa rin sila tumitigil sa paglalaro. Humihinto lamang sila kung napapansin nila na takipsilim na pala. Hindi nila namamalayan ang oras! Kaya, kung gabi na, naisin pa man nilang ituloy ang paglalaro kailangan talaga nilang maghiwalay na. Naghihiwalay silang may ngiti sa kanilang mga labi dahil minsan pa, napatunayan nilang sila'y mga batang magkaibigan.

-Jesusan G. Tulipas P.M. Geta MCES Laoang II District

Pagyamanin

Kaibigan, may mga gawain na namang inihanda para sa'yo.

Pagbutihin mo ha? Madali lang 'yan para sa'yo!

Panuto: Ipabasa mo nang malakas sa iyong tagapag-alaga ang kasunod na sanaysay. Pakinggan itong mabuti at pagkatapos gawin mo ang maikling pagsusulat sa ibaba.

Piyestang Pampamilya

Umaga palang ay abalang-abala na ang magkakapatid na Ronnie, Rex, at Roy sa paglilinis ng kanilang bahay. Malapit na kasi ang piyesta sa kanila. Sinisipagan nila ang kanilang pagtatrabaho para sila'y makahingi ng pera sa kanilang nanay at makapunta sa peryahan kinagabihan. Gustong-gusto nilang bumili ng *cotton candy* at maglaro ng *color game* doon.

Ang pangyayaring yaon ay noong wala pang COVID-19. Ngayon ay malaki na ang ipinagkaiba. Ang dating maingay, masaya, at bonggang selebrasyon tuwing sasapit ang piyesta ay nauwi sa simpleng selebrasyon. Tahimik, kaunting pagkain na lamang ang inihahanda ng bawat tahanan. Limitado ang mga taong nagsisimba dahil kailangang sundin ang *health protocols* tulad ng *social distancing*. Walang maraming mga bisita ang makikita sa mga bahay-bahay. Ito ay para maiwasan ang pagkahawa sa COVID-19, ang sakit na nakamamatay na dulot ng *virus*. Bawal din lumabas ngayon ang mga bata at matatanda dahil sila ang mga taong madaling kapitan ng *virus*.

Malakas na buntong-hininga ang pinakawalan ni Ronnie sabay sabi sa malakas na boses "*September 29.....Happy Fiesta Everyone!*", tawanan ang buong pamilya! Sila-sila lang kasi ang kakain sa kanilang inihandang pagkain para sa araw ng pista.

Malungkot na lumapit si Ronnie sa mesa kung saan hinihintay na siya ng kanyang mga magulang at mga kapatid para kumain. Nagdasal at taimtim na hiniling niya sa Panginoong Diyos na sana matapos na ang pandemyang ito at maibalik na sa normal ang lahat. Ipinagpagsalamat din niya na masaya at buo ang kanilang pamilya sa araw na ito at walang sinumang may karamdaman.

Napawi ang lungkot sa mukha ni Ronnie nang maya-maya'y narinig niya ang tugtog mula sa kanilang karaoke. Nakita niya ang kanyang Kuya Roy na nagsisimula nang sumayaw mag-isa. Hanggang sa silang lahat ay nagsipagsayawan at nagkantahan na. Tunay ngang masaya ang buong pamilya pagsama-sama sa araw ng pista.

-Jesusan G. Tulipas P.M. Geta MCES Laoang II District

Gawain A. Panuto: Bumuo ng (5) limang katanungan gamit ang mga salitang pananong na: **ano, sino, saan, kailan, at bakit**. Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Gawain B. Panuto: Hanapin mula sa **Hanay B** ang kasingkahulugan o kasalungat ng mga salitang nasa hanay **A**. Isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong kuwaderno.

	Hanay A	Hanay B
Kasalungat	1. mahirap	a. bunso
Kasalungat	2. panganay	b. ginawa
Kasingkahulugan	3. nilikha	c. mayaman
Kasingkahulugan	4. luntian	d. gahaman
Kasalungat	5. mapagbigay	e. berde

Gawain C. Panuto: Basahin ang kasunod na talata at pagkatapos bigyan mo ito nang angkop na pamagat.

Ang puno ng niyog (cocos nucifera) ay masaganang tumutubo sa mga kabukiran ng Hilagang Samar. Kung may gulang na, ito ay karaniwang may taas na 6 na metro o higit pa. Natatangi sa lahat ng mga puno ang puno ng niyog dahil ang bawat bahagi nito ay halos may gamit o kaya halaga. Ang laman ng bunga nito ay puwedeng gawing sangkap sa paggawa ng sabon, *lotion*, *shampoo*, gata, at iba pa. Ang sabaw, ay puwedeng inumin, at panghugas sa sugat. Ang bunot ay puwedeng panlinis at pampausok. Ang bao ay puwedeng panggatong, uling, botones, palamuti, at gamit sa loob ng bahay. Ang dahon ay puwedeng gawing walis, tingting, basket, at bubong. Ang katawan nito ay puwedeng gawing gamit sa pagpapatayo ng mga bahay, at materyales sa paggawa ng iba't ibang kasangkapan sa loob ng bahay. Kaya, ang niyog ay maituturing puno ng buhay.

-Julito E. Lagrimas, Sangay ng Hilagang Samar

Isaisip

Aha! Ang bilis natin kaibigan! Gusto kong balikan mo kung paano nga ba ang pagbuo ng mga tanong sa nabasang teksto, pagbigay ng mga salitang magkasingkahulugan at magkasalungat at ang pagbibigay ng angkop ng pamagat sa nabasang teksto. Isipin mo 'yan at siguradong masasagutan mo muli ang mga pagsubok na ito.

Gawain A. Panuto: Tawagin mo ang iyong tagapag-alaga ipabasa mo nang malakas ang kuwentong kasunod. Pakinggan mo itong maigi at sikaping unawain. Pagkatapos, bumuo ka ng mga tanong gamit ang mga salitang pananong na **Paano? Bakit? Sino? Ano? Ilan?** Gawin mo ito sa iyong kuwaderno.

Ang Magkapatid

Ang magkapatid na sina Teng at Enjeza ay kapuwa matalino. Masipag mag-aral si Teng. Mahilig manood ng telebisyon si Enjeza. Tumutulong si Teng sa mga gawaing bahay samantalang naglalaro si Enjeza.

Higit na ibig ni Enjeza na maglaro samantalang pagbabasa ng mga aklat si Teng. Kahit na may mga pagsusulit kinabukasan, maagang natutulog si Enjeza samantalang nagpupuyat sa pag-aaral si Teng.

Nang dumating ang pagtatapos ng klase, karaniwang nagtapos si Enjeza. Nagkamit ng unang karangalan sa klase si Teng.

-Hango sa Regional Test Item Bank Filipino 5

Gawain B. Panuto: Punan ng tamang sagot ang patlang. Isulat ang sagot sa kuwaderno.

Magkatulad ang kahulugan ng salitang (1)_____.
Samantalang ang salitang magkasalungat ay nangangahulugang (2)
_____ ang kahulugan.

Gawain C. Panuto: Bigyan nang angkop na pamagat ang kasunod na talata.

Pamagat

Maaga pa ay tila agos ng tubig ang mga taong patungo sa Kadiwa. Mangyari ay baka sila'y maubusan ng mga bilihin. Mayroon ditong karne, gulay, prutas, bigas, at mga de lata. Higit na mura ang mga bilihin sa Kadiwa.

-Hango sa Regional-Test Item Bank, Filipino 5

Isagawa

Para lalo pang madagdagan ang iyong kaalaman kaibigan, basahin at sagutin mo ang mga pagsubok na kasunod. Sundin mo lang ang ipinapagawa ng panuto.

Kayang-kaya mo 'yan!

Panuto: Ipabasa nang malakas sa iyong tagapag-alaga ang tekstong kasunod. Pakinggan mo itong maigi at unawain. Pagkatapos, isagawa mo ang mga mungkahing gawain na kasunod.

Ang pandemyang *COVID-19* ay isang sakit na nakahahawa dulot ng isang “*virus*”. Dahil dito, kailangan natin ang puspusang pag-iingat at pangangalaga sa ating mga sarili para maiwasan ito. Mahirap o mayaman ka man ay puwede kang dapuan ng sakit na ito. Kaya, huwag natin ipagsawalang-bahala ang pandemyang ito. Mahigpit nating sundin ang mga *protocols* na iminumungkahing gawin nang maiwasan nating mahawa sa sakit na ito.

Kay sarap mamuhay nang malaya, walang itinakdang oras nang paglabas at pag-uwi ng bahay! Yung puwede kang lumabas sa kahit na anong oras, maglaro sa *plaza*, sa kalye o sa kahit na anong lugar na gusto mong puntahan. Yung hindi limitado ang oras ng paglalaro at gumala kahit saan. Masaya, hindi ba?

Binago ng pandemya ang buhay nating lahat, mahirap lalong lalo na sa mga umaasa lang sa kanilang arawang kita. Limitadong oras lamang ang ibinibigay sa kanila para lumabas ng bahay at makapagtrabaho. Hindi na rin pwedeng dumiskarte ng ibang pagkakakitaan dahil kailangan nilang mag-ingat sa lahat ng oras para makaiwas sa nakamamatay na sakit na ito. Pero-huwag kang mag-aalala, babalik din tayo sa dati. May awa ang Panginoon.

- Jesusan G. Tulipas, Guro sa Filipino 5, P.M. Geta Laoang II District

Gawain A. Panuto: Bumuo ng mga tanong batay sa napakinggan mong teksto gamit ang mga salitang pananong na **bakit, ano, sino, kailan, at paano?** Isulat ang sagot sa iyong kuwaderno.

Gawain B. Panuto: Piliin ang mga salitang magkasalungat at magkasingkahulugan sa tekstong binasa. Isulat ang mga ito tulad nang nasa ibaba sa iyong kuwaderno.

Magkasalungat:

1. _____
2. _____
3. _____

Magkasingkahulugan:

1. _____
2. _____
3. _____

Gawain C. Panuto: Sikaping bigyan nang angkop na pamagat ang tekstong binasa sa itaas. Isulat ang iyong sagot sa kuwaderno.

Pamagat

Tayahin

Ang galing mo kaibigan! Nakita kong lalo mong pinag-iigihan ang pagsagot sa modyul na ito. Ngayon, sa bahaging ito mas lalong masusukat ang kaalaman at kagalingan mo! Sagutin-mo ang mga gawain sa ibaba. Sundin mo lamang ang panuto.

Alam ko masasagot mo ang mga ito kaibigan!

Panuto: Muli mong tawagin ang iyong tagapag-alaga at ipabasa mo nang malakas ang kuwentong kasunod. Pakinggan mo itong maiigi at unawain. Pagkatapos, gawin mo ang mga mungkahing gawain sa hulihan.

Ang Unggoy at Buwaya

Sa isang pulo ay may nakatirang mag-amang lahi ng mga unggoy. Sa pulong ito, malinaw, malalim, malinis ang tubig sa ilog na nakapalibot dito. Nakatira rin ang lahi ng matatakaw na buwaya sa ilog na nakapalibot sa pulo. Masarap at masaya ang buhay ng mga unggoy dahil marami ang mga punongkahoy na namumunga rito. Gayundin ang buwaya dahil sagana sila sa isda at iba pang hayop na minsan ay naliligaw sa ilog. Subalit dahil sa pagdami ng mga matsing at buwaya, dumating ang panahon na wala na halos silang makain.

Isang araw, habang masayang naglalamitin sa mga sanga ang mga unggoy, napansin ng isa na maraming bungang-kahoy sa kabilang pulo. Tuwang-tuwa ang kanyang mga kasamahan. Gustong-gusto nilang lumangoy papunta sa kabilang

pampang. Ngunit dahil maraming buwayang gutom ang nakaabang sa kanila, wala silang madaraan. Gustong-gusto ng buwaya ang masarap nilang atay.

Pumunta ang tusong unggoy sa tabi ng ilog at tinawag ang pinuno ng mga buwaya. “Pinunong Buwaya, may mahalagang mensahe ang hari,” ang kaniyang pakli.

Lumabas naman ang pinuno na halos nasa tabi ng unggoy. “Ano ang maipaglilingkod naming sa mahal na hari?” usisa ng punong buwaya.

“Nais malaman ng hari kung ilan kayong lahat. Magpapasko na kasi at bibigyan kayo ng regalo. Pumila kayo at bibilangin ko kung ilan kayong lahat,” sagot ng unggoy. “Isa, dalawa, tatlo, apat...tatlumpu’t pito,” sabay talon sa kabilang pamang. Nakatawid siya sa kabilang pulo nang walang kapagud-pagod.

-Hango sa DepEd Teacher’s Guide, Filipino 5

Gawain A. Panuto: Bumuo ng mga tanong tungkol sa napakinggang kuwento gamit ang **sino-sino, saan-saan, ano-ano, bakit, at paano**. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Gawain B. Panuto: Basahin ang sumusunod na pangungusap at pagkatapos piliin ang mga salitang magkakasingkahulugan at magkakasalungat. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Maligayang-maligaya sina Claude at Joel ng sabadong yaon. Ngunit pagkatapos ng isang oras ay lungkot na lungkot sila dahil hindi sila maaaring maligo at mamingwit sa ilog.
2. Ibig na ibig na nilang makarating sa bukid. Gustong-gusto na ni Joel na mamitas ng mga prutas.
3. Si Claude ay nais maligo sa ilog ngunit hindi ito natuloy dahil marumi at mababaw ang tubig.
4. Ang mga pabrika ay nagtatapon sa ilog ng kanilang *chemical waste*. Ang *chemical waste* ay yaong mga dumi ng ginamit na kimiko at iba pang bagay sa pabrika na hindi na maaaring gamitin pang muli kaya itinaon na.
5. Hindi maaaring mabuhay nang malusog ang mga gulay sa lupang tigang. Maaaring lagyan ng pataba ang tuyot na lupa upang mapagtaniman ito.

Gawain C. Panuto: Basahin nang may pag-unawa ang kasanod na talalata. Pagkatapos, bigyan ito ng angkop na pamagat. Isulat sa kuwaderno ang iyong sagot.

Pamagat

Ang mga lamok na may dalang *virus* na *dengue* ay nagingitlog at nagpaparami sa mga pook na napag-iimbakan o napag-iipunan ng tubig tulad ng mga lata, mga bote, mga gulong na nakatiwang-wang o iba pang mga lalagyan na palaging basa.

-Hango sa DepEd Regional Test Item Bank, Filipino 5

Karagdagang Gawain

Gawain A. Panuto: Basahin nang may pag-unawa ang kasunod na maikling salaysay. Mula rito bumuo ng mga tanong gamit ang mga salitang pananong. Gawin ito sa iyong kuwaderno.

Taniman sa Bukid

Isa sa pinakamasayang panahon sa kabukiran ang pagtatanim. Masiglang isinagawa ng mga magsasaka ang gawaing ito. Nasa takdang panahon ang pagtatanim.

Naniniwala ang mga magsasaka na hindi aani ng maganda kung 'di mabuti ang panahon ng pagtatanim. Nasa kabukiran ang kaligayahan ng magsasaka. Maluwag sa loob nilang tinanggap ang anumang kapalaran. Maligaya nilang hinaharap ang kaloob sa kanila ng Maykapal.

Marunong makipagsapalaran ang mga magbubukid. Taimtim nilang idinadalangin na sana'y ang susunod na anihan ay maging masagana.

-Hango sa DepEd Teacher's Guide Filipino 5

Gawain B. Panuto: Punan ang kahon ng **kasingkahulugan** at **kasalungat** ng mga salitang nasa kanan. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

	Kasingkahulugan	Kasalungat
1. Madami 2. Kilala 3. Mabango 4. Payat 5. Mainit		

Gawain C. Panuto: Basahin ang talatang kasunod at pagkatapos bigyan ito ng angkop na pamagat. Isulat sa kuwaderno ang iyong sagot.

Pamagat

Ang pamilyang Pilipino ay isang napakahalagang institusyon. Sa gitna ng maraming suliranin, dapat umiral ang pagmamahalan, pagkakaisa, at pagtutulungan upang lalong tumibay ang pagsasamahan ng isa't isa. Ano mang problema ang dumating, kailangang mapanatiling buo at matatag ang pamilya. Bukod dito biyaya ng Diyos ang ating pamilya kaya't patuloy mong ingatan.

-Hango sa DepEd Teacher's Guide, Filipino 5

Susi sa Pagwawasto

Kasingkahulugan	Kasalungat
may trabaho	wala / walang laman
Gabi	
Nais	mayaman

Gawain C

- Ang binasa kong kuwento ay tungkol kay Pedro at ang pangarap niya sa buhay.
- Kung ako ang magbibigay ng pamagat sa aking binasa, ang pamagat ko ay Si Pedro, May Pangarap.
- Naibigan ko ang binasa ko dahil nalaman ko na ang mahalaga pala ang pag-aaral.
- Bubuoin ko ang tanong sa pamamagitan ng paggamit ng salitang pananong na **ano**.
- Bubuoin ko ang tanong sa pamamagitan ng paggamit ng salitang pananong na **sino**.

(Iba-iba ang sagot ng mga bata. Pero maaari ganito ang mga sagot)

Gawain B

- Ang nabubuo sa ating mga isipan kung hindi natin maliwanag na naintindihan ang naririnig at binabasa ay mga tanong o mga katanungan.
- Kailangang gumamit natin ng magkakasalinghulugan o magkakasalungat na mga salita para lumawak ang ating kaalaman sa wika at talasalitaan.

Gawain A

Tuklasin

- D
- B
- C
- A
- E

Gawain A:

Balikan

- Anong pagdiriwang ang labis na nagugustuhan ng mga Pilipino?
- Sino-sino ang makikita sa araw ng kapistahan?
- Kailan naglalagay ng mga dekorasyon ang mga magpipista?
- Bakit kailangang maglinis pagkatapos ng pista?
- Paano ipinagdiriwang ang pista ng mga Pilipino?

Gawain A: (Puwede ganito ang mga sagot)

Subukin

Gawain D (Ikonsidera ang sagot ng mga bata. Maaari ring ganito ang sagot ng bata)

1. Kung ako ang tatanningin, hindi ako sang-ayon sa pamagat, dahil sa palagay ko hindi ito tugma sa kaisipang nakapaloob sa basahin. At kung ako, ang pamagat ko ay Ang Pangarap ni Pedro.

Suriin

Gawain A (Maaaring ganito ang mga sagot ng bata)

1.
2. Kailan nagsasama-sama ang mga mag-aaral sa kantina?
3. Anong uri ng paninda o bilihin ang mabibili mula sa kantina?
4. Alin ang masarap sa kantina?
5. Sino-sino ang malingay kapag recess?

Gawain B

Magkasingkahulugan

a. masarap- malinamnam	a. mahal - mura
b. marami- ilan	b. malinis- marumi
c. nagkakatuwaan- masaya	c. malingay-tahimik
d. kantina- kainan	

Gawain C (Maaaring iba ang sagot. Pero puwede ganito ang sagot)

Sagot-Ang Tunay na Magkakibigan

Pagymamin

Gawain A (Maaaring magkaiba ang mga sagot. Tanggapin ang mga sagot kung tama ang pagkakakabuo sa mga ito)

1. Ano ang pinagkakabalahang ng magkapatid isang umaga?
2. Sino-sino ang magkakapatid na abalang-abala sa paglilinis ng kanilang bahay?
3. Saan pumupunta ang mga tao tuwing pista para sambahin ang Diyos?
4. Kailan nangyari ang piyestang pampamilya?
5. Bakit naging malungkot si Ronnie sa araw ng kapistahan?

Gawain B

1. c
2. a
3. b
4. e
5. d

Gawain C

-Niyog: Puno ng Buhay

Isaisip

Gawain A (Ang mga sagot ay maaaring ganito)

- Paano nagkakaiba ang magkapatid na Teng at Enjeza?
- Bakit nagtapos na may karangalan si Teng?
- Sino sa magkapatid ang mahilig manood ng telebisyon?
- Ano ang hiling ni Enjeza?
- Ilan kaya ang telebisyon sa bahay ng magkapatid?

Gawain B

- 1). magkasingkahulugan
- 2). hindi magkapareho ang kahulugan

Gawain C

-Ang Kadiwa

Isagawa

Gawain A (Magkaiba ang mga sagot ng mga bata gamit ang mga salitang patanong)

Gawain B

Magkasalungat

mayaman -mahirap
ipagsawalang-bahala - bigyang-pansin
-

Magkasingkahulugan

covid-19 -virus
pag-iingat -pangangalaga
paglabas -paggala

Gawain C (Magkaiba ang sagot ng mga bata)
Puwede, Ang Pandemya ng COVID

Tayahin

Gawain A (Iba-iba ang sagot ng mga bata. Ang mahalaga, ang mga itinatanong ay galing sa binasang maikling kuwento at tama ang pagkagamit sa mga salitang patanong)

Gawain B

1. maligayang-maligaya - lungkot na lungkot (magkasalungat)
2. ibig na ibig - gustong-gusto (kasingkahulugan)
3. nais (maligo) - hindi (natuloy) (magkasalungat)
4. waste -dumi (kasingkahulugan)
5. tigang - tuyot (kasingkahulugan)

Gawain C (Maaaring magkaiba ang sagot ng mga bata)

Karagdagang Gawain

Gawain A (Inaasahang magkaiba ang sagot ng mga bata. Susulat ang mga bata ng mga pangungusap na nagtatanong gamit ang mga salitang patanong)

Gawain B-(Puwede ganito ang sagot ng mga bata)

Salita	Kasingkahulugan	Kasalungat
1. madami	sobra sa isa	kaunti
2. kilala	batid	hindi kilala
3. mabango	masamyo	mabaho
4. payat	maliit	mataba
5. mainit	mapaso	malamig

Gawain C (ang sagot ay depende sa pagkaunawa ng bata sa basahin)

Sanggunian

Anacta, R., et.al. (2000). *Regional Test Item Bank Filipino 5*, DepEd Region 8

Gaza, Alice B. (2000). *Teacher's Guide in Filipino 5*, DepEd Region 8

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

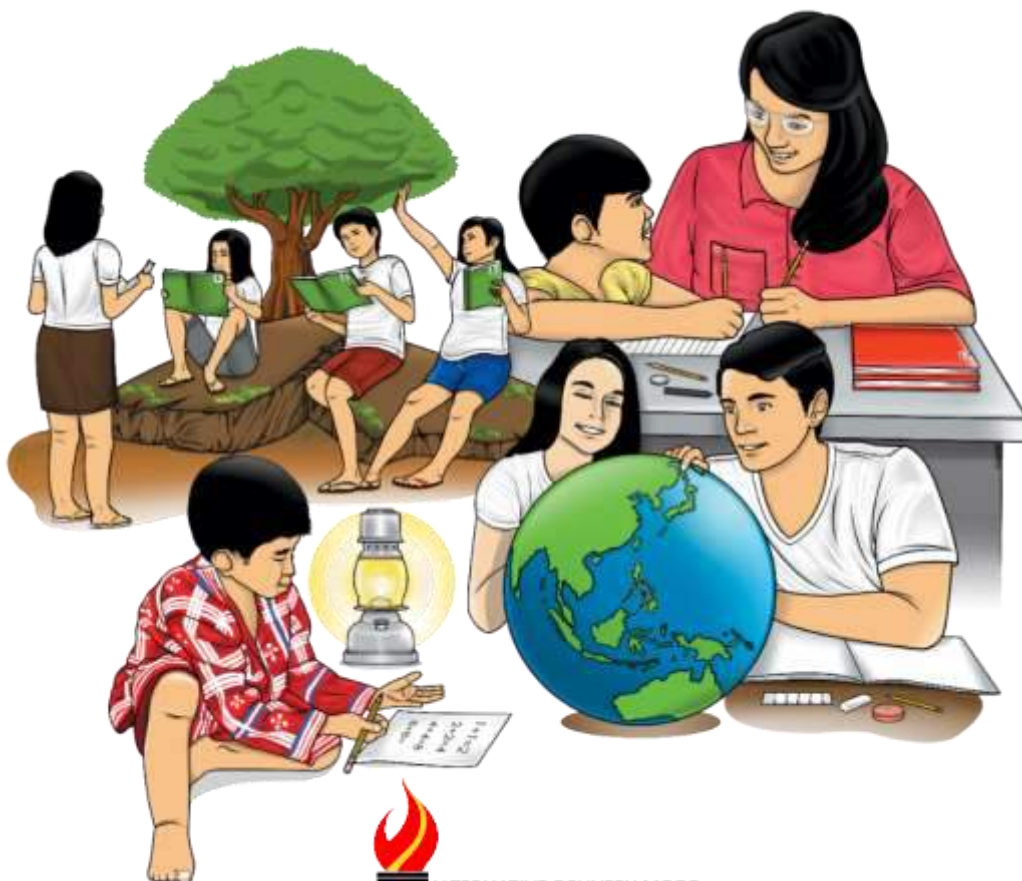
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 4:
-Pagsusuri sa mga Tauhan sa
Napanood na Maikling Pelikula
-Pag-uulat Tungkol sa Napanood

Filipino – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikatlong Markahan – Modyul 4: Pagsusuri sa mga Tauhan sa Napanood na Maikling Pelikula at Pag-uulat Tungkol sa Napanood
Unang Edisyon, 2020

Ayon sa isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na, hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-ari ng mga iyon. Ang anumang aksyon/gawain maliban sa paggamit modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Fe Pinca Irinco	
Editor:	Cristina M. Giray	
Tagasuri:	Ronaldo N. verano	
Tagaguhit:	Kenneth A. Deananeas	
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Argie L. Ty, Jerome S. Jabel	
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma	
	Arnulfo M. Balane	Rosemarie M. Guino
	Joy B. Bihag	Ryan R. Tiu
	Gorgonio G. Diaz	Crista Joy A. Torbila
	Alex B. Rejuso	Isagani E. Licas
	Lucila R. Balondo	Elvira R. Ribo
	Julito E. lagrimas	Beatrice A. Olmedo

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: 053 – 832-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 4:

- Pagsusuri sa mga Tauhan sa Napanood na Maikling Pelikula**
- Pag-uulat Tungkol sa Napanood**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Alamin

Kumusta kaibigan?

Natutuwa akong muling makasama ka sa ating panibagong pag-aaral. Matagumpay mong natapos ang modyul 3 kung kaya't tiyak kong madali mo ring magagawa itong modyul 4. Siguradong mawiwili ka sa araling ito dahil mayroon kang panonoring mga maikling pelikula. Pagkatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang:

- Nakapag-uulat tungkol sa napanood (F5PD-IIIb-g-15)
- Nakasusuri ng mga tauhan/ tagpuan sa napanood na maikling pelikula (F5PD-IIIc-i-16)

Handa ka na bang magsimula?

Subukin mo muna ang iyong kaalaman at kahandaan sa ating aralin ngayon.

Subukin

A. Panuto: Suriin kung anong elemento ang inilalarawan sa bawat bilang. Piliin ang sagot mula sa loob ng kahon. Isulat ang iyong sagot sa iyong sagutang papel.

<i>cinematography</i>	diyalogo	kuwento
pamagat	tauhan	tema

1. Tumutukoy ito sa istorya o mga pangyayari kung saan umiikot ang pelikula.
2. Ito ang paksa ng pelikula. Ito ang diwa, kaisipan, at pinakapuso ng pelikula.
3. Ito ang nagpapakilala sa pelikula.
4. Mga karakter na gumaganap at nagbibigay buhay sa kuwento ng pelikula.
5. Ito ang usapan ng mga tauhan sa kuwento.

B. Panuto: Sagutin ang sumusunod na tanong tungkol sa pagsusuri ng isang pelikula. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. Ano ang ibig sabihin ng pagsusuri ng isang pelikula? Bakit ito mahalaga?

2. Ano-ano ang mga elemento na dapat isaalang-alang sa pagsusuri ng mga tauhan sa isang pelikula?

3. Bakit mahalagang isaalang-alang ang mga elementong tulad ng kuwento, tema, pamagat, tauhan, diyalogo, *cinematography*, at iba pang aspektong teknikal sa pagsusuri sa mga tauhan ng maikling pelikula?

4. Alin sa mga elementong nabanggit ang masasabi mong pinakamahalaga? Bakit?

5. Paano makatutulong sa pag-unlad ng pelikula ang pagsusuri sa mga elemento ng maikling pelikula?

Aralin

1

-Pagsusuri sa mga Tauhan sa Napanood na Maikling Pelikula

- Pag-uulat Tungkol sa Napanood

Kaibigan, gaano na karami ang pelikulang iyong napanood? Natatandaan mo pa ba ang mga tauhan at ang papel na kanilang ginampanan sa bawat pelikulang iyong napanood?

Sa araling ito, susuriin mo ang mga tauhan sa iyong napanood na maikling pelikula.

Balikan

Tingnan mo ang larawan.

Ginagawa rin ba ng iyong pamilya ang sama-samang panonood ng pelikula o mga palabas sa telebisyon?

Kung oo ang iyong sagot, mainam dahil nagiging mas masaya at nakagagalak ang panonood kung kasama natin ang buong pamilya.

Panuto: Tukuyin mo ang mga katangian ng limang artistang iyong hinahangaan at pinakanagustuhan sa mga pelikulang/teleseryeng iyong napanood. Maaari mong gamitin ang mga salitang **magkasalungat** at **magkasingkahulugan** na iyong natutuhan sa nakaraang aralin. Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot.

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Tuklasin

Kaibigan, tunghayan mo ang kuwento ng isa sa ating mga kababayang Pilipino at ang sakripisyo na handa nating tiisin, alang-alang sa mga mahal natin sa buhay.

- A. Panuto:** Panoorin ang maikling pelikulang **“Munting Kahon ng Pangarap”** sa *link* na

[https://www.youtube.com/watch?v=KKH60hsDi2o&feature=share.](https://www.youtube.com/watch?v=KKH60hsDi2o&feature=share)

Kung mahihirapang buksan ang ibinigay na *link* maaaring manood na lang ng ibang maikling pelikula. Isulat lamang ang pamagat ng pelikula at ang *link* nito. Suriing mabuti ang mga tauhan at pagkatapos sagutin ang kasunod na mga tanong sa hulihan. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Mga Tanong:

1. Sino-sino ang mga pangunahing tauhang gumanap at nagbigay buhay sa pelikula?
2. Angkop ba ang papel na ginampanan ng mga tauhan? Bakit mo ito nasabi? Ipaliwanag ang iyong sagot.
3. Naging makatotohanan ba ang mga tauhan sa pagganap sa mga kilos o reaksiyon? Ipaliwanag ang iyong sagot.
4. Naging maayos ba at maliwanag ang pagkakasabi ng mga tauhan sa dayalogo? Ipaliwanag ang sagot.
5. Naiangkop ba ng mga tauhan ang kanilang pisikal na anyo sa papel na kanilang ginampanan? Ipaliwanag ang iyong sagot?

B. Panuto: Gumawa ng pag-uulat tungkol sa napanood na maikling pelikula. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

(Tingnan ang rubric sa pag-uulat na nasa pahina 11)

Suriin

Bahagi na ng buhay ng karamihan sa mga Pilipino ang panonood ng pelikula. Kahit hirap sa buhay ay gumagawa ng paraan upang mapanood lamang ang mga hinahangaang artista.

Iba-iba ang pamantayan ng tao sa pagpili ng pelikulang panonoorin kaya naman kahit anong pelikula ay kumikita. May sarili kasi itong panghatak sa mga manonood.

Ikaw, anong pelikula ang iyong nagugustuhan? Bakit? Naaantig ba nito ang iyong damdamin o nadama mo rin ba na isa ka sa mga tauhang nagsiganap sapagkat may kaugnayan ito sa mga pangyayari sa iyong buhay?

May mga pagkakataong ding hindi natin nagustuhan ang ating napanood. Depende ito sa ating sariling pamantayan. Maaaring hindi nito natugunan ang ating panlasa at ang inaasahang galing sa pag-arte ng mga artista/tauhang gumanap dito. Mayroon namang simple lamang ang istorya subalit mugto ang iyong mga mata pagkatapos ng palabas. Hindi mo makalimutan ang mga tauhan at mga eksenang napanood kaya naman puro papuri ang ipinupukol mong salita sa tuwing may magtatanong sa iyo tungkol sa pelikula.

Ang mga **tauhan** ay isa sa mga elemento na dapat isaalang-alang sa panonood ng pelikula. Ang mga **tauhan** ay ang mga karakter na nagbibigay-buhay sa isang pelikula.

Dahil dito, nangangailangan ng masusing pagsusuri ang pagkilala sa mga tauhan ng pelikula. Ang pagganap ng isang artista/tauhan ay kinakailangang may kaugnayan sa papel na kanyang ginagampanan.

Tandaan na sa pagsusuri ng mga tauhan ng anomang uri ng pelikula, maikli man o ganap ang haba, mayroon tayong dapat na isaalang-alang tulad ng sumusunod.

- a. Kaangkupan ng tauhan sa papel na ginagampanan.

Malinaw ba ang pagganap ng mga tauhan o artista sa maikling pelikula?

- b. Pagiging makatotohanan sa pagganap sa mga kilos o reaksiyon.
Makatotohanan ba ang kanilang pagganap sa kanilang mga papel?
Angkop ba ang mga kilos at galaw ng mga tauhan o artista sa pelikula?
- c. Pagsasabi nang maayos at maliwanag sa diyalogo.
Naiintindihan ba nang mabuti ang sinasabi ng mga tauhan?
- d. Kaangkupan ng pisikal na anyo sa papel na ginagampanan.

Halimbawa:

Magagaling ang artistang gumanap na sina Gloria Romero, Edu Manzano, Jhonny Delgado, Cherry Pie Picache, Hilda Koronel, at Dina Bonnevie. Talagang 'di matatawaran ang husay nila sa pag-arte. Damang-dama nila ang katauhan ng papel na kanilang ginampanan.

Sa ating panonood maaari rin tayong makagawa ng pag-uulat. Tandaan na ang **pag-uulat** ay isang pagpapahayag na maaaring gawing pasalita o pasulat. Ito ay bunga nang masusing pagsusuri at maingat na pagmamasid sa mga bagay-bagay sa paligid na ating nakikita o napapanood. Maaaring gawing gabay sa pag-uulat ang sumusunod na tanong.

1. Tungkol saan ang iyong napanood?
2. Naibigan o nasiyahan ka ba sa panonood?
3. Anong mensahe o ideya ang nais iparating ng iyong napanood?
4. May natutuhan ka ba sa iyong napanood? Ano-ano ito?
5. Mairerekomenda mo ba itong panoorin ng iba? Pangatwiran ang iyong tugon.

Pagyamanin

Malinaw na ba sa iyo ang ating aralin? Ngayon subukin mong sagutin ang kasunod na gawain.

A. Panuto: Panoorin ang maikling pelikulang “Gutom” sa [link](https://youtube/40z62w-CowA) na <https://youtube/40z62w-CowA>. Kung mahihirapang buksan ang ibinigay na link maaaring manood na lang ng ibang maikling pelikula. Isulat lamang ang pamagat ng pelikula at ang link nito. Suriing mabuti ang mga tauhan at pagkatapos punan ng sagot ang talahanayan.

Mga tanong:

1. Sino-sino ang mga tauhang gumanap at nagbigay buhay sa pelikula?
2. Angkop ba ang papel na ginampanan ng mga tauhan? Bakit mo ito nasabi? Ipaliwanag ang iyong sagot.
3. Naging makatotohanan ba ang mga tauhan sa pagganap sa mga kilos o reaksiyon? Ipaliwanag ang iyong sagot.
4. Naging maayos ba at maliwanag ang pagkakasabi ng mga tauhan sa diyalogo? Ipaliwanag ang sagot.
5. Naiangkop ba ng mga tauhan ang kanilang pisikal na anyo sa papel na kanilang ginampanan? Ipaliwanag ang iyong sagot?

B. Panuto: Gumawa ng isang pag-uulat tungkol sa iyong napanood na maikling pelikula. Gamiting gabay sa iyong pag-uulat ang naging sagot mo sa mga tanong.

(Tingnan ang rubric sa pag-uulat na nasa pahina 11)

Isaisip

Punan ang talahanayan.

ANO ANG IYONG MGA NATUTUHAN?	GAANO ITO KAHALAGA?

Isagawa

A. Panuto: Panoorin ang maikling pelikulang “Regalo” sa *link* na <https://www.youtube.com/watch?v=cGevbJhWB5g&feature=share>. Kung mahihirapang buksan ang ibinigay na *link* maaaring manood na lang ng ibang maikling pelikula. Isulat lamang ang pamagat ng pelikula at ang *link* nito. Suriing mabuti ang mga tauhan at sagutin ang mga tanong tungkol dito. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Mga Tanong:

1. Sino-sino ang pangunahing tauhan nagbigay buhay sa pelikula?
2. Malinaw ba ang pagganap ng mga tauhan sa pelikula?
3. Nangibabaw ba ang katangiang ng mga tauhan sa pelikula? Ano ang mga katangiang ito?
4. Naging makatotohanan ba ang pagganap ng mga tauhan sa kanilang papel na ginampanan? Ipaliwanag ang iyong sagot.
5. Anong aral ang natutuhan mo sa napanood na pelikula?

B. Panuto: Iulat ang napanood na maikling pelikula, isulat ito sa iyong sagutang papel. (Tingnan ang rubric sa pag-uulat na nasa pahina 11)

Tayahin

Malapit na tayo matapos sa ating aralin. Kaya mo pa ba Kaibigan?

Susubukin natin ngayon ang iyong kakayahan sa pagsusuri ng tauhan sa napanood na maikling pelikula.

A. Panuto: Panoorin ang maikling pelikulang “Tagpuan” sa *link* na <https://youtube/NN7MZG5Nf4M>. Kung mahihirapang buksan ang ibinigay na *link* maaaring manood na lang ng ibang maikling pelikula. Isulat lamang ang pamagat ng pelikula at ang link nito. Suriing mabuti ang mga tauhan pagkatapos punan ng sagot ang talahanayan.

Mga tanong	Opo	Hindi po	Ipaliwanag ang Sagot
1. Angkop ba ang papel na ginampanan ng mga tauhan?			
2. Naging makatotohanan ba ang mga tauhan sa pagganap sa mga kilos o reaksiyon?			
3. Naging maayos ba at maliwanag ang pagkakasabi ng mga tauhan sa dayalogo?			
4. Naiangkop ba ng mga tauhan ang kanilang pisikal na anyo sa papel na kanilang ginampanan?			
5. Nakapagbigay ba ito ng aral sa mga manonood?			

B. Panuto: Gumawa ng pag-uulat tungkol sa napanood na pelikula. Isulat ito sa sagutang papel.

(Tingnan ang rubric sa pag-uulat na nasa pahina 11-12)

Karagdagang Gawain

Sikapang makapanood pa ng isang maikling pelikula at suriin ang mga tauhan ayon sa katauhan na kanilang ginampanan. Isulat ang gagawing pagsusuri sa sagutang papel

Rubric sa Paggawa ng Pag-uulat

Katangian	Napakahusay (4)	Mahusay (3)	Katam- taman 2	Kailangan pang magsanay (1)
1. Paksa	Malinaw ang paksa at magkakaugnay ang lahat ng mga pahayag.	Malinaw ang paksa ngunit may ilang mga pahayag ang hindi kaugnay nito.	May kaugnayan ang ilang pahayag sa paksa.	Walang kaugnayan ang mga pahayag sa paksa.
2.Kaayusan ng Nilalaman	Maganda, maayos, at may kahulugan at kaugnayan ang simula at katapusan ng pag-uulat.	Maayos ngunit may ilang pahayag ang walang kaugnayan.	May kaayusan, ngunit hindi maliwanag ang simula at katapusan ng pag-uulat	Walang kaayusan at hindi makahulugan ang mga pahayag.
3.Mga Impormasyon at Detalye	Sapat at wasto ang mga detalye at impormasyon	May ilang detalye at impormasyon ang hindi nabanggit.	May ilang detalye at impormasyon ang hindi wasto o tiyak.	Marami sa mga detalye/ impormasyon ang may kamalian.
4.Mekaniks	Wasto ang lahat ng pagbaybay, paggamit ng mga bantas at malalaking titik.	May kaunting kamalian sa pagbaybay, paggamit ng mga bantas at malalaking titik.	May mga kamalian sa pagbaybay, paggamit ng mga bantas at malalaking titik.	Maraming mali sa pagbaybay, paggamit ng mga bantas, at malalaking titik.

5.Kalinisan	Malinis, maayos, at maganda ang pagkakasulat ng ulat.	Malinis at maayos ang pagkakasulat ng ulat.	Maayos ang pagkaka-sulat ng ulat ngunit hindi magkaka-tulad ang tipo ng titik.	Hindi maayos ang pagkaka-sulat ng ulat.

Puntos

Kahulugan

18-20	-	Napakahusay
13-17	-	Mahusay
8-12	-	Katamtaman
1-7	-	Kailangan pang magsanay

Susi sa Pagwawasto

Subukin A. 1. Kuwento 2. Tema 3. Pamagat 4. Tauhan 5. Diyologo B. 1. Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama at iba pang aspektong teknikal 3. Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama 4. Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama 5. Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama Baliklan (Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama) Tuklasin A. (Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama) B. Gamitin ang rubric sa pagmamarka ng ginawang pag-uulat	Pagymanin A. (Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama) B. Gamitin ang rubric sa pag-uulat Isagawa (Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama) Gamitin ang rubric sa pag-uulat Tayahin A. (Tanggapin ang iba-ibang sagot na maaring tama) B. Gamitin ang rubric sa pagmamarka ng ginawang pag-uulat

Sanggunian

AdrelltheFoB. (2017, February 12). *Gutom* [Video file]. Retrieved from <https://youtube/40z62w-CowA>

Concepcion, R. (2017, June 17). *Munting Kahon ng Pangarap* [Video file]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=KKH60hsDi2o&feature=share>

Denver John. (2019, February 16). *Tagpuan* [Video file]. Retrieved from <https://youtube/NN7MZG5Nf4M>

EsJaySuarillo. (2018, December 1). *Regalo* [Video file]. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=cGevbJhWB5q&feature=share>

Julian, A. (2018). *Pinagyamang Pluma 5, Wika at Pagbasa para sa Elementarya*, Quezon City, Philippines: PHOENIX PUBLISHING HOUSE, INC..

Modyul 11: Pagsulat ng Isang Suring Pelikula- SlideShare (2013) Retrieved from <https://www.slideshare.net/mobile/dionesioable>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 5: Pagbabahagi ng isang Pangyayaring Nasaksihan at Paggawa ng isang *Timeline* Batay sa Nabasang Kasaysayan

Filipino – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode

Ikatlong Markahan – Modyul 5: Pagbabahagi ng isang Pangyayaring Nasaksihan at Paggawa ng isang *Timeline* batay sa Nabasang Kasaysayan Unang Edisyon, 2020

Ayon sa isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na, hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayon pa man, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-ari ng mga iyon. Ang anumang aksyon/gawain maliban sa paggamit modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis- Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Jeanette L. Gabita	
Editor:	Myra L. Bato	
Tagasuri:	Cora G. Catapan	
Tagaguhit:	Ariel N. Bomitivo	
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Argie L. TY, Jerome S. Jabel	
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma	Arnulfo M. Balane
	Rosemarie M. Guino	Teodorico C. Pelino Jr.
	Joy B. Bihag	Ryan R. Tiu
	Gorgonio G. Diaz Jr.	Crista Joy A. Torbila
	Alex B. Rejuso	Isagani E. Licas
	Lucila R. Balondo	Elvira R. Ribo
	Julito E. Lagrimas	Beatrice A. Olmedo

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: 053 – 832-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

**Ikatlong Markahan – Modyul 5:
Pagbabahagi ng isang
Pangyayaring Nasaksihan at
Paggawa ng isang *Timeline* Batay
sa Nabasang Kasaysayan**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

1

Pagbabahagi ng isang Pangyayaring Nasaksihan At Paggawa ng isang *Timeline* batay sa nabasang Kasaysayan

Ang bawat araw ay napakahalaga sa ating buhay. Araw-araw ay iba't ibang pangyayari ang nagaganap sa ating paligid na ating nasasaksihan. Ang pagbabahagi sa mga pangyayaring nasaksihan ay maaaring makatulong upang maghatid ng bagong kaalaman sa iba o kaya'y magbigay ng babala upang mapaghandaan ang kahit anong posibleng maging sanhi ng problema.

Alamin

Pagbati sa iyo, mahal kong kaibigan!

Ngayon ay may panibagong hamon para sa iyong malikhaing kaisipan na iyong kahaharapin sa modyul na ito.

Ako nga pala si Kokoy, ang muli mong makakasama sa paglalakbay na ito.

Sa ating pag-aaral, ang kaalaman sa pagbabahagi ng isang pangyayaring nasaksihan at paggawa ng isang *timeline* batay sa nabasang kasaysayan ang iyong matututuhan. Siguradong mawiwili ka sa ating paglalakbay kaya tutukan mo itong lahat.

Pagkatapos naman ng ating pag-aaral, ikaw ay inaasahang:

- maibabahagi ang isang pangyayaring nasaksihan (F5PS-IIIb-e-3-1)
- makagagawa ng isang *timeline* batay sa nabasang kasaysayan (F5PB-1e-18)

Subukin

Naaalaala mo pa ba ang mga gawain mo sa araw-araw mula paggising mo sa umaga hanggang sa pagpasok mo sa eskuwela?

Ibahagi mo ito sa akin sa pamamagitan ng pagsagot sa gawaing ito.

Huwag kang matakot sa gawaing ito. Layon lamang nitong masukat ang dati mo ng nalalaman tungkol sa paksa.

Handa ka na ba?

Magsimula ka na.

Panuto: Isaayos ang sumusunod na mga pangyayari upang makabuo ng isang maayos at malinaw na salaysay. Isulat ang titik **A** sa patlang bago ang bilang para sa unang pangyayaring hanggang sa titik **J** para sa huling pangyayari. Gawin ito sa sagutang papel.

- ____ 1. pumasok sa paaralan
- ____ 2. kumain ng agahan
- ____ 3. nagligpit ng hinigaan
- ____ 4. nag-ayos ng sarili
- ____ 5. naghugas ng pinggan
- ____ 6. dumalo sa *flag ceremony*
- ____ 7. naghanda sa pag-uwi
- ____ 8. maagang gumising
- ____ 9. nakinig sa guro
- ____ 10. nagluto ng agahan

Balikan

Pag-aralan mong mabuti ang larawan sa ibaba. Ano sa palagay mo ang ginagawa ni Mang Ruben? Nakatutulong kaya ito para di masayang ang tubig? Paano?

(Bomitivo n.d.)

Ibahagi mo rito ang iyong mga nasaksihan kay Mang Ruben. Isulat sa papel ang iyong sagot.

Nakapagbahagi ka na ba sa ibang tao ng mga pangyayaring iyong nasaksihan? Nagawan mo na ba ito ng *timeline*? Basahin ang teksto sa ibaba.

Basahin mo!

Ilang araw nang may dinaramdam sa katawan si Mang Juan. Inuubo siya at may lagnat. Hinahabol niya ang kaniyang paghinga. Hirap siyang matulog at hirap ding kumilos. Kaya di na nagdalawang-isip pa ang kaniyang pamilya na dalhin siya sa ospital.

Tumawag sila ng masasakyan at agad na nagpahatid sa ospital. Mabuti naman at walang masyadong pasyente. Agad na sinuri ni Dr. Cruz ang kalagayan ni Mang Juan. Dumaan siya sa serye ng *laboratory test* upang malaman ang sanhi ng kaniyang karamdaman. Matapos mabasa ang mga resulta ng *test*, binigyan siya ng doktor ng angkop na gamot.

Matapos ang gamutan, gumaling at naging malusog na ang pangangatawan ni Mang Juan. Malaki ang kaniyang pasasalamat sa doktor na tumingin sa kaniya. Muling bumalik ang sigla sa kaniyang mukha. Nagagawa na niya ang mga bagay na gusto niyang gawin.

Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot.

- A.** 1. Ano ang nasaksihan ng pamilya tungkol sa kalagayan ni Mang Juan?

2. Sa palagay mo, kailan dapat kumunsulta sa doktor?

- B.** Ilagay sa *timeline* ang kalagayang pangkalusugan ni Mang Juan.

Nang siya ay magkasakit.

Nang siya ay dinala sa ospital.

Matapos siyang dalhin sa ospital.

Suriin

Ang **pagsasalaysay o pagbabahagi ng mga pangyayaring nasaksihan** ay isa sa mga paraan ng pagpapahayag. Layunin nito ang mag-ulat o magbigay ng impormasyon na magkakaugnay at sunod-sunod na mga pangyayaring hango sa anumang tunay na nasaksihan o nakita.

Sa pagsasalaysay ng mga pangyayari, mahalaga na matukoy ang pangunahing pangyayari sa kuwento upang mailatag ang kaugnay na mga pangyayari. Narito ang mga katangian ng isang maganda at mabuting salaysay.

1. May kawili-wiling simula at wakas. Gawing mapanghalina ang simula at wakas ng salaysay. Kailangang mayroon itong isang aral, ideya, o paliwanag na kikintal sa isip ng mambabasa.
2. May makabuluhang paksa. Dapat may kinalaman sa pang-araw-araw na buhay ng isang tao ang paksa.
3. May maayos na pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari. Isaisip palagi ang angkop na pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari.
4. Payak o *simple* ang mga pangungusap.
5. Ilatag ang mahahalagang detalye.

Ang mga batang mahilig magkuwento o magsalaysay ay magkakaroon ng magandang kasanayan at katangian gaya ng matalas na memorya, malawak na talasalitaan, mahusay na pagbigkas ng mga salita, malinaw na pagpapahayag, at may pagtitiwala sa sarili.

May mga pangyayaring nasaksihan na maaaring isa-*timeline*. Ang *timeline* ay grapikong paglalahad ng mga pangyayari nang magkakasunod. Ito ang paraan ng paglilista, pagsasaayos, at paghahambing ng mga pangyayari sa ilang panahon. Sa ganitong paraan lalong nagiging madali ang pag-unawa sa mga pangyayari.

Gawain: Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat sa sagutang papel ang sagot.

1. Ano ang pagsasalaysay?

2. Ano ang layunin nang pagbabahagi ng pangyayaring nasaksihan?

3. Bakit mahalaga na pag-aralan ang pag-ta-*timeline*?

Pagyamanin

Balikan mo ang iyong nakaraan, mga pangyayaring nasaksihan na maaaring nakatatakot, nakahihiya, nakatatawa, at magbahagi ka ng isa sa mga pangyayaring ito. Gawin mo itong pasulat na pagbabahagi Isulat mo ito sa iyong sagutang papel.

Gawing gabay itong pamantayan sa pagmamarka ng iyong magiging gawain.

Rubrik sa Pagsulat ng Salaysay ng Pangyayaring Nasaksihan

	5	4	3	2	1
NILALAMAN					
• Pagsunod sa uri at anyong hinihingi					
BALARILA					
• Baybay, bantas, at estruktura ng mga pangungusap					
ORGANISASYON					
• Lohikal na pagkakaayos/daloy ng mga ideya o pangyayari					
• Pagkakaugnay ng mga ideya o pangyayari					

- 5- Napakahusay
- 4- Mahusay
- 3- Katanggap-tanggap
- 2- Mapaghuhusay pa
- 1- Nangangailangan pa ng mga pantulong na pagsasanay

Paano mo sinimulan at winakasan ang iyong salaysay? Kapupulutan ba ng aral ang inilahad na mga pangyayari? Maayos ba ang pagkakasunod-sunod ng mga pangyayari?

Isaisip

Sa pagsasalaysay ng mga pangyayari, mahalaga ang pagtukoy ng pangunahing pangyayari sa kuwento upang mailatag ang kaugnay na mga pangyayari. Tandaan ang mga katangian ng isang maganda at mabuting salaysay.

1. Tandaan ang mga mahahalagang detalye; at
2. May mga pangyayaring nasaksihan na maaaring ibahagi gamit ang *timeline* upang lalong maging madali ang pag-unawa sa mga pangyayari.

Isagawa

Ibahagi ang mga pangyayaring iyong nasaksihan nang ipatupad sa inyong pamayanan ang *Community Quarantine* dahil sa Covid-19.

Isulat ito nang patala sa iyong sagutang papel.

Tayahin

Basahin ang pangyayaring nasaksihan ng maraming mamamayang Pilipino at pagkatapos nito kapanayamin mo ang iyong magulang o sinumang miyembro ng pamilya sa kanilang obserbasyon o nalalaman tungkol sa EDSA Rebolusyon. Isulat sa papel ang sagot ng iyong nakapanayam. Gumawa ng *timeline* tungkol sa pamamahala ni Pangulong Marcos.

Mapayapang EDSA Rebolusyon

ni **RONALDO N. VERANO**

Master Teacher I

Catarman National High School, Northern Samar Division
Region VIII

Likas sa mga Pilipino ang maghangad ng kalayaan, ang matamasa ang mga karapatan at magawa ang mga tungkulin bilang isang kasapi ng lipunang ginagalawan. Ito ang hangaring nais makamtan ng mga Pilipino sa panahon ng pamumuno ni dating Pangulong Ferdinand E. Marcos.

Nahirang na pangulo ng bansa si Marcos noong 1965 at nanungkulan ng humigit kumulang dalawampung taon. Sa kaniyang pamumuno ay idineklara niya ang Batas Militar. Marami siyang batas na ipinatupad na nagpahirap sa mga Pilipino. Noong panahon ni Marcos, ang mga Pilipino ay tila mga ibong nakakulong sa hawla. Sila ay walang kalayaan. Sa panahong ito, ipinatapon sa Amerika si Benigno “Ninoy” Aquino dahil sa hindi niya pagsang-ayon sa pamamalakad ng reheming Marcos.

Noong Agosto 21, 1983, nagulantang ang lahat nang patayin si Ninoy sa paliparan sa kaniyang pagbabalik sa Pilipinas. Maraming nanghinayang at nagluksa sa pagkawala ni Ninoy. Dahil sa nangyari, dumami ang hindi sumang-ayon sa administrasyon ni Marcos at umusbong ang kaliwa’t kanang protesta laban sa kaniya.

Noong 1986, dahil sa pagmamahal at suporta ng mga mamamayang Pilipino sa mga Aquino ay hinikayat na tumakbo bilang pangulo nga Pilipinas ang biyuda ni Ninoy na si Corazon “Cory” Aquino. Subalit hindi siya pinalad na manalo sa halalan. Marami noon ang naniniwalang siya ay dinaya. Dahil dito, ang mga Pilipino ay nagtungo sa EDSA upang tugunan ang panawagan ni Jaime Cardinal Sin na magkaroon ng rebolusyon na tumagal ng apat na araw.

Bagaman mahigpit ang pagbabantay ng mga sundalo at militar, walang nakapigil sa mga Pilipino na ipahayag ang kanilang mga saloobin. Hindi natinag at hindi napanghinaan ng loob ang mga Pilipino kahit pa armado ang mga kakampi ni Marcos. Sa pamamagitan ng mga dasal at pagkakaisa ay nilabanan nila ang mapang-aping mga kaalyado ni Marcos.

Kahit pa tumagal ng apat na araw ang pakikipaglaban ng mga Pilipino laban sa reheming Marcos ay walang naganap na karahasan. Nagkaisa ang mga militar, relehiyoso, politico, at mga ordinaryong tao para sa iisang adhikain— ang makalaya sa mapang-aping pamumuno ni Marcos. Dito natapos ang rehimeng Marcos hanggang sa nilisan nila ang bansa na matagal ding pinamunuan.

Sa isang mapayapang paraan, ang tinaguriang “Ina ng Demokrasya” na si Corazon “Cory” Aquino ay niluklok bilang kauna-unahang babaeng Pangulo ng Pilipinas.

Tunay na kahanga-hanga ang naganap na rebolusyon sapagkat walang nagbuwis ng buhay o namatay. Naitala at tumatak ito sa buong mundo kung kaya’t maraming mga bansa ang humanga sa katatagan at pagkakaisa ng mga Pilipino.

Gawain A: Kapanayamin ang mga magulang o sinumang miyembro ng pamilya sa kanilang obserbasyon o nalalaman tungkol sa EDSA Rebolusyon. Isulat sa papel ang kanilang sagot.

Mga Nagawa ni Pangulong Ferdinand E. Marcos (1965-1986)

Nahalal noong 1965 bilang pangulo ng Pilipinas si Ferdinand E. Marcos. Sa kaniyang pamumuno inangat niya ang ekonomiya ng bansa at dahil dito muli siyang nanalo sa pangalawang termino subalit sa pagkakataong ito maraming kilos protesta ang naganap dahil sa kurapsiyon. Ang sunod-sunod na demonstrasyon sa kalye ay tinaguriang *First Quarter Storm*. Sa kaguluhang naganap, ginamit ito ni Pangulong Marcos bilang isa sa mga batayan upang magdeklara ng Batas Militar noong ika-21 ng Setyembre 1972.

Sa Batas Militar naging epektibo ang pagpapatupad ng bagong Saligang Batas ng Pilipinas. Mula *presidential* naging *parliamentary* ang uri ng gobyerno na naging daan ito upang manatiling pinuno ng bansa si Marcos. Sa panahong ito, inilunsad ni Pangulong Marcos ang pagtatatag ng Bagong Lipunan.

Binawi ang bisa ng Batas Militar noong ika-17 ng Enero 1981. Pagkalipas ng anim (6) na buwan matapos niyang gawin ito, ginanap ang isang halalan pagkatapos ng labing dalawang (12) taon. Nanalo si Pangulong Marcos para sa kaniyang ikatlong termino.

Noong Agosto 21, 1983, pinatay si Benigno “Ninoy” Aquino Junior sa *Manila International Airport*. Ang pangyayaring ito ang naging simula ng pagbagsak ng rehimeng Marcos ayon sa mga eksperto. Isa siya sa napagbintangang ulo ng

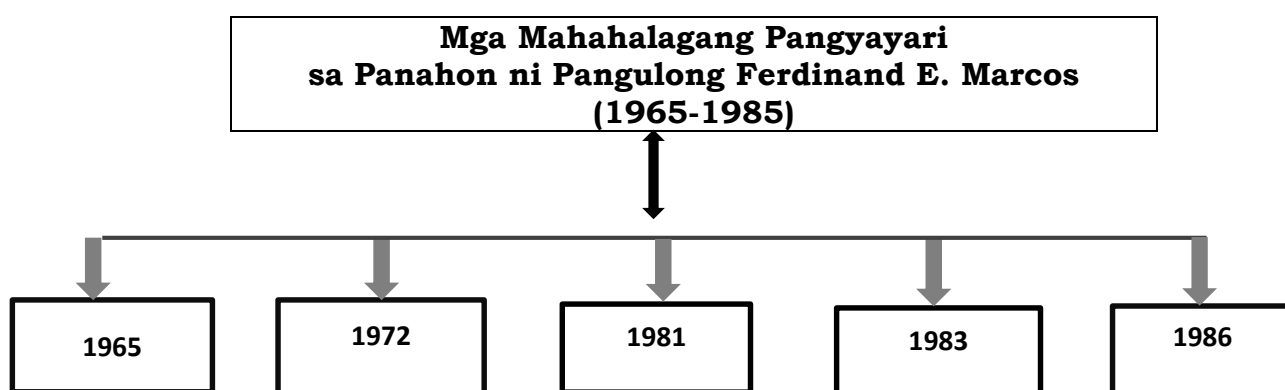
pagkapatay kay Ninoy na hanggang sa ngayon ay hindi pa napapatunayan ng mga nag-akusa sa kaniya.

Sa panahon ding ito, lumulubha ang kalagayan ni Marcos na tila tinatalo na ng kaniyang sakit na lupus. Sa ganitong kondisyon, marami ang kumwestiyon sa kakayanan ng may sakit na si Marcos na manatili pa sa Malakanyang, bukod ito sa kabi-kabilang mga paratang sa kaniya at sa kaniyang mga “crony” ng pagnanakaw sa salapi ng bayan.

Napilitang magpatawag ng *snap election* si Marcos noong 1986. Nakalaban niya sa halalan si Corazon “Cory” Aquino, ang maybahay ng napaslang na si Ninoy.

Nanalo sa halalang ito si Marcos kaya nagkaroon ng malawakang protesta na naging mitsa ng Unang *People Power Revolution*, na tuluyang nagpababa kay Marcos sa kapangyarihan.

Gawain B: Gumawa ng *Timeline* sa mga mahahalagang pangyayaring naganap sa panunungkulan ni Pangulong Ferdinand E. Marcos mula 1965 hanggang 1986.

Gawing gabay itong pamantayan sa pagmamarka ng iyong magiging gawain.

Rubrik sa Pagsulat ng Salaysay ng Pangyayaring Nasaksihan

	5	4	3	2	1
NILALAMAN					
• Pagsunod sa uri at anyong hinihingi					
BALARILA					
• Baybay, bantas, estruktura ng mga pangungusap					
ORGANISASYON					
• Lohikal na pagkakaayos/daloy ng mga ideya o pangyayari					
• Pagkakaugnay ng mga ideya o pangyayari					

5- Napakahusay 3- Katanggap-tanggap 2- Mapaghuhusay pa
 4- Mahusay 1- Nangangailangan pa ng mga pantulong na pagsasanay

Karagdagang Gawain

Sumulat ng ilang mga pangyayaring nagaganap sa inyong pamayanang habang pinatutupad ng pamahalaan ang *community quarantine* dahil sa *COVID-19*.

Gawin mo ito sa iyong kuwaderno.

Kung 75 bahagdan pataas sa bilang ng mga sagot ang nasagutan mo nang tama, makipagkita sa iyong guro at ipakita ang iyong mga nagawa. Kung hindi ka nakakuha ng 75 bahagdan, ulitin mo ang iyong ginawa sa modyul. Maaaring mayroon kang nakaligtaang sundin o basahin.

Susi sa Pagwawasto

SUBUKIN		BALIKAN	
1.	G	Depende sa sagot ng bata.	
2.	E		
3.	B		
4.	C		
5.	F	A. 1. Depende sa sagot ng bata.	
6.	H	2. Depende sa sagot ng bata.	
7.	J		
8.	A		
9.	I		
10.	D		

Nang siya ay magkaskakit. Inuubo siya at may lagnat. Hinahabol niya ang kaniyang paghinga. Hirap siyang matulog at hirap ding kumilos.	Nang siya ay dinaala sa ospital. Agad na sinuri ng doktor ang kalagayan ni Mang Juan. Dumaan siya sa serye ng <i>laboratory test</i> at binigyan siya ng doktor ng angkop na gamot.	Matapos siyang dalhin sa ospital. Gumaling at naging malusog na ang pangangatawan ni Mang Juan.

TUKLASIN

A. 1. Depende sa sagot ng bata.

2. Depende sa sagot ng bata.

PAGYAMANIN

Depende sa sagot ng bata.

ISAGAWA

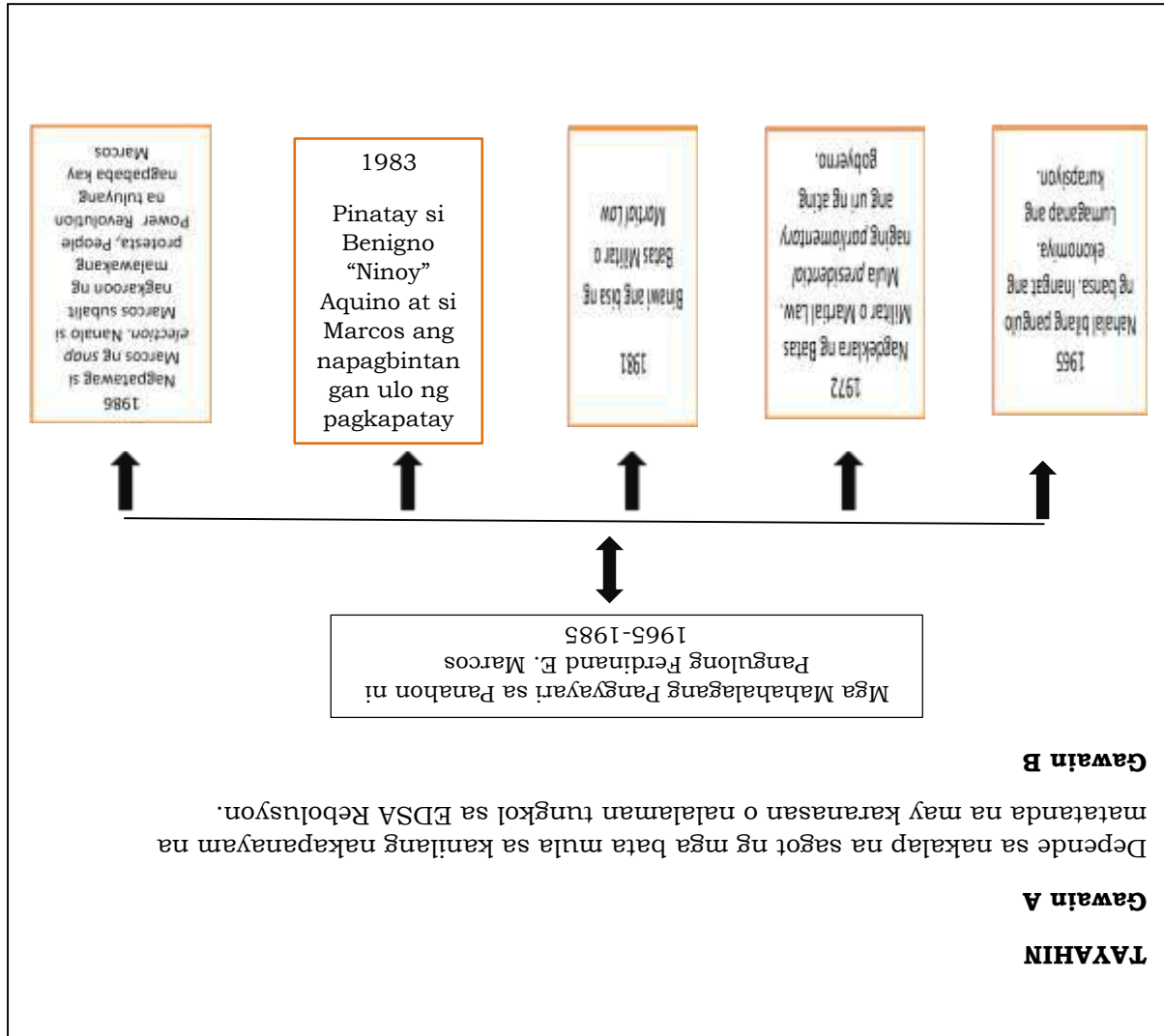
Depende sa sagot ng bata.

TAYAHIN

Gawain A

Depende sa nakalap na sagot ng mga bata mula sa kanilang nakapanyag na matatanda na may karanasan o nalalaman tungkol sa EDSA Rebolusyon.

Gawain B

Sanggunian

- Agarrado, P. C., Francia, M. L., Guerrero III, P. R., & Gojo Cruz, G. R. (2016). *Alab Filipino 5*. Davao City: Vibal Group Inc.
- Belvez, P. M. (2011). *Landas sa Pagbasa, Filipino Ikaanim na Baitang*. Quezon City: EduResources Publications, Inc.
- Julian, A. B. (2018). *Pinagyamang Pluma 5 (K to 12) Wika at Pagbasa para sa Elementarya*. Quezon City: Phoenix Publishing House Inc.
- Manlapas, C. e. (2016). *Bagwis 6 Pinagsanib na Wika at Pagbasa*. Quezon City: The Library Publishing House, Inc.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

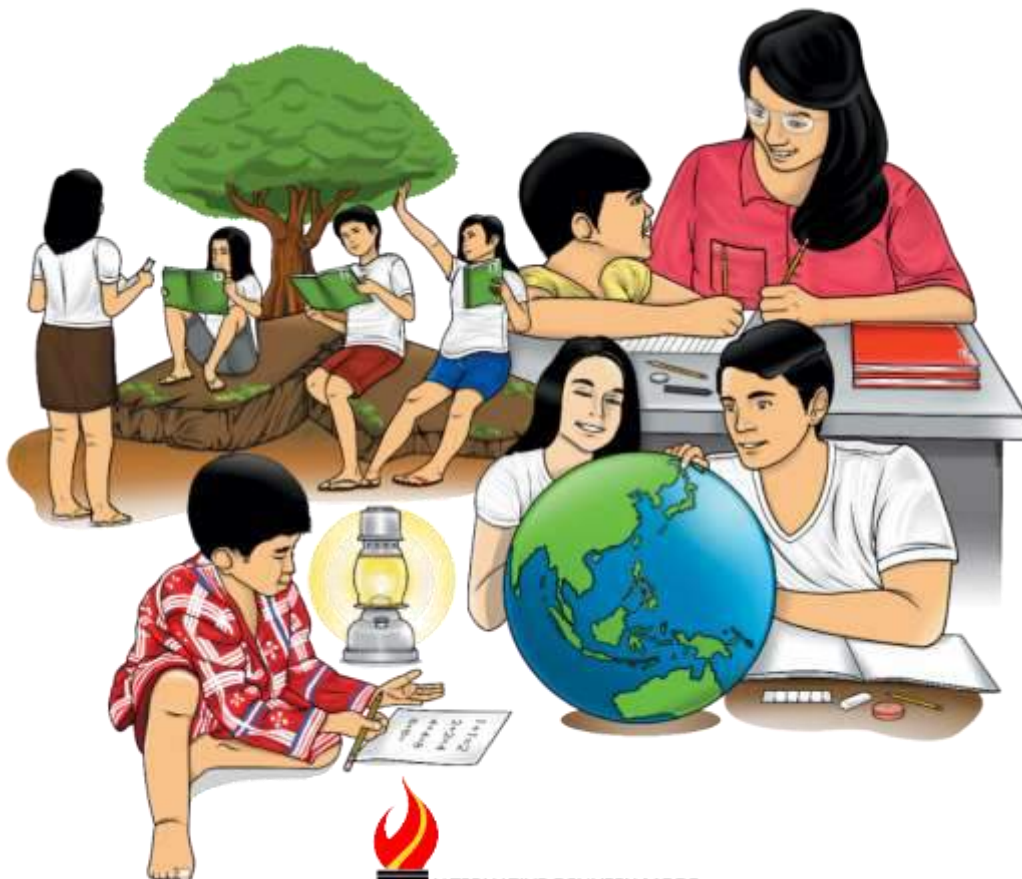
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpdpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan –Modyul 6: Pagkilala sa Simuno at Panaguri sa Pagpahayag ng Opinyon o Katotohanan

Filipino – Ikalimang Baitang**Alternative Delivery Mode****Ikatlong Markahan – Modyul 6: Pagkilala sa Simuno at Panaguri sa Pahayag na Opinyon o Katotohanan.****Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis-Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul		
Manunulat:	Joan C. Adriatico	
Editor:	Julito E. Lagrimas	Myra L. Bato
Tagasuri:	Julito E. Lagrimas	Cora G. Catapan
Tagaguhit:	Zinnia Miura T. Gatchalian	
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo	Jerome B. Reynes
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma	
	Arnulfo M. Balane	Rosemarie M. Guino
	Joy B. Bihag	Ryan R. Tiu
	Gorgonio G. Diaz Jr.	Crista Joy A. Torbila
	Alex B. Rejuso	Isagani E. Licas
	Lucila R. Balondo	Elvira R. Ribo
	Julito E. Lagrimas	Beatrice A. Olmedo

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: 053 – 832-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

**Ikatlong Markahan –Modyul 6:
Pagkilala sa Simuno at
Panaguri sa Pagpahayag ng
Opinyon o Katotohanan**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

1

Pagkilala sa Simuno at Panaguri sa Pagpahayag ng Opinyon o Katotohanan.

Kaibigan, kumusta ang pag-aaral mo ngayong panahon ng pandemya? Ano ang mga alituntunin na iyong narinig o nabasa tungkol sa paraan ng pag-aaral ng *modular distant learning*?

Nasuri mo na ba kung ito ay opinyon o katotohanan?

Sa katunayan, makatutulong sa iyo ang pagsasanay na ito upang masuri mo kung ang iyong binasa o napakinggang pahayag ay opinyon o katotohanan. At mas lalo mo pa itong mauunawaan kung tukoy o alam mo kung alin ang simuno at panaguri sa loob ng pangungusap.

Alamin

Magandang araw sa iyo, kaibigan!

Ako muli ang iyong kaibigang si Kokoy na iyong makakasama sa paglalakbay sa bagong araling ito.

Sa ating paglalakbay sa bagong araling ito, ating haharapin ang malikhaing hamon sa pagsuri kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan at ang pagtukoy sa simuno at panaguri ng pangungusap. Nakasisiguro ako na kawiwilihan mo ang ating paglalakbay.

Pagkatapos nating pag-aralan ang modyul na ito, ika'y inaasahang:

1. makasusuri kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan (F5PB-III-f-h-19)
2. makasasabi nang simuno at panaguri sa pangungusap. (F5WG-III-i-j-8)

Nananabik ka na bang magsimula? Ako rin, nasasabik na akong samahan ka.

Tara, magsimula na tayo!

Simulan nating subukin ang iyong kahandaan. Madali lang ito, kayang-kaya mo.

Subukin

Gawain A: Panuto- Suriin ang bawat pangungusap kung ito ay nagpapahayag ng **opinyon** o **katotohanan**. Isulat sa iyong sagutang papel ang titik **O** kung **opinyon** at **K** kung **katotohanan** ang pahayag. Pagkatapos, salungguhitan ang **simuno** at bilugan naman ang **panaguri**.

Halimbawa:

K 1. Si G. Rodrigo Duterte ay pangulo ng Pilipinas sa taong ito.

- _____ 1. Ang programa sa edukasyon ng Pilipinas ay K to 12.
- _____ 2. Para sa akin, ang basurero ang pinakamahalagang katulong sa pamayanan.
- _____ 3. Ang *COVID-19* ay isang nakahahawang sakit na dulot ng bagong *coronavirus*.
- _____ 4. Sa tabing-dagat daw magandang magtayo ng bahay-bakasyunan.
- _____ 5. Filipino ang Pambansang Wika ng Pilipinas.

Nasagot mo ba ang lahat? Binabati kita sa iyong tagumpay na paglalakbay. Magaling!

Kung nahirapan ka, 'wag kang mag-alala dahil sasamahan kita sa tuluyan mong pagkatoto upang lalo ka pang maging mahusay. Magpatuloy tayo.

Balikan

Bago tayo tuluyang magpatuloy, magbalik-tanaw muna tayo kaugnay sa paksang ating pinag-aralan sa modyul 5, tungkol sa pagbuo ng *timeline* sa kasaysayang nasaksihan. Basahin nang may pang-unawa ang kuwentong **Maghapon ni Nicole** na nasa ibaba.

Maghapon ni Nicole

Nicole C. Adriatico

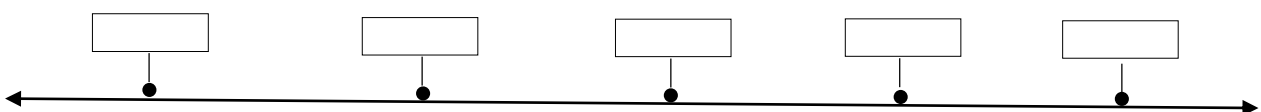
¹Ako po si Nicole, isang mag-aaral sa baitang lima ng Lavezares Central Elementary School. Kasiyahan ko pong makapagpatuloy nang pag-aaral sa panahon po ng pandemya. Sa gabay po ng aking mga magulang, nakakayanan ko naman po.

²Sa bawat araw ganito po ang aking mga gawain. Gigising po ako ng alas-sais ng umaga at kakain po ng agahan. Sa alas-syete po maliligo at ihahanda ko na po ang aking sarili sa pagharap sa mga modyul. Kailangan ko pong makatapos ng dalawang asignatura sa isang araw. Simula po alas-otso hanggang alas-onse ng tanghali po ako nag-aaral. Sa oras ng alas-onse y medya, kakain na po kami ng tanghalian. Muli po akong sasagot ng modyul ko sa oras na ala-una hanggang alas-kuwatro po ng hapon.

³Sa gabi naman po, pag-uwi ng nanay ko mula sa trabaho, titingnan niya po ang gawa ko kung tama at tatanungin niya po ako sa aking napag-aralan. Tinutulungan po niya ako sa asignaturang nahihirapan ako.

⁴Sa totoo lang po mahirap ang paraan ng pag-aaral sa ngayon, pero sa akin pong pananaw, mas ligtas po ang mag-aral sa loob ng bahay kaysa po sa pumasok sa paaralan ngayong mayroon pong Covid-19.

Gawain A: Panuto- Mula sa **kuwentong Maghapon ni Nicole**, gumawa ka ng *timeline* kung paano niya ginagawa ang kaniyang pag-aaral ngayong pandemya. Gawing gabay sa pagsagot ang guhit sa baba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Gawain B: Panuto–Balikan at suriin ang binasang kuwento na “Maghapon ni Nicole” at pagkatapos, sagutin ang kasunod na mga tanong. Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot.

1. Anong bilang ng talata ang nagsasabi ng opinyon?
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 3
 - d. 4
2. Ano namang bilang ng talata ang nagsasabi ng katotohanan?
 - a. 1
 - b. 2
 - c. 3
 - d. 4

Gawain C: Panuto: Sumipi ng tatlong pangungusap mula sa kuwentong “Maghapon ni Nicole”. Pagkatapos, bilugan ang simuno at kahunan ang panaguri. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. _____
2. _____
3. _____

Tuklasin

Kaibigan, naging mapanuri ka na ba? Ito ay pagtingin kung ang isang pahayag ay totoo o hindi.

Laman ng bawat pahayagan, radyo, telebisyon, at *social media* ang iba't ibang datos na nagpapahayag tungkol sa pandemyang kasalukuyang kinakaharap ng ating bayan. Subalit, naglipana rin ang mga huwad na balita o impormasyon na nagpasalin-salin at lumilikha ng kalituhan sa mamamayan. Kaya habang bata ka pa, mainam na matutuhan mong magsuri kung ang pahayag ay makatotohanan o opinyon lamang. Susubukan nating alamin ang pagkakakilanlan ng mga ito. Basahin ang pag-uusap sa kasunod na seleksiyon.

Bagong Kaalaman ni Lito

Nagtungo ang gurong si Gng. Calay sa bahay ng mag-aaral na si Lito. Kukumustahin niya ito sa kaniyang pag-aaral gamit ang modyul. Sa kaniyang paglalakad, nakasalubong niya si Lito mula sa pakikipaglaro.

Gng. Calay: Magandang-araw sa iyo, Lito. Bakit nasa labas ka ng inyong bahay sa ganitong oras? Inaasahan na kasalukuyan kang sumasagot ng iyong mga modyul at hindi nakikipaglaro. Tapos, wala ka pang suot na *face mask* o *faceshield*.

Lito: Magandang umaga rin po sa inyo, Gng. Calay. Mamayang gabi na lamang po ako sasagot ng modyul ko. Kaibigan ko naman po ang kalaro ko, hindi naman po ibang tao kaya okay lang pong hindi magsuot ng *mask*.

Gng. Calay: Naku Lito, maling paniniwala 'yan. Ayon sa DOH at IATF, lahat tayo ay kailangang magsuot ng *facemask* at *faceshield*. Manatili muna sa bahay higit kayong mga bata at matatanda. Dahil hindi natin nakikita ang *virus*, at maaari tayong mahawa nito sa ating paglalabas at pakikisalamuha sa ibang tao.

Ayon sa DOH, ito ay naipapasa ng tao-sa-tao sa pamamagitan ng pagsagap ng mga maliliit na talsik ng laway mula sa pagsasalita, pagbahing, o pag-ubo ng isang taong may *COVID-19*.

Lito: Gng. Calay, hindi naman po ako mahahawa ng *covid* na 'yan kasi po sa araw naman po kami naglalaro. Namamatay daw po kasi 'yung *virus* kapag naarawan.

Gng. Calay: Ang pinakaepektibong paraan upang maprotektahan ang sarili mo at iba laban sa *COVID-19* ay ang *regular* na paghuhugas ng kamay, pagtatakip ng bibig at ilong gamit ang tisyu sa tuwing uubo, at pagpapanatili ng isang metrong distansiya mula sa mga umuubo o bumabahing, ito ay ayon sa DOH.

Mabuti pa samahan mo na ako sa bahay ninyo para matulungan kita sa iyong mga aralin.

Gawain A: Panuto- Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat sa sagutang papel ang sagot.

1. Ano ang paniniwala ng batang si Lito tungkol sa *Covid-19*?
2. Batay sa iyong pag-unawa, sino sa dalawang tauhan ang nagsasabi ng opinyon at ng katotohanan? Patunayan.
3. Ano ang mensahe ng kuwento?

Gawain B: Panuto-Kopyahin ang seleksiyon sa iyong sagutang papel. Bilugan ang mga salitang pinag-uusapan sa loob ng bawat pangungusap, at salungguhitan naman ang mga salitang nagsasabi tungkol sa pinag-uusapan.

Nagtungo ang gurong si Gng. Calay sa bahay ng mag-aaral na si Lito. Kukumustahin niya ito sa kaniyang pag-aaral gamit ang modyul. Sa kaniyang paglalakad, nakasalubong niya si Lito mula sa pakikipaglaro.

Suriin

Tulad nang ipinangako ko sa iyo, ako, ang iyong kaibigang si Kokoy. Ako ang tutulong sa iyo upang higit mong maunawaan ang paksa sa aralin ngayon. Bigyan mo nang higit na pang-unawa ang mga susunod mong mababasa. Susuriin natin ang nilalaman ng iyong binasang seleksiyon.

Sa pagpahahayag opinyon man o katotohanan, tayo ay gumagamit ng mga pangungusap. Ang pangungusap ay may dalawang bahagi, ito ay ang simuno at panaguri.

Ang **simuno** o **paksa** ay pinag-uusapan sa loob ng pangungusap. Ito ay maaaring tao, bagay, hayop, pook, o kaya'y mga pangyayari. **Panaguri** naman ang bahagi ng pangungusap na nagsasabi tungkol sa simuno.

Maliban sa pangngalan, maaari ring maging simuno o panaguri ang isang panghalip, pang-uri, at pandiwa.

Sa karaniwang-ayos ng pangungusap, ang panaguri ay nauuna kaysa sa paksa. Samantalang sa di-tuwirang ayos, nauuna ang paksa nito kaysa sa panaguri. Gumamit din ito ng panandang pangkayarian na *ay*.

Pag-aralan mong mabuti ang sumusunod na pangungusap:

1. **Ang gurong si Gng. Calay** ay nagtungo sa bahay ng mag-aaral na si Lito.
2. Naglalakad **si Lito** nang nakasalubong niya ang kaniyang Guro.
3. **Ang pag-aaral ni Lito** ay kukumustahin ni Gng. Calay.

Pansinin na ang mga salitang nakasulat nang mariin ay tinatawag na **simuno**. Ito ang pinag-uusapan sa pangungusap.

Ituloy mo ang pag-aaral sa sumusunod na pangungusap.

1. Ang paghuhugas ng kamay ay **mabisang panlaban sa Covid-19**.
2. Ang *COVID-19* ay **naipapasa ng tao-sa-tao sa pamamagitan ng talsik ng laway**.
3. Ang *virus* ay **namamatay daw kapag naarawan**.

Tandaan na ang mga salitang nakasulat nang mariin ay tinatawag namang **panaguri**. Ang bahagi ng pangungusap na nagsasabi sa simuno.

Tingnan naman natin ang pagsusuri sa pahayag kung **opinyon o katotohanan**. Paano ba natin masusuri kung ang pahayag ay opinyon o katotohanan?

Mula sa ating lunsarang teksto, sino sa dalawang tauhan ang sa palagay mo ay nagsasabi ng opinyon at katotohanan?

Ganito ba ang sagot mo?

Si Gng. Calay ay nagsasabi ng **katotohanan** dahil ang kaniyang pahayag ay galing o buhat sa mapagkakatiwalaang sanggunian katulad ng DOH at IATF. Samantala, si Lito naman ay **opinyon** lamang ang pahayag dahil hango lamang ito sa kaniyang sariling pananaw, at walang mapagbabatayang mapagkakatiwalaang katotohanan.

Ang katotohanan ay pahayag na naglalahad ng tiyak na paksa o pangyayari galing sa tiyak o totoong pinanggalingan ng impormasyon. Ibig sabihin, lehitimo ang pahayag. Ito ay may mga patunay. Ito rin ay mga pahayag na may patotoo o iyong tinatawag sa Ingles na may **mode of verification (MoV)**. Maaari rin itong gamitan ng ilang pahayag tulad ng: sa tototo lang, ayon sa pagsusuri, bilang patunay, batay sa pag-aaral.

Ang **opinyon** ay pahayag batay sa damdamin ng isang tao sapagkat sinasabi nito kung ano ang iniisip at nadarama niya tungkol sa isang bagay o isyu. Maaaring ito ay haka-haka, palagay, o kuro-kuro lamang at walang makapagpapatunay na ito ay totoo. Sa pagkakataong ito, ang palagay ng isang tao ay maaari pang salungatin ng ibang tao. Maaari itong gamitan ng ilang pahayag tulad ng: sa palagay ko, para sa akin, sa tingin ko, pakiramdam ko, naniniwala ako, sa aking opinion, kung ako

ang tatanungin, sa aking pananaw, naniniwala ako, hindi kailanman, talagang hindi, lahat, karamihan, hindi bababa sa, pinakamasama, pinakamagaling, at tila.

Ako'y natutuwa sa iyong kahusayan sa pagsagot ng mga gawain. Gusto mo bang maglaro? Tara, laro tayo ng hulaan! Humanap ka ng kalaro sa kahit sinong miyembro ng inyong pamilya. Pabilisan kayo sa pagsasabi kung anong uri ng pahayag ang sumusunod. Simulan na ninyo ang laro.

Pagyamanin

Gawain A: Panuto- Sa tulong ng iyong kapatid o kaibigan, suriin ninyo kung **opinyon o katotohanan** ang sumusunod na mga pahayag. Pabilisan kayo sa pagbasa at pagsagot. Ang mauna sa pagsagot at may pinakamaraming tamang sagot, ang siyang panalo. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Ang *COVID-19* ay isang nakahahawang sakit na dulot ng bagong *coronavirus*.
2. May mga taong ang gawain ay magsilbi sa kapuwa.
3. Sa palagay ko, si Manny ang pinakamatalino sa kanilang klase.
4. Ayon sa DOH, ang madalas na paghuhugas ng mga kamay ay isang paraan sa pag-iwas na mahawa ng Covid-19.
5. Para sa akin, kailangan nating sundin ang pitong simpleng hakbang upang maprotektahan ang sarili at ang iba laban sa COVID-19.

Gawain B: Panuto- Gamit ang mga pangungusap sa **Gawain A** sa itaas, tukuyin kung alin ang simuno at panaguri sa bawat pangungusap. Sa pagsagot, gawing batayan ang tsart sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Simuno	Panaguri
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Isaisip

Kaibigan, kaunti na lang at matatapos na ang ating paglalakbay. Kompletuhin ang sumusunod na pahayag. Isulat mo ang iyong sagot sa sagutang papel.

Ang anumang pahayag ay ginagamitan ng mga pangungusap. Ang pangungusap ay may dalawang bahagi. Ang pinag-uusapan sa pangungusap ay tinatawag na (1)_____. Ang nagsasabi naman tungkol sa pinag-uusapan ay tinatawag na (2)_____.

Ang pahayag na (3) _____ ay may mga patunay at hindi kathang-isip lamang. Samantala ang (4) _____ ay pansariling pananaw tungkol sa isang paksa o isyu.

Isagawa

Gawain A: Panuto- Basahin at suriin ang kasunod na mga pahayag. At pagkatapos, batay sa iyong kaalaman o kaya'y karanasan, kilalanin ang mga ito kung **katotohanan** o **opinyon**. Patunayan ang sagot. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

1. Sa palagay ko, malungkot ang mga *frontliners* sa muling pagtaas ng bilang ng mga nagpositibo sa Covid-19.
2. Ayon sa Pamahalaang Duterte, malaking hamon sa kabuhayan ng mga Pilipino ang *Covid-19*.
3. Ang mga bakuna sa COVID-19 ay ligtas at mabisa, ayon sa pagsusuri ng mga dalubhasa.

Tayahin

Gawain A: Panuto-Basahin at suriin nang may pang-unawa ang sumusunod na mga pahayag. Pagkatapos, kilalanin kung ito ay **katotohanan** o **opinyon**. Isulat ang sagot sa hanay nito. At mula rin sa bawat pangungusap, piliin ang simuno at panaguri. Isulat ang mga ito sa hanay. Gamiting gabay sa pagsagot ang kasunod na halimbawa. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Halimbawa: Keso ang paboritong palaman sa tinapay ni Rea.

Uri ng pahayag	Simuno/Paksa	Panaguri
katotohanan	keso	paborito

1. Sa aking palagay, pinakikinggan ako ng Diyos, dahil natupad ang hiling ko noong Pasko.
2. Ipinagdiriwang tuwing ika-25 ng Disyembre ang Pasko sa Pilipinas.
3. Ang iba't ibang relihiyon ay batay sa paniniwala ng tao. Ito ay nakasulat sa aklat.
4. Taon-taon ang Pasko ay pinagdiriwang ng ~~sa~~ maraming bansa sa mundo.
5. Kambal na biyaya ang natanggap ng mag-anak na taimtim na nananampalataya.

Karagdagang Gawain

Gumupit o kumopya ng isang pahayag at suriin ang mga nilalaman nito kung opinyon o katotohan. Tukuyin ang simuno at panaguri sa pamamagitan ng pagkulay rito. Berde para sa simuno, at dilaw naman para sa panaguri.

Binabati kita kaibigan sa matagumpay mong pagtatapos sa iyong mga gawain sa modyul na ito. Nakatitiyak akong magagamit mo ang iyong napag-aralan sa pang-araw-araw na pamumuhay. Muli tayong magkita sa Modyul 7 para sa isa na namang paglalakbay. Hanggang sa muli, ito ang iyong kaibigang si Kokoy. Paalam!

Susi sa Pagwawasto

1. Naniniwala si Lito na ang covid-19 ay hindi nakakahawa. Okey lang hindi magsuot ng facemask. At namamata'y raw ang virus kapag naaarawan.
2. Si Gng. Calay ang nagsasabi ng katotohanan kasi may mga *references* siya nang kanyang mga sinasabi. Samantala si Lito ay opinyon lamang dahil ang kanyang mga sinasabi ay batay lamang sa kanyang pananaw.
3. Ang mensahe ng kuwento ay dapat sundin ang mga alituntunin, o mga protocols para hindi magkasakit ng covid.

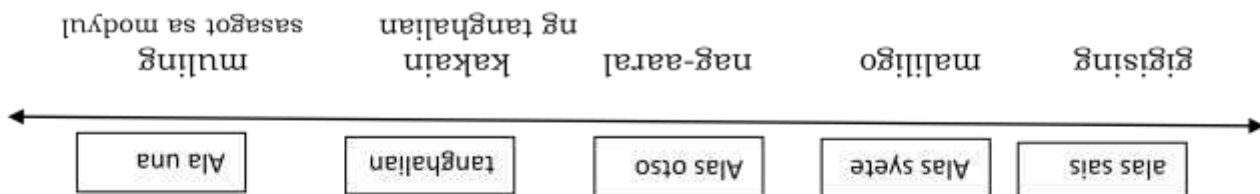
Tuklasin
Gawain A (Maaring ganito ang mga sagot)

Simuno	Si Nicole
	Ako
	Kami
	Nanay ko
	Parang pag-aaral
Panaguri	ay isang mag-aaral.
	ay gumigising nang alas seis.
	alas-onse y medya kumakain
	pag-uwi sa gabi
	mahirap

Gawain C (maaring magkakaliba ang sagot ng mga mag-aaral. Puwede ring ganito ang sagot)

1. pang-apat na talata
2. una, pangalawa at pangatlong talata

Gawain B

Balikan
Gawain A (Puwede ganito ang maging ganito ang sagot ng bata)

- K 1. Ang programa sa edukasyon ng Pilipinas ay K to 12.
- O 2. Para sa akin, ang basurero ang pinakamahalagang katulong sa pamayanan.
- K 3. Ang COVID-19 ay isang nakakahawang sakit na dulot ng bagong coronavirus.
- O 4. Sa tabing-dagat daw magandang magtayo ng bahay-bakasyunan.
- K 5. Filipino ang Pambansang Wika ng Pilipinas.

Subukin
Gawain A

Gawain B (Maaaring ganito ang sagot ng mga bata)

Nagtungo ang gurong si Gng. Calay sa bahay ng mag-aaral na si Lito.

Kukumustahin niya ito sa kaniyang pag-aaral gamit ang modyul.

Sa kaniyang paglalakad, nakasalubong niya si Lito mula sa pakikipaglaro.

Pagyamanin

Gawain A

1. katotohanan
2. opinyon
3. opinyon
4. katotohanan
5. opinyon

Gawain B

Simuno	Panaguri
COVID-19	isang nakakahawang sakit
may mga taong ang gawain	magsilbi sa kapwa
Si Manny	pinakamatalino
madalas na paghuhugas ng kamay	isang paraan sap ag-iwas na
ang basurero	pinakamahalagang katulong

Isaisip

1. simuno
2. panaguri
3. katotohanan
4. opinyon

Isagawag

1. Ang pahayag ay opinyon dahil ito ay palagay lamang ng nagsasalita. Walang basahin at pananaw lamang nagsasalita.
2. Katotohan ang pahayag, dahil ito ang balita.
3. Katotohanan ang pahayag dahil ang nagsabi ay kilalang tao, at isang bayani.

Tayahin

Gawain A

Uri ng pahayag	Simuno/Paksa	Panaguri
1. opinyon	Ako/ hiling ko	Pinakikinggan
2. katotohanan	ang pasko sa Pilipinas	Ipinagdiriwang
3. katotohanan	iba' ibang relihiyon	Nakasulat sa aklat
4. katotohanan	Si Gloria	Nakakuha nang mataas na marka
5. Katotohanan	Corazon Aquino	Kauna-unahang babaeng pangulo.

Sanggunian

Gonzales, E. S. (2010). *Ang Wikang Filipino, Batayang Aklat, Ikaapat na Baitang*, 160, 217.

Patena, A. R., & Dimalanta, M. R. (2010). *Komunikasyon, Batayan at Sanayang Aklat sa Filipino: Bahagi ng Pangungusap at Pagsuri sa Katotohanan at Opinyon*, 8-9, 18, 121, 161-162, 233-234.

Dayag, A. M. (2015). *Pinagyamang Pluma, Wika at Pagbasa para sa Elementary: Pagpapahayag ng Opinyon at Reaksiyon*, 65-66.

Gonzales, E. S. (2009). *Ang Wikang Filipino*, 9-11.

Agbon, Z. Z. & Sy, MA. C. (2013). *Filipino: Daan Tungo sa Pagbabago at Pag-unlad*, 62-63.

SF.gov (2021) *Ang mga Katotohanan tungkol sa mga Bakuna ng COVID-19*. <https://sf.gov/sites/default/files/2021-02>.

World Health Organization. (2020). *Pitong simpleng hakbang upang maprotektahan ang sarili at ang iba laban sa COVID-19*. <https://www.who.int/philippines/news/feature-stories/detail>.

Aguilar, K. (2019) *Filipinos Spend the most time on internet social media worldwide study*. <https://technology.inquirer.net/83180>

K to 12 Filipino 5 MELC Gabay Pangkurikulum, 2020

Escano, E. J., et.al. (1997) *Filipino: Pagbasa*, Modyul.

.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

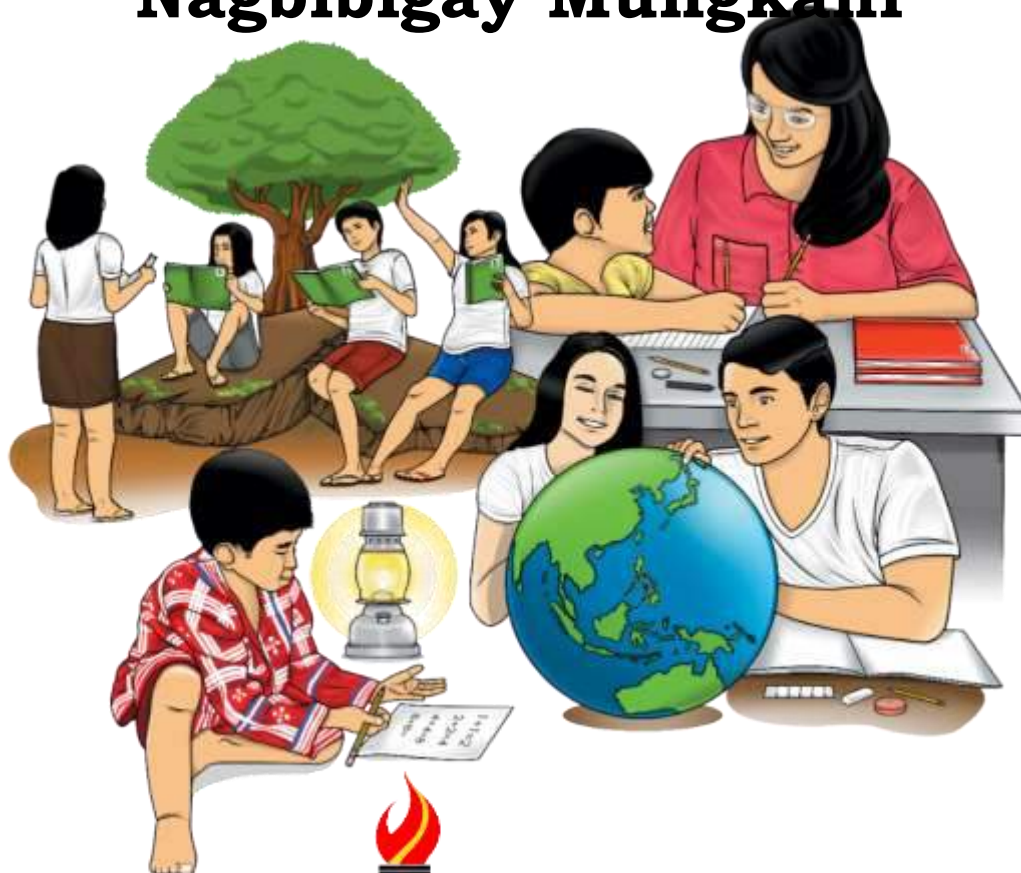
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong Markahan – Modyul 7: Gamit ng Pang-angkop sa Pakikipagtalastasan Pagsulat ng Sulating Pormal, Di Pormal (*email*) at Liham na Nagbibigay Mungkahi

Filipino – Ikalimang Baitang
Alternative Delivery Mode
Ikatatlong Markahan – Modyul 7: Gamit ng Pang-Angkop sa
Pakikipagtalastasan Pagsulat ng Sulating Pormal, di-pormal (*email*) at Liham
na Nagbibigay Mungkahi
Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anumang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon
Kalihim: Leonor Magtolis-Briones
Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul		
Manunulat:	Rina D. Tan	
Editor:	Cristina M. Giray	
Tagasuri:	Ronaldo Verano	
Tagaguhit:		
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Argie L. Ty, Jerome B. Reynes	
Tagapamahala:	Ma. Gemma M. Ledesma	
	Arnulfo M. Balane	Rosemarie M. Guino
	Joy B. Bihag	Ryan R. Tiu
	Gorgonio G. Diaz Jr.	Crista Joy A. Torbila
	Alex B. Rejuso	Isagani E. Licas
	Lucila R. Balondo	Elvira R. Ribo
	Julito E. Lagrimas	Beatrice A. Olmedo

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Regional No. VIII

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte
Telefax: 053 – 832-2997
E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

**Ikatlong Markahan – Modyul 7:
Gamit ng Pang-angkop sa
Pakikipagtalastasan
Pagsulat ng Sulating Pormal, Di
Pormal (*email*) at Liham na
Nagbibigay Mungkahi**

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

1

Paggamit ng Pang-angkop sa Pakikipagtalastasan

Pagsulat ng isang sulating pormal, di pormal (*email*) at liham na nagbibigay mungkahi

Kaibigan, itinuturing na mahalagang bahagi ng kakayahang pangkomunikasyon ng isang mag-aaral sa alinmang antas ng edukasyon ang pagtatamo ng kasanayan sa pagsulat. Inaasahang ang bawat mag-aaral na magtatapos sa elementarya ay mayroon nang angking kasanayan sa pagsulat ng iba't ibang uri ng tekstong naglalahad, nagsasalaysay, naglalarawan at nangangatwiran na angkop sa kanilang antas.

Sa mga nakaraang taon ng pag-aaral, napag-aralan mo sa Filipino ang dalawang uri ng sulatin, ang sulating pormal at sulating di pormal. Alam mo bang ang paggamit ng *cellphone* sa paghahatid ng mensahe o yung pagteteks ay isa ring pagsulat?

Alamin

Kumusta kaibigan! Narito na naman ang iyong kaibigang si Kokoy para samahan ka sa paglalakbay sa panibagong aralin kung saan lilinangin ang iyong kasanayan sa pagsusulat ng liham gamit ang mga pang-ugnay. Kayang-kaya mo itong gawin kaibigan sapagkat may tiwala ako sa iyo!

Pagkatapos ng ating paglalakbay, ikaw ay inaasahang:

Nakagagamit ng pang-angkop sa pakikipagtalastasan **(F5WG-11f-g-10)**

Nakasusulat ng isang sulating pormal, di pormal (e-mail) at liham na nagbibigay mungkahi **(F5PU-11h-29, F5PU-11d-2.10 at F5PU-11j-2.3)**

Subukin

Kaibigan, tingnan natin kung kaya mong sagutin ang dalawang gawaing ito. Dito masusukat ang iyong kaalaman ukol sa paggamit ng pang-ugnay, sulating pormal at di-pormal, at liham na nagbibigay mungkahi.

Gawain 1: Panuto: Pagtambalin ang mga salitang angkop pagsamahin mula sa **Hanay A** at **Hanay B**. Magbatay sa sumusunod na halimbawa. Isulat sa sagutang papel ang iyong sagot.

Hanay A

Halimbawa: mapait na

Hanay B

Bata

Bato

Inumin

Sagot: mapait na inumin

Dito ka magsimula:

Hanay A

1. makulit na

2. bayang

3. balong

4. paaralang

5. butas na

Hanay B

malalim

bulsa

malinis

magiliw

bata

Gawain 2: Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang sumusunod na mga tanong. Piliin ang titik ng tamang sagot, at isulat sa inyong sagutang papel.

1. Ito ay isang paraan ng pagpapahayag ng pag-iisip at damdamin ng isang tao sa pamamagitan ng pagsasatitik ng mga sagisag o simbolo ng mga tunog ng salita.

- A. pagsasalita
- B. pagbasa
- C. pagsulat

2. Ito ay isang pahayag o mensahe sa pamamagitan ng pagsulat mula sa isang tao patungo sa isa pang tao na kadalasan ay nasa malayong lugar.
- A. telepono
 - B. *text*
 - C. liham
3. Ito ay uri ng sulatin na kinapapalooban ng mga salitang kinikilala, tanggap ng nakararami, at kadalasang ginagamit sa paaralan.
- A. sulating di pormal
 - B. sulating pormal
 - C. *email*
4. Ito ay uri ng sulatin na hindi gaanong sumusunod sa tamang pamantayan at mga tuntunin sa pagsulat.
- A. sulating di pormal
 - B. sulating pormal
 - C. *email*
5. Uri ng liham na nagbibigay ng suhesyon hinggil sa isang paksa o isyu.
- A. Liham pangkaibigan
 - B. Liham nang Naghahanap trabaho
 - C. Liham na nagbibigay mungkahi

Balikan

Basahin mo ang liham at pagkatapos ay sagutin ang mga tanong na kasunod.
Isulat ang iyong sagot sa inyong sagutang papel.

24 Hunyo 2020
San Juan, Manila

Mahal kong Ina,

Kumusta po kayo? Lubha akong nalulungkot sa kadahilanang hindi pa po ako makauwi sa atin gustuhin ko mang gawin ito.

Kasalukuyan pong nakasailalim sa *lockdown* ang aming barangay sapagkat may mga taong hindi pa rin sumusunod sa *protocol* na ipinatutupad ng pamahalaan. Karamihan pa rin ay lumalabas ng kanilang tahanan na walang suot na *facemask* at *face shield* kung kaya't umabot po sa labing dalawang katao naging positibo ngayon sa *Covid-19*.

Sa sandaling maging maayos na ang sitwasyon dito, asahan po ninyong agad akong uuwi sa atin.

Nagmamahal,
Edwin

Mga tanong:

1. Ano ang mensahe ng sulat?
2. Sa anong kadahilanan na hindi makakauwi ang sumulat ng liham?
3. Sa iyong palagay, pormal ba, o di pormal ang sulating iyong binasa, bakit?
4. Ano-ano ang ginamit na pang-ugnay sa liham?
5. Ibigay ang mga salitang ginamitan ng pang-ugnay.

Tuklasin

Suriing mabuti ang kasunod na *Memorandum*. Isulat sa sagutang papel ang mga pang-ugnay na ginamit upang maiugnay ang mga salita.

SANGAY NG HILAGANG SAMAR

Catarman

Pansangay na *Memorandum*

Blg. 213, 2020

Sa mga : Pansangay na Mga Superbisor
Tagamasid Pampurok
Punong-Guro ng Mga Paaralang Publiko at
Pribado
Elementarya at Sekundarya

Mula kay : GORGONIO G. DIAZ JR. CESO V
Pansangay na Tagapamanihala

Paksa : Buwan ng Wikang Pambansa 2020

Pesta : 29 Hunyo 2020

-
1. Ipinaalam sa mga kinauukulan na sa pangunguna ng Komisyon sa Wikang Filipino ay ipagdiriwang ng tanggapang ito ang Buwan ng Wikang Pambansa 2020 mula Agosto 1-30, 2020 alinsunod sa itinakdang Pampanguluhan Proklamasyon Blg. 1041, 1997. Ang tema ng Pagdiriwang sa taong ito ay “Wikang Katutubo: Tungo sa Isang Bansang Filipino”
 2. Inaatasan ang bawat paaralan na magdaos ng mga gawain kaugnay rito na magpapasigla at magpapayaman sa katutubong wika ng bansa.
 3. Ang lingguhang paksa sa loob ng isang linggong pagdiriwang ay ang sumusunod:
 - a. Ako at ang Katutubong Wika ko;
 - b. Pagbasa at Paglaya: Pagpapalusog ng mga Katutubong Panitikan at Kaalamang – bayan;
 - c. Pangangalaga sa mga Katutubong Wika, Pangangalaga sa Bansang Pilipino.
 4. Ang anumang gastusin na gugugulin ng paaralan sa mga gawain ng pagdiriwang ay pwedeng kunin sa MOOE ng paaralan na sasailalim sa pagtutuos at pagsusuri ng pamahalaan.
 5. Hinihiling ang malawakang pagpapalaganap ng *Memorandum* na ito.

Suriin

Kaibigan, tungkol saan ang *memorandum* na binasa mo? Napansin mo bang may mga katagang ginamit upang maiugnay ang mga salita?

Balikan ang *Memorandum* na iyong binasa. Pansinin na may mga ginamit dito na mga katagang nag-uugnay sa mga salitang magkasunod.

Halimbawa:

Pansangay na *Memorandum* – pansinin na ang pinag-uugnay ng **na** ay mga salitang pansangay at *memorandum*

Punong-Guro – pansinin na ang pinag-uugnay ng **ng** ay mga salitang puno at guro

Wikang Pambansa – pansinin na ang pinag-uugnay ng **ng** ay mga salitang wika at pambansa

Ginamit na pag-uugnay ang mga katagang **na** at **-ng** para magkaroon ng kaugnayan ang dalawang magkasunod na mga salita.

Pansinin din ang paraan ng paglalagay/pagkakabit ng **na** at **-ng**. ito ay inilalagay sa pagitan ng dalawang salitang pinag-uugnay nito. Ang **na** ay hindi ikinakabit sa salitang sinusundan, sumantalang ang **-ng** ay ikinakabit sa salitang inaangkupan nito.

Samakatuwid, ang **pang-angkop** ay katagang ginagamit na **pang-ugnay sa dalawang salitang magkasunod upang maipakita ang pagkakaugnay ng mga ito sa isa't-isa, at upang maging madulas ang pagbigkas sa dalawang salitang magkasunod.**

Tandaan na ginagamit lamang ang pang-angkop na **-ng** kung ang sinusundan salita ay nagtatapos sa **patinig**.

Halimbawa:

gabing madilim

matalinong bata

Ang **na** ay pang-angkop na ginagamit kung ang sinusundang salita ay nagtatapos sa **katinig** maliban sa **n**.

Halimbawa:

magalang na bata

mabait na kapatid

Kung ang salita naman ay nagtatapos sa **n**, maaari nang alisin ang pang-angkop na **na** at magdugtong na lamang ng **g** upang maging madali at higit na madulas ang pagbigkas dito.

Halimbawa:

dahon na tuyo – dahong tuyo

hardin na mabango – harding mabango

Samantala, sa pag-aaral sa Filipino, tinuturuan tayo ng ibat-ibang sulatin tulad ng sulating pormal at di pormal. Gayundin ang mga uri ng liham, na may layon na: naglalahad, nagsasalaysay, naglalarawan, at nangangatwiran.

Ang **sulating pormal** ay isang istandardisadong pagsulat ng sulatin. Sumusunod ito sa panuntunan ng tama o angkop sa pagsulat. Binibigyang-pansin ang angkop na gamit ng mga palugit, malaki at maliit na titik, mga bantas. Ang nilalaman o *content* ay dapat may kaisahan. Naihahayag nang malinaw, maayos at mabisa ang mga ideya. Halimbawa sa pormal na sulatin ay ang mga sulating tulad ng pagsulat ng talambuhay, mga maikling kwento, sanaysay, mga *memorandum*, mga kautusang *legal*, at iba pang mga kahalintulad na sulatin. Ito ay uri ng sulatin na kinapapalooban ng mga salitang kinikilala, tanggap ng nakararami, at kadalasang ginagamit sa paaralan.

Ang **di sulating pormal** tulad ng *email* ay mga sulatin na hindi mahigpit sa pagsunod sa mga tuntunin at proseso ng pormal na pagsulat. Dahil dito, nagiging maluwag ang paraan sa pagsusulat at ang mahalaga lamang ay maihatid ang anumang mensahe sa mga kinauukulan.

Ang **liham** ay isang pahayag o mensahe sa pamamagitan ng pagsulat mula sa isang tao patungo sa isa pang tao na kadalasan ay nasa malayong lugar. Dito, inilalahad ng magkausap ang kanilang mga mensaheng nais ipabatid sa isat-sa. Kung ang layon ng isang taong sumulat ay magbigay ng kaniyang malinaw na

suhestiyon patungkol sa isang paksang pinag-uusapan, ito ay tinatawag na **liham na nagbibigay mungkahi**. Mahalagang tandaan na ang liham ay maaaring maging pormal o di pormal, ito ay nakabatay sa **layunin ng sumulat** at kung **para kanino** ang sulat.

Tandaan na panatilihing maging positibo at magalang sa pagbibigay ng mungkahi sa iyong liham upang mahikayat ang iyong kausap na sumang-ayon sa iyong panig o suhestiyon.

Pagyamanin

Alam mo bang ginagamitan ng pang-angkop o mga pang-ugnay kapag sumusulat tayo ng sulating pormal, di pormal (*email*) at liham na nagbibigay mungkahi?

Subukin natin ngayon ang iyong kasanayan sa pagtukoy sa mga pang-angkop na ginamit na sa isang liham na di pormal.

O3 Hunyo 2020

Mahal kong Rose,

Kumusta ka na? Matagal ___ panahon na wala tayo ___ balita sa isa't isa. Alam mo ba ___ ako'y natutuwa sapagkat ipinahayag ___ ating *Executive Secretary* na si Ginoong Harry Roque na ilang tulog ___ lang may bakuna ___ laban sa Covid 19. Narinig mo ___ rin ba ang balita ___ ito? Kapag bumalik na sa *new normal* ang lahat maari na kami ___ dumalaw diyan sa inyo. Patuloy pa rin nating sundin ang ipinatutupad ___ ating pamahalaan upang tuluyang bumaba ang bilang ng kaso ng *Covid 19*.

Hanggang dito ___ lang muna kaibigang Rose.

Ang Iyong kaibigan,
Anne

Binabati kita kaibigan dahil napagtagumpayan mo ang mga gawaing pinagagawa sayo sa modyul na ito!

Tingnan natin ngayon kung masasagot mo ang mga sumusunod na talahanayan sa ibaba. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

A. Punan ang sumusunod na talahanayan:

Ano ang iyong natutuhan?	Gaano ito kahalaga?

B. Kumpletuhin ang sumusunod na pahayag:

Sa pagsulat ng isang sulating pormal, di pormal (email) at liham na nagbibigay ng mungkahi, ginagamit din ang pang-angkop upang

Isagawa

Kaya pa ba kaibigan?
Alam kong kayang-kaya mo
pa. Susubukin natin ngayon
ang iyong kakayahan sa
pagsulat ng liham na
nanghihikayat sa
pamamagitan ng pagamit ng
wastong pang angkop.

Panuto: Sumulat sa iyong kaklase ng liham na naghihikayat na ipagpatuloy nito ang kaniyang pag-aaral ngayong panahon ng pandemya. Gumamit ng mga pang-angkop at salungguhitan ang mga ito.

Tayahin

Magaling! Binabati kita
kaibigan dahil malayo na ang
iyong narating.

Siguradong marami ka
nang natutuhan sa mga
aralin sa modyul na ito.

Tiyak na handang-handa
ka na ngayon sa pagtataya.

Gawain 1.

Punan ng wastong pang-angkop ang liham na naghihikayat.

Kinabranan 2, Allen
Hilagang Samar
Pebrero 2, 2021

Mahal kong Grace,

Maganda__ araw sa iyo !

Napag-alaman ko sa atin__ mga kaklase na gusto mo __ raw huminto sa pag-aaral ngayon__ panahon __ pandemya. Ako ay nalungkot nang malaman ko ang balita__ iyan. Nakapanghihinayang kung ikaw ay hihinto sa pag-aaral ngayon__ taon. Sana naman magbago pa ang iyo__ isip at hindi __ matuloy ang balak mo__ paghinto sa pag-aaral.

Ang Iyong kaklase,

Haide

Gawain 2.

Sumulat ng isang liham na naghihikayat sa iyong mga kaklase na gumawa ng isang gawain o proyekto na makabuluhan sa panahon ng pandemya na ginagamitan ng pang-angkop.

Susi sa Pagwawasto

Subukin Gawain 1: makulit na bata bayang magiliw balong malalim paaralan malinis butas na bulsa Baliknan tungkol sa dahilan ng hindi pakakauwi ng anak di-pormal nakasalalim sa <i>lockdown</i> ang kanilang barangay di-pormal/di-gaanoong sumusunod sa tamang proseso na/ng lupos na nalungkot aming brgy. protocol na pinatutupad taong tumalabas kanilang bahay Tuklasin pangsangay na memorandum Punong-guro Pansangay na tagapamamihala Buwan ng wikang pamabansa 2020 pangununa ng komisyon Wikang Filipino buwan ng wikang Filipino 2020 Itinakdang Pampanagluhan tema ng pagdiriwang taong ito pamahalaan Wikang katutubo pagpapalaganap Pagyaamanin matagal na panahon tayong balita bang ako'y natutwa ipinahayag ng ating Executive Secretary ilang tulong bakuna na laban mo na rin balitang ito kaming dumalaw ipinatutupad ng ating pamahalaan dito nalang	Gawain 2: C C B A C malawakang pagdiriwang guguhin ng pagdiriwang guguhin ng paaralan anuamang gastusin katutubong wika linggong pagdiriwang lingguhang paksa katutubong wika paaralan na magdaos Bansang Filipino

Pagymananin

- A. maaring iba ang sagot ng mga bata
- B. maaring iba ang sagot ng mga bata

Isagawa

Maaring iba ang sagot ng mga bata

Tayahin

ng
na
g
g
ng
ng
g
na
g
ng

Sanggunian

Lagrimas, Julito E., EdD. 2020: DepED Northern Samar.

La lunio, Lydia P., PhD at Francisca G. Ril. Hiyas sa Wika 5 Batayang Aklat, Quezon City, Philippines: SD Publications. Inc., 2010.

Liwanag, Lydia V., PhD, Landas sa Wika 6 Batayang Aklat, Quezon City, Philippines: Edu Resources Publishing, Inc., 2011.

Tan, Rina D., DepED Allen, Allen Northern Samar Villafuerte, PB., Pagtuturo ng/sa Filipino: Mga Tiyaurya at Praktika, 42-43.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

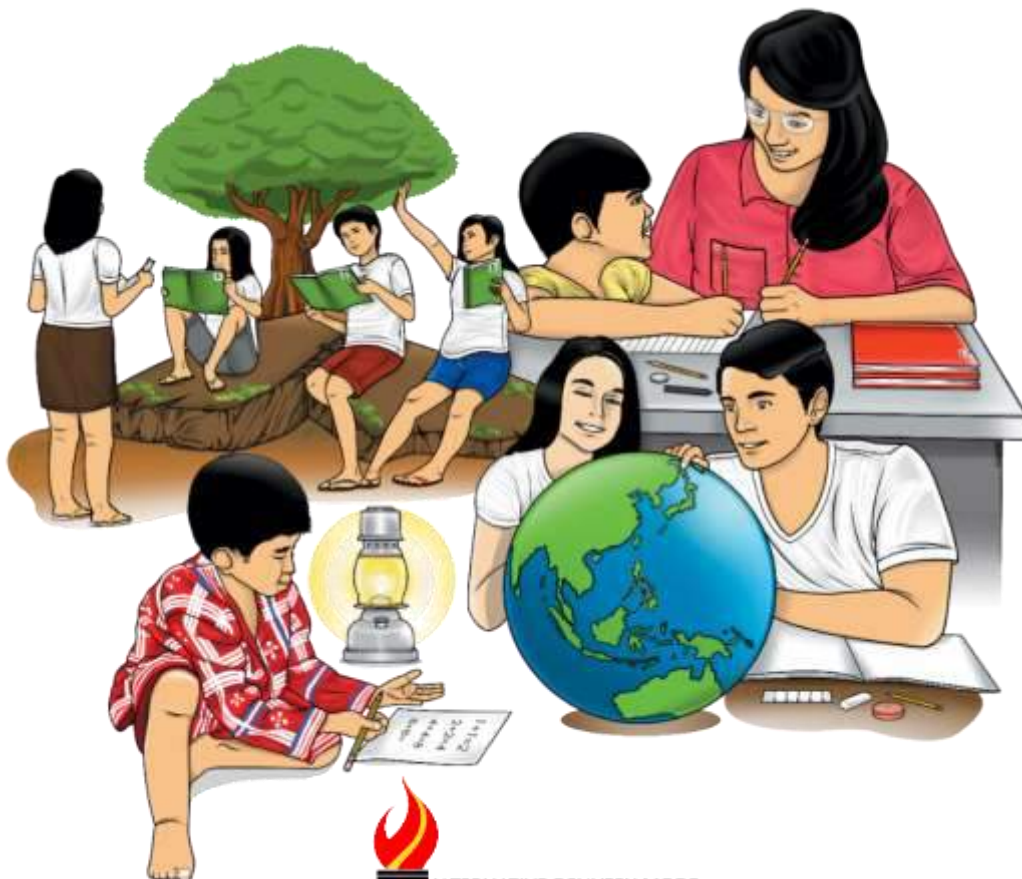
Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph

Filipino

Ikatlong na Markahan – Modyul 8
Paggamit ng Pangkalahatang
Sanggunian sa Pananaliksik.
Pagbibigay ng Datos na Hinihingi
sa Isang *Form*

Filipino – Ikalimang Baitang**Alternative Delivery Mode****Ikatlong Markahan – Modyul 8: Paggamit ng Pangkalahatang Sanggunian sa Pananaliksik. Pagbibigay ng Datos na Hinihingi sa Isang Form.****Unang Edisyon, 2020**

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anumang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayunpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o *brand name*, tatak o *trademark*, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anumang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anumang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat:	Placida Tilbe Ochondra	
Editor:	Julito E. Lagrimas, Myra L. Bato	
Tagasuri:	Sylvia D. Villanueva, Julito E. Lagrimas	
Tagaguhit:		
Tagalapat:	Beatrice A. Olmedo, Argie L. Ty, Analyn J. Madera	
Tagapamahala:		
	Ma. Gemma M. Ledesma	Rosemarie M. Guino
	Arnulfo M. Balane	Ryan R. Tiu
	Joy B. Bihag	Crista Joy A. Torbila
	Gorgonio G. Diaz, Jr.	Isagani E. Licas
	Alex B. Rejuso	Elvira R. Ribo
	Lucila R. Balondo	Beatrice A. Olmedo
	Julito E. Lagrimas	

Inilimbag sa Pilipinas ng**Department of Education – Region VIII**

Office Address: Government Center, Cadahug, Palo, Leyte

Telefax: 053-832-2997

E-mail Address: region8@deped.gov.ph

Filipino

**Ikatlong na Markahan – Modyul 8:
Paggamit ng Pangkalahatang
Sanggunian sa Pananaliksik.
Pagbibigay ng Datos na Hinihingi
sa Isang *Form***

Paunang Salita

Ang Self-Learning Module o SLM na ito ay maingat na inihanda para sa ating mag-aaral sa kanilang pag-aaral sa tahanan. Binubuo ito ng iba't ibang bahagi na gagabay sa kanila upang maunawaan ang bawat aralin at malinang ang mga kasanayang itinakda ng kurikulum.

Ang modyul na ito ay may inilaang Gabay sa Guro/Tagapagdaloy na naglalaman ng mga paalala, pantulong o estratehiyang magagamit ng mga magulang o kung sinumang gagabay at tutulong sa pag-aaral ng mga mag-aaral sa kani-kanilang tahanan.

Ito ay may kalakip na paunang pagsusulit upang masukat ang nalalaman ng mag-aaral na may kinalaman sa inihandang aralin. Ito ang magsasabi kung kailangan niya ng ibayong tulong mula sa tagapagdaloy o sa guro. Mayroon ding pagsusulit sa bawat pagtatapos ng aralin upang masukat naman ang natutuhan. May susi ng pagwawasto upang makita kung tama o mali ang mga sagot sa bawat gawain at pagsusulit. Inaasahan namin na magiging matapat ang bawat isa sa paggamit nito.

Pinapaalalahanan din ang mga mag-aaral na ingatan ang SLM na ito upang magamit pa ng ibang mangangailangan. Huwag susulatan o mamarkahan ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit lamang ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.

Hinihikayat ang mga mag-aaral na makipag-ugnayan agad sa kanilang guro kung sila ay makararanas ng suliranin sa pag-unawa sa mga aralin at paggamit ng SLM na ito.

Sa pamamagitan ng modyul na ito at sa tulong ng ating mga tagapagdaloy, umaasa kami na matututo ang ating mag-aaral kahit wala sila sa paaralan.

Aralin

1

Paggamit ng Pangkalahatang Sanggunian sa Pananaliksik Tungkol sa Isang Isyu. Pagbigay ng Datos na Hinihingi sa Isang *Form*.

Magandang buhay! Isang panibagong paglalakbay ito ng iyong pag-aaral. Magiging bahagi ng paglalakbay mo ang paggamit ng pangkalahatang sanggunian sa pananaliksik tungkol sa isang isyu at pagbibigay ng datos na hinihingi sa isang *form*.

Alamin

Kumusta, Kaibigan!

Isang panibagong paglalakbay na naman ang iyong pagtutuunan sa araw na ito. Ngunit huwag mangamba dahil ako ang iyong makakasama.

Hindi ka rin mahihirapan dahil ang modyul na ito ay isinulat batay sa iyong kakayahan. Pagkatapos ng ating paglalakbay inaasahang:

- Makagagamit ng pangkalahatang sanggunian sa pananaliksik tungkol sa isang isyu. (F5EP-IIIb-6)
- Nakapagbibigay ng datos sa hinihingi sa isang form. (F5EP-IIIj-16)

Handa ka na bang maglakbay?

Subukin muna nating balikan ang sumusunod na teksto o datos.

Nakagamit ka na ba ng iba't ibang sanggunian na makatutulong sa iyo sa pagbibigay ng kaalaman kung ikaw ay maglalagay ng datos sa isang pormularyo?

Subukin

Simulan na natin! Suriing mabuti ang sumusunod na mga sanggunian. Alin sa mga ito ang nakita o nagamit mo na sa iyong pag-aaral?

Pag-aralan ang halimbawang pormularyo. Ano-anong datos ang kailangan na isulat dito? Pagkatapos, sipiin sa iyong sagutang papel ang nasa ibabang pormularyo at sikaping lagyan ng tamang datos.

GAWAIN A

Panuto: Lagyan ng **tsek (✓)** ang patlang sa bawat bilang ng mga aklat na ginamit mo na at **ekis (X)** naman ang hindi mo pa ginamit. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

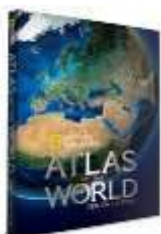
1.

2.

3.

4.

5.

GAWAIN B

Panuto:

Punan ang pormularyo batay sa hinihingi nitong impormasyon

6. Pangalan: <i>Apelyido, Pangalan, Panggitnang Apelyido</i>	Edad:
7. Tirahan: <i>Bilang, Kalye, Barangay, Lungsod</i>	
8. Petsa ng Kapanganakan: <i>Buwan, Araw, Taon</i>	Lugar ng kapanganakan:
9. Pangalan ng mga magulang: <i>Ina</i> <i>Ama</i>	
10. Bilang ng Kapatid:	

Kaibigan, tapos ka na bang sumagot? Kung tapos ka na siguro ay handa ka na para sa aralin natin ngayon.

Balikan

Ngayon naman, balikan muna natin ang iyong kaalaman tungkol sa ating aralin. Alam mo ba kung saan at kailan ang wastong paggamit ng iba't ibang sanggunian? Ang pagbibigay ng datos na hinihingi sa isang pormularyo? Suriin ang sumusunod na pagsasanay.

Panuto:

Piliin sa kahon ang angkop na sanggunian na angkop gamitin sa sumusunod na pahayag. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

<i>Thesaurus</i>	<i>Atlas</i>	<i>Encyclopedia</i>
Diksiyonaryo		Almanac

- _____ 1. Mga tiyak na detalye o impormasyon tungkol sa *Covid 19*.
- _____ 2. Kahulugan ng salitang pandemya.
- _____ 3. Kasingkahulugan ng salitang malala, masakit, nakatatakot.
- _____ 4. Tiyak na lokasyon/lugar na tinatawag na “*hot spot*” sa *Covid 19* sa Luzon.
- _____ 5. Panahon o petsa kung kailan nagsimulang lumaganap ang *Covid 19* sa *Pilipinas*.

6-10: Maglista ng mahahalagang datos na kailangan sa isang *School ID*.

Tuklasin

Masipag ka bang mag-aral?

Kilalanin natin ang iba't ibang sanggunian na iyong nagagamit sa pag-aaral at ang wastong pagbibigay ng datos sa isang pormularyo.

Ang sanggunian ay isang aklat na pinagkukunan ng anumang kaalaman o impormasyon nais malaman. Ginagamit din ito bilang sanggunian sa pananaliksik.

Ang pangkalahatang sanggunian o *general references* ay mga pangunahing kagamitan kinapapalooban ng halos lahat ng mga kaalaman ng iba't ibang larangan o disiplina.

Dito nakikita o nahahanap ang halos lahat ng mga kasagutan sa anumang isyu. Ito ang aklat na sinasangguni kung kailangan ng isang mananaliksik ang tumpak na sagot.

Ilan sa mga pangkalahatang sanggunian ay ang *Diksyunaryo*, *Dyornal*, *Almanac*, *Atlas*, *Thesaurus* at *Encyclopedia*. Ang *Diksyunaryo* at *Encyclopedia* ay ang higit na gamitin ng mga mag-aaral sa kanilang pananaliksik.

Sa panahon ngayon, ang *search engine* na *Google* ay maituturing ding pangkalahatang sanggunian.

May iba't ibang "*forms*" o pormularyong dapat sagutin para makuha ang kailangang impormasyon. Kapag humihiram ng aklat sa silid-aklatan, kailangan mong ipresenta ang *Library Card*. Kung kailangan mong maglabas o magdeposito ng pera sa bangko ay kailangan ang *Withdrawal* at *Deposit Slip* at ang mga ito ay kailangan mong sulatan ng tamang impormasyon o datos.

Naunawaan mo ba ang mga inilahad kong impormasyon? Kung OO, Mabuti!

Mahalaga na maintindihan mo ito upang magamit mo nang tama ang iba't ibang sanggunian at pormularyo.

Suriin

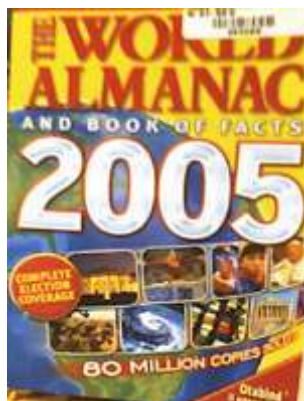
Napukaw ba ang iyong interes tungkol sa wastong paggamit ng iba't ibang sanggunian at pormularyo?

Dagdagan pa natin ang iyong kaalaman tungkol sa ating aralin. Basahin at unawain mo ang mga impormasyong ito.

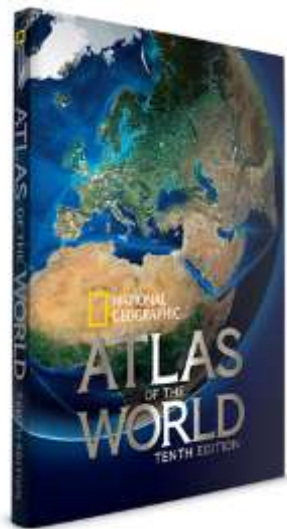
- a. ***Diksiyunaryo*** – isang aklat na naglalaman ng iba't ibang mga salita o lengguwahe na kalimitang nakahanay nang paalpabeto na naglalaman ng mga impormasyon tulad ng *kahulugan*, *pagbigkas*, *pinagmulan* o *kasaysayan* ng salita.

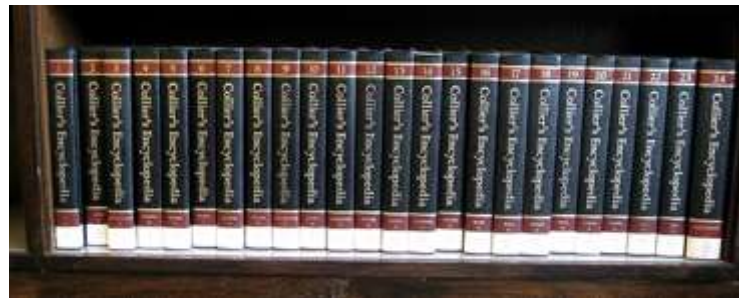
- b. ***Almanac*** -aklat ng isang taon na kalendaryo na nakasulat dito ang mga mahahalagang pangyayari sa loob ng isang taon, at iba pang datos na nakatala nang sunod-sunod.

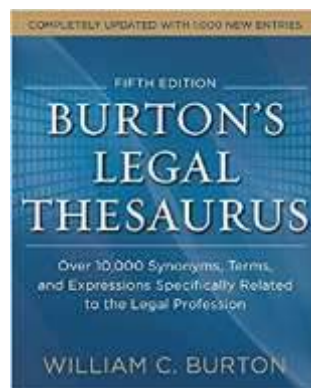
c. **Atlas**- isang aklat ng mga mapa.

d. **Ensayklopidya** (*Encyclopedia*) – aklat o set ng mga aklat na nagtataglay ng mga impormasyon o kaalaman tungkol sa iba’t ibang asignatura o larangan.

e. **Thesaurus** (*Computer Term*) – isang aklat ng mga programang pangkompyuter na naglalaman ng mga salita at kasing kahulugan ng mga ito.

NSB Northern States Bank	DEPOSIT SLIP	BANK COPY
Account Number :	Account Holder's Branch :	Date :
Credit Card Number :	PAN Number*:	
Account Holder's Name :		

Bank Name & Branch	Cheque/DD No.	₹	P.	Cash Withdrawal	₹	P.
				1000 X		
				500 X		
				100 Y		
				50 X		
				20 X		
				10 X		
				5 X		
Total				Total		

Total Amount (In Words) Rupees :

Tel. No. / Mobile No. :

Name of Depositor :

*We at NSB Deposits of ₹1000/- and above, the account holder please the PAN number at cash withdrawal is not available, the request to get same from NSB. If you are not getting same from NSB, you may also withdraw cash from NSB branch where you have account with a branch and that branch is not closed on 1st July. The document generated by NSB branches will specify NSB closed and bank deposit paper only. This may be fraudulent and we NSB Finance, N.S. Bank Ltd. for NSB or insurance for any such fraud/abuse cases.

©17-2008, N.S. Bank, Bangalore with its subsidiary in the NSB Ltd.

907 FORM 9075 (MARCH/AUGUST 2008) COMMUNITY TAX CERTIFICATE						INDIVIDUAL		CCI2002 23327052			
YEAR 20		PLACE OF ISSUE (City and Province)		DATE ISSUED		TAXPAYER'S COPY					
NAME (Last name)		FIRST NAME		MIDDLE NAME		SEX		☐ MALE ☒ FEMALE		HEIGHT	
ADDRESS		CITY/TOWN		STATE OR PROVINCE		PLACE OF BIRTH		DATE OF BIRTH		WEIGHT	
CITIZENSHIP		☐ Single ☒ Married		☐ Present document legally recognized ☒ Absent							
BASIC SOURCE / OCCUPATION / BUSINESS								TAXABLE AMOUNT		CONSOLIDATE ONE FILE	
A. BASIC COMMUNITY TAX (P5.00) Voluntary or Exempted (P=1.00)											
B. ADDITIONAL COMMUNITY TAX (Tax not to exceed P5,000.00)											
1. INCOME RECEIPTS ON EARNINGS DERIVED FROM BUSINESS EXCEPT THE PROFESSIONAL YEAH (P=1.00 for every P 1,000.00)						P					
2. SALARIES OR OTHER RECEIPT ON EARNINGS DERIVED FROM EXERCISE OF PROFESSION OR PURSUIT OF ART, SCIENCE, OR (P=1.00 for every P 1,000.)											
3. INCOME FROM REAL PROPERTY (P=1.00 for every P 1,000.)											
Right Thumb Print		SIGNATURE				TOTAL		P			
						INTEREST					
						TOTAL AMOUNT DUE		P			
						IN WORDS					
ADMINISTRATIVE INFORMATION											

BIO-DATA		
PERSONAL DATA		
First name (surn.)	Name	
Surname	Address	
City (indicate)		
Postcode (indicate)		
Telephone	Telephone	
E-mail (indicate)		
Date of birth	Date of Birth	
Sex (indicate)	Sex (indicate)	
Height	Height	
Weight		
Marital status	Marital status	
Number of children	Number of children	
Religion (indicate)	Religion (indicate)	
Medical history	Medical history	
Employment history (indicate)	Employment history (indicate)	
Education history (indicate)	Education history (indicate)	
Other (indicate)	Other (indicate)	
EMPLOYMENT RECORD		
Employment history	Employment history	
Employment history	Employment history	
Employment history	Employment history	
Employment history	Employment history	
EDUCATION RECORD		
Education history	Education history	
Education history	Education history	
Education history	Education history	
Education history	Education history	
OTHER RECORDS		
Other records	Other records	
Other records	Other records	
Other records	Other records	
Other records	Other records	

- i. **Withdrawal Slip** – isang pormularyong ginagamit sa paglalabas ng pera sa bangko. Isinasaad dito kung magkano ang halaga ng nais mong kunin at petsa sa pagkuha ng pera.

The image shows a red and white 'NSB Withdrawal Slip' form. The left side contains fields for 'Date', 'Account Name', 'Account Number', and 'Amount in words'. The right side has sections for 'Signature of Account Holder', 'Signature of Representative', and a table for 'List of Transactions' with columns for 'Serial No.', 'Description', 'Date', and 'Amount'. At the bottom right, there is a 'Total Cash' field and a 'Signature of Representative' field.

Sagutin:

1. Ano-ano ang mga halimbawa ng pangkalahatang sanggunian?
2. Sa ikatlong porma ng pormularyo, ano-anong datos o impormasyon ang dapat isulat o ilagay?

Maliwanag na ba sa iyo ang ating aralin?

Kaya mo na bang sagutin nang tama ang mga tanong tungkol sa susunod nating paglalakbay? Kung hindi, muling basahin ang nasa suriin bago tayo magpatuloy sa ating paglalakbay.

Pagyamanin

Gawain A: Panuto: Gamitin ang diksyunaryo, hanapin ang kahulugan ng sumusunod na salita. Sumulat ng payak na pangungusap tungkol dito. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

1. dibersiyon
2. manaka-naka
3. malala

4. himlay
5. delubyo

Gawain B: Panuto: Gamit ang mga sangguniang aklat at mapaghahanguan ng impormasyon, ibigay ang mga datos ng sumusunod na paksa. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

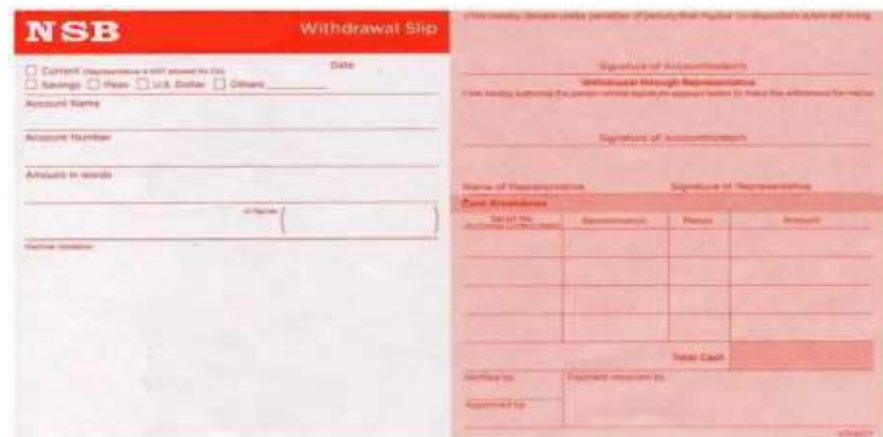
6. *Covid-19* – bilang ng tao na nagpositibo sa sakit na *Covid-19* sa buong bansa
7. Pilipinas – bilang ng populasyon sa bansa sa kasalukuyang taon.

Gawain C: Panuto: Gamit ang iba't ibang uri ng pormularyo sa ibaba, punan ng mga angkop na datos o impormasyon ito. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

8. *Library Card*

From the Library of:	
Author:	
Title	
Date	Issued To:

9. Withdrawal Slip

The form is titled "NSB Withdrawal Slip". It includes fields for "Date", "Current (overdrawn) or not (overdrawn)", "Savings", "Plan", "U.S. Dollar", and "Others". There are sections for "Signature of Accountant", "Signature of Representative", and "Signature of Representative". A table for "Cash Withdrawal" is present, with columns for "Date of Withdrawal", "Amount", "Place", and "Amount". The form also has a "Total Cash" section and a "Signature of Representative" section.

10. Cedula

The form is titled "COMMUNITY TAX CERTIFICATE" and "INDIVIDUAL". It includes fields for "YEAR", "PLACE OF BIRTH", "DATE BORN", "TAXPAYER'S COPY", "SEX", "MARITAL STATUS", "HEIGHT", "WEIGHT", "DATE OF BIRTH", "MAYOR'S SIGNATURE", and "MAYOR'S SEAL". The form also has a section for "A. BASIC COMMUNITY TAX (P5.00) Voluntary or Exempted (P1.00)" and "B. ADDITIONAL COMMUNITY TAX (Tax not to exceed P5,000.00)". The form is dated "11-04-2000".

Isaisip

Naging madali ba sa iyo ang unang gawain?
Kung OO, Magaling!
Isa pang Gawain ang aking inihanda para sa iyo.

A. Punan ang sumusunod na talahanayan:

ANO-ANO ANG IYONG NATUTUHAN?	KAILAN ANG WASTONG PAGGAMIT NITO?
1.	1.
2.	2.

B. Kompletuhin ang sumusunod na pahayag:

3. Mahalagang matutuhan ko ang wastong paggamit ng iba't ibang sanggunian dahil _____.
4. Ang pagbibigay ng wastong datos sa isang pormularyo ay mahalaga dahil _____.
5. Ang iba't ibang uri ng sanggunian at pormularyo ay magkaugnay dahil _____.

Malinaw na ba sa iyo ang ating aralin? Mahusay!

Sinikap mong sagutin ang lahat ng mga tanong at gawain sa ating aralin. Maari ka nang magpatuloy sa gawain na nasa Isagawa.

Isagawa

A. Panuto: Gamit ang *google*, *encyclopedia*, at *thesaurus* gumawa ng pananaliksik tungkol sa napapanahong isyu.

1. Pagtuklas ng gamot sa sakit na *Covid-19*.
2. Paano nagsimula ang sakit na *Covid-19* sa Pilipinas?

B. Punan ng wastong impormasyon ang pormularyong nasa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

NSB		DEPOSIT INFORMATION SLIP			
Account Name		DATE			
4DPocket Inc.					
Account No.					
Before leaving the Teller's counter, please ensure the correctness of the Name, Account Number, Amount and other details of your transaction as validated on the receipt.					
Please fill-out the following:					
CASH DEPOSIT		NO. OF CHECKS			
CHECK DEPOSIT		Maximum of 10 (checks only)			
TOTAL DEPOSIT					
LIST CASH BREAKDOWN HERE					
NOTES	QTY	AMOUNT	NOTES	QTY	AMOUNT
1,000			TOTAL COINS		
500					
200					
100					
50					
TOTAL CASH					
ACKNOWLEDGED BY:		CHECKED BY:		APPROVED BY:	

CAUTION: COPY 2017

SALES'S COPY

Tayahin

Marami ka bang natutuhan?
Magaling!

Patunayan mo nga sa
pamamagitan ng pagsagot sa huling
gawain.

A. Panuto: Gamit ang pangkalahatang sanggunian, gawin ang sumusunod.
Isulat ang iyong mga sagot sa sagutang papel.

1. Sumipi ng ilang datos ng tungkol sa bilang ng mga tao na nagpositibo sa sakit na *Covid-19* sa bayan ng *San Roque*.
2. Ibigay ang wastong kahulugan, baybay, at kinabibilangan ng salitang dibuho.
3. Datos sa lawak at sukat ng kinalalagyan ng *Bulkang Mayon*.
4. Pagtuklas ng gamot sa sakit ng *Covid-19*.
5. Ano ang *Covid-19*?

B. Punan ang halimbawang pormularyo ng wastong datos na hinihingi nito.

PORMA NG PANSARILING IMPORMASYON	
PANGALAN:	
EDAD:	
KASARIAN:	
PETA NG KAPANGANAKAN:	
TIRAHAN:	
MAGULANG:	
AMA:	INA:
KAPATID:	
LALAKI:	BABAE:
PAARALAN:	
GURO:	
PABORITONG ASIGNATURA:	
PETA NG PAGGAWA:	

Susi sa Pagwawasto

Subukin	(maaring iba-iba ang sagot ng mga bata)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	(Iba-iba ang datos na sagot ng mga bata)
7.	
8.	
9.	
10.	
Balikan	
1. Ensayklopedya	
2. Diksyonaryo	
3. Thesaurus	
4. Atlas	
5. Almanac	
6.	(Iba-iba ang sagot na datos/impormasyon ng mga bata)
7.	
8.	
9.	
10.	
Surin	
1. Atlas, almanac, thesaurus diksyonaryo, ensayklopedya	
2. (tanggap ang iba-ibang sagot ng mga bata)	
Pagmamamaliin	
1-5 (maaring iba-iba ang sagot ng mga bata)	
6-10 (maaring iba-iba ang sagot ng mga bata)	
Isaisip	
1-5 (Tanggap ang iba-ibang sagot ng mga bata na naaayon sa hinihilinging datos o impormasyon)	
Isagawa	
1.	
2. Depend sa sagot ng mga bata	
Tayahin	
Tanggap ang iba-ibang sagot ng mga bata	

Sanggunian:

- Villar, Eugene. 2015. "File: Encyclopedia of Philippine Heritage Logo.Svg - Wikimedia Commons". *Commons.Wikimedia.Org*.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Encyclopedia_of_Philippine_Heritage_logo.svg.
2021. <https://pixabay.com/vectors/dictionary-book-english-school-155951/>. Free for commercial use
2021. <https://pixabay.com/photos/history-past-knowledge-books-board-4171794/>. Free for commercial use
- "File: UBN Collier's Encyclopedia.JPG - Wikimedia Commons".
2011. *Commons.Wikimedia.Org*.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:UBN_Collier%27s_Encyclopedia.JPG.
This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0
- Yee, Raymond. 2006. "I Used to Be Big Fan Of The World Almanac". *Flickr*.
<https://www.flickr.com/photos/raymondye/155733760/>. Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 Generic (CC BY-NC-SA 2.0)
- Halling, Jonathan. 2021. "I've Been Fortunate to Work with The Best in The Business — Jonathan Halling". *Jonathan Halling*. Accessed April 3.
<http://www.jonathanhallingcreative.com/atlasessandguidebooks>. No terms of use.
- B4burton. 2017. "File: Legal Thes. Updated.Jpg - Wikimedia Commons". *Commons.Wikimedia.Org*.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Legal_thes._updated.jpg. This file is licensed under the Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0 International license.
- Marasigan E. V., Dayag A. M. (2009, Pebrero). *Pluma 6 Ikalawang Edisyon Wika at Pagbasa Para sa Batang Pilipino*. P.44

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph